

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА КАРНОБАТ

Предварителен проект

София, 2017 г.

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: Община Карнобат

ОБЕКТ: Общ устройствен план на община Карнобат

ФАЗА: Предварителен проект

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР:

Проф. Д-р арх. В. ТРОЕВА

РЪКОВОДИТЕЛ:

арх. ИВАН ДИМЧЕВ

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

арх. Иван Димчев	Ръководител екип
арх. Стефан Минчев	Недвижимо културно наследство
урб. Бойко Кермекчиев	Селищна мрежа
н.с.ик. Стойко Дошеков	Социално-икономически анализи и прогнози
екол. Емил Никитов	Околна среда и екологични условия
инж. Стоян Букиков	Транспортна инфраструктура
инж. Димитър Аналиев	Електроснабдяване
инж. Георги Иванов	ВиК инфраструктура
инж. Диана Антонова	Селищна мрежа
инж. Даниела Романова	Геодезия
инж. Диана Чолакова	Зелена система
мат. Мария Новакова	Математическо моделиране

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Общи условия.....	1
1.1	Възлагане.....	1
1.2	Цели и задачи на разработката	1
1.3	Кратка историческа справка.....	2
2.	Обща характеристика на област Бургас, регионални условия и връзки. Характеристика на община Карнобат	14
2.1	Представяне на област Бургас	14
2.2	Община Карнобат и мястото ѝ в осите на урбанизация	16
2.3	Общи сведения за общината	17
3.	Природен комплекс и екологична обстановка	18
3.1	Релеф.....	18
3.2	Инженерна геология	18
3.3	Физикогеоложки явления.....	19
3.4	Хидрология.....	19
3.5	Почви	19
3.6	Климат	20
3.7	Околна среда	22
4.	Демографска характеристика - количествени и качествени аспекти	35
4.1	Динамика в движението на населението.....	35
4.2	Структури на населението	39
4.3	Икономическа характеристика на населението	43
5.	Социална инфраструктура и услуги	47
5.1	Образование	48
5.2	Здравеопазване	49
5.3.	Социални грижи	50
5.4	Култура	51
5.5	Спорт	52
5.6	Институционална инфраструктура	52
5.7	Пощи.....	53
5.8	Пазарна инфраструктура.....	53
6.	Обитаване и жилищен фонд.....	53
7.	Културно наследство.....	60
7.1	Историческа справка за територията на Община Карнобат	60
7.2	Недвижимо културно-историческо наследство на Община Карнобат по Исторически Периоди.....	63
7.2.1	Праисторически.....	63
7.2.2	Антични обекти - XII В. ПР. ХР. – V В. СЛ. ХР.	73

7.2.3 Средновековни обекти VII–XIV В. СЛ. ХР	73
7.2.4 ВЪЗРАЖДАНЕ XV-XIX В.....	74
7.4 Нематериално културно наследство	78
7.5 Структурен пространствен анализ.....	80
7.6 Зони на културното наследство	80
7.7 Опазване на КИН	81
7.8 Използване на КИН.....	82
7.9 Управление на КИН	84
7.10 Насоки за оценка на културно историческото наследство.....	86
7.11 Насоки за опазване на КИН	89
8. Анализ на състоянието на икономическа база на община Карнобат	92
8.1 Икономическо развитие.....	92
8.2 Първичен сектор	97
8.3 Вторичен сектор.....	98
8.4 Третичен сектор.....	100
9. Урбанистична концепция	100
10. Транспортна система	103
11. Инженерна инфраструктура	113
11.1 Водоснабдяване и канализация	113
11.1.1. Водоснабдяване.....	113
11.1.2. Канализация	116
11.2 Електроснабдяване.....	117
12. Ландшафт и озеленяване	129
12.1 Зелени площи.....	129
12.1.1. Елементи на зелената система на общината и населените места	129
12.1.2. Зелени площи на територията на общината	129
12.1.3. Проблеми и причини за подобряване състоянието на зелените площи..	130
12.1.4. Препоръки:.....	130
12.1.5. Изводи:	130
12.2 Защитени територии	130
12.3 Защитени зони по НАТУРА 2000	132
12.3.1. Защитена зона „Река Мочурица” BG000196	132
12.3.2. Защитена зона „Екокоридор Камчия - Емине” с код BG0000393	133
12.3.3. Защитена зона „Стралджа” BG0000205	134
12.3.4. Защитена зона „Комплекс Стралджа” с код BG0002028	134
13. Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Карнобат.....	135

1. ОБЩИ УСЛОВИЯ

1.1 ВЪЗЛАГАНЕ

Общият устройствен план на община Карнобат е възложен за изпълнение на НЦТР ЕАД, след спечелена обществена поръчка.

Работата по етап “предварителен проект” е изпълнена в съответствие с изискванията на договора и заданието за изработването на ОУП и Техническата спецификация.

При работата е ползвана предоставена информация, мнения и препоръки от специалисти в дирекции, отдели и сектори на общинската администрация на община Карнобат представители на експлоатационни дружества, ведомства, бизнеса и граждани, споделени на организирани срещи.

1.2 ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА РАЗРАБОТКАТА

Рамковата цел на новия Общ устройствен план на общината е да предложи адекватен и съвременен пространствен модел за развитие на общината, както и да формулира подходяща политика и нормативни рамки за неговата реализация.

В обхвата на тази цел, подцелите се формулират като:

- Обвързване на развитието на общината с факторите от регионално, национално и над национално ниво;
- Оптимизиране на функционалната структура на общината спрямо съвременните социално-икономически и демографски процеси;
- Оптимизиране на начините на земеползване в съставнища землища на общината;
- Оптимизиране на пространственото и функционално развитие на различните подсистеми – функционални и интегриращи и взаимодействието между тях;
- Изявяване на пространствените потенциали и екологичните рамки за устойчиво развитие на територията;
- Създаване на предпоставки и условия за ефективно управление на общинската територия;
- В същото време планът трябва да осигури възможно най-добър баланс между частните и обществените интереси, при равнопоставяне на различните видове собственост.

1.3 КРАТКА ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА¹

Град Карнобат - Историческите извори сочат, че от XV век насам градът винаги е бил административен център, стопанско и търговско средище с традиционен ежегоден панаир. В сведенията и пътеписните бележки се споменава под различни имена – Кариноваса, Каринабад, Карново и др.

Най-ранните сведения за Карнобат, под името „Град Каръновасъ“ се съдържат във подробния регистър на доганджиите-соколари от 1477 г. Като „Град Карин-абад“, а също така и „Карнобат“ (в документа се употребяват и двете форми на името му), сведения за града има и във т.н. „Карнобатско вакфие“ на Раккас Синан бег от 1487 г., съставено по времето на султан Баязид II (1481 – 1512). Според краткия регистър на Османската империя от 1530 г., Карнобат, посочен в документа като „Град Карин овасъ“, е център на каза със същото име – „Карин овасъ“.

През Възраждането Карнобат става обединителен център на културно-просветното развитие на района. Градът има съществен принос в църковните борби през Възраждането – в средата на 60-те години на XIX век будните карнобатски граждани изгонват анхиалския владика, с което окончателно отстраняват гръцкото влияние. По време на Руско-турската война от 1877-1878 г. районът става жертва на безчинстващи башибозуци и черкези. Освобождението на Карнобат на 24 януари 1878 г. открива път за големи обществено-икономически преобразования.

Карнобатският регион, разположен пред южните подстъпи на Ришкия и Върбишкия проход, има древна и богата история и култура. Следи от живот има още от неолитната епоха. Селища и могили разкриват следи от живот от енеолитната, бронзовата и желязната епоха, богат поселищен живот от античността и средновековието. След създаването на българската държава през 681 година, поради изключителната си роля, земите на днешния Карнобатски край стават арена на военни действия и вековни интереси между България и Византия.

От времето на Първото българско царство най-значимият обект е намиращата се на 7,5 км западно от Карнобат крепост Маркели, важен градски епископски и военен център. През османското владичество Карнобат е административен център на нахия, а по-късно на каза в Силистренски санджак. Сведения за стопанството, бита, културата, архитектурата и др. на града и селата за периода XIV – XIX в. се съдържат в осmano-турски данъчни регистри и в пътеписи на чужди пътешественици. Пред този период градът се споменава под различни имена.

Показателен факт за възрожденските процеси в региона е свещенодействието на поп Стойко Владиславов – бъдещият епископ Софроний Врачански, в Карнобатска

¹ Местните имена в Карнобатско, Д.Момчилов и Н.Чакърва-Кръстева

енория през 1791 – 1792 г. През Възраждането градът е значим търговско – занаятчийски център, прочут с пазара и големия карнобатски панаир.

Градът е обединителен център на културно-просветни процеси и борба за независима българска църква в района през XIX в. Учреденото през 1862 г. Карнобатско читалище „Св. Св. Кирил и Методий“ е едно от първите в днешна Югоизточна България.

След Освобождението (1878 г.) настъпват съществени обществено-икономически преобразования и Карнобат се утвърждава като административен, стопански и културно-просветен център.

АСПАРУХОВО (ЯНЪК БАЛАБАНЛИ) - В землището на селото има могили и останки от селища от различни епохи. В северната част се намира селищна могила с находки от неолита, халколита и ранната бронзова епоха. Тракийски надгробни могили има северно, южно и югозападно от селото. Останки от антични селища се откриват по дола Джендема, а също и в Лъджата, където излиза и керамика от ранна Византия и от късното средновековие. Северно над селото също има находки от ранновизантийската епоха. Североизточно край Язовира има керамика от IX-X в., керамични фрагменти и останки от градежи предимно от късното средновековие се намират северно от селото и южно - в местностите Киреча и Бубайлов лонгоз. Стари християнски гробища са запомнени на две места, а по предание в Кюф дерѝ е имало Черкезко село. Северно от селото е имало селище с хан, разположено на стар път между Бургас и Ямбол.

Името Балабанлу се среща в османотурски регистър още в края на XV в., но е спорно разчитането и локализирането от изследователите - дали да се разбира *Аспарухово* или е старото име на някое от селата *Балабанчево* и *Драганци*. Със сигурност обаче под името Балабанлу, Балабанлъ се локализира сегашното Аспарухово в регистър от 1676/77 г. за доставка на ечемик, брашно и др. от Карнобатска каза за турската армия.

Село Венец - В землището има праисторическа селищна могила от халколита. При археологическо проучване на *Тончова могила* са открити керамични и други предмети от ранната бронзова епоха, както и по-късни материали - от V в. пр. Хр. В землището има множество тракийски надгробни могили. В м. *Ирибой* керамични останки датират ранновизантийско селище от IV в. - V в., идентична многобройна керамика се открива и в селището в м. *Масатлии*. В османотурски документи за Карнобатска каза от 1562/63 г. за пръв път е отбелязано Аладагли със статут на тимар - собственост на турски владетел. Под същото име се споменава и в документ от 1589/90 г., от където се разбира, че в близост се намирало и селото Умур ханлу - локализирано от нас в м. *Гьол бою*. В османотурски документи се открива и като

Алагьореш. Според друго разчитане на регистър от 1609/10 г. за доставяне на ечемик и слама за турската армия, селото е под формата Ала дагль. Регистър от 1687/88 г. сочи, че в Аладаг има само две немюсюлмански домакинства, а според регистър от 1731 г. в Аладагли се отглеждат 1140 овце. Вероятно по това време селото е било в м. *Долния Юрт*, както твърдят преданията и потвърждават археологическите наблюдения. През XVII - XVIII в. в *Горния Юрт* е съществувало селото Касапль, отбелязано в регистри и от пътешественици. Вероятно унищожено в началото на XIX в., останало до днешно време като топоним *Касапля*, със запомнени основи на джамия и надгробни камъни, с намирани и днес на много фрагменти от строителни материали и битова керамика. Вероятно в края на XVIII - началото на XIX в. за кратко е просъществувало и българското село *Масатлий*. Аладагли е вписано в 4 регистри за периода 1847-1865 г., като в последния от 1861-65 г. е посочено, че тук живеят само християни. Късното средновековие и Възраждането в землището на селото са съществували няколко селища: североизточно над селото (XVI - XVIIв.), западно в м. *Юрта* (XVII - XVIII| в.), южно под селото (XVII - XIX в.), както и известното по писмени сведения село Касаплии- западно от днешното Венец, датирано по археологически материали XVII – XIX в.

ГЛУМЧЕ (АХМАЧЕВО). Граничната между Глумче и Кликач Петрова могила е селищна - от епохата на халколита. Няколкото тракийски надгробни Курийската, Акантията и селището край Каба юк разкриват поселищен живот през античността. Северозападно край селото в м. Балакчийка са намерени керамични съдове от III-IV в. В източния и североизточния край на землището е минавал Белия път - античен и средновековен път, известен тук още като В̃тия път, наблизо е и Джеде йолу, а откъм Сигмен на юг е бил Хайдет йолу. Тези пътища показват кръстопътното местоположение на селото в миналото. Жители на Глумче са намирали монети на римски императори от IIIв. и византийски XII в.

С първоначално регистрирана форма Ахмедча селото се среща в османотурски данъчни документи през XVI в. Записани са и по-пространни форми - Абдал Ахмед Абдал (регистър от 1606 г.) и Ахмед челеби (в 1610 г.) по името на тогавашния турски владетел. Според първия регистър селото е част от тимара на турския спахия заедно с още две села от Карнобатска каза. Данъчни документи от 1686 и 1780 г. потвърждават запазения до късно тимарски статут на Абдал Ахмед кьой. В регистър за данъка джизие за 1635 г. е вписано Ахмедча с 10 християнски домакинства като част от големия вакъф на Селим I. В по-късен регистър от 1687/88 г. за немюсюлманските домакинства за Ахмедча са вписани 5 християнски семейства. Селото е обложено с данък върху овцете според регистъра от 1731 г. Според руски военни документи през февруари 1830 г. в с. Ахметче живеят 32 българи и двама мюсюлмани. С краткото си име фигурира в данъчните регистри от 1847/48 и 1855-1860

г., а в регистъра за състава на населението от 1861-65 г. е записано със смесено население. Руски военни документи сочат, че в 1877 г. в селото има 13 християнски семейства.

ДЕВЕТАК (ИСИТЛИИ) -Наблизо, в югоизточна посока от селото има селищна могила - Пеню Мутафовата, където са открити находки от халколита, ранножелязната епоха, I-III в., както и от XI-XII в. Друга селищна могила от епохата на халколита има на североизток 3,5 км - Баба Тодора, край която има селища от желязната, ранновизантийската епоха и Първо българско царство. В землището има и множество тракийски надгробни могили. Многобройни са находките, показващи антични селища на различни места. За отбелязване е централен некропол в югоизточна посока, край който е било римско селище. На 2 км югоизточно от селото са регистрирани две тракийски надгробни могили от римската епоха, едната от които е Дядо Драгнева могила. При пълното проучване на могилите през 2009 г. са открити римски керамични съдове II-III в.; монети от императорски Рим; стъклени балсамарии; бронзови съдове и сгъваем стол.

Според някои изследователи на османотурски документи предходното име на Деветак се среща като първи вариант Исидлу (в 1591 г.) и Исидли (в 1609/10 г. - регистър за държавна доставка на ечемик и слама) и като Юсуфли по-късно през XVII в.

ДЕВЕТИНЦИ (ДОКУЗЕК) - От северната страна на селото има селищна могила - Чокойската могила, находки от която доказват поселищен живот от различни епохи - неолит, халколит, бронзова и ранножелязна епоха. В землището има запазени единични тракийски надгробни могили и некропол от девет могили. Източно в м. Баалара, на границата с Деветак, край могила е намерена мраморна плочка с конник. Североизточно от селото, в обхвата на Чокойската могила излизат многобройни керамични фрагменти от няколко селища - Първо българско царство, Византия (XI в.) и Второ българско царство. Селото с първоначално записано име Докуз уюк се среща в регистъра за соларите и соларските села от 1498/99 г. - един от най-ранните османотурски документи за състава на Карнобатска каза. Под същото име го има и в данъчните регистри от XVI и XVII в. Фигурира в регистъра от 1609/10 г. за държавна доставка на ечемик и слама. Селото според документ от 1644/45 г. е свързано с най-ранната поява на кримските татарски ханове в Ямболско и Карнобатско. В североизточна посока от Деветинци има останки от късносредновековно селище, край което е минавал пътят от Ямбол за Бургас. В южна посока по археологически материали в м. Юрта е имало селище от XVII - XVIII в.

ДЕТЕЛИНА (БАРГАНЛИИ, БАРГАН) Южното изложение на землището благоприятства развитието на поселищен живот през различните епохи.

Красноречиво свидетелство за това е една местност - Каята/Манастирщето. Тук има останки от крепост от ранна Византия (IV-VI в.), като селища от същата епоха има и в местностите Под каята и Хайдушката чешма. В м. Под Каята има селище и от Второто българско царство.

Един от първите сигурни документи за селото е османотурски регистър за данъка джизие от 1626 г., в който е вписано Багърманлу с 55 християнски домакинства. Вероятно през XVII в. се променя административната му принадлежност, защото липсва в обширни данъчни регистри за Карнобатска каза. През XVIII в. тук се образува турски чифлик и Барган е със смесено население - християни и мюсюлмани. Но покъсно в турски регистри и в руски военни документи селото липсва - вероятно е в съседна каза, а още повече пък след 1830 г. липсват данни, поради изселването му. По предание обаче срещу Освобождението в турския чифлик е имало български семейства. Това се доказва от горчиви спомени за Черкезкото село, както и от Желюв гроб и Папазлъка, в които след Бояджишкия бунт през 1876 г. са убити от турците Желю Йорданов и „Попа“ (с неизвестно име). Селища от късното средновековие и Възраждането в землището на Детелина се срещат в местностите Ключка (XVI - XVIII в), Под Каята и Хайдушкото кладенче (XVI - XIX) в.

ДОБРИНОВО (ХАС БЕГЛИИ) -В землището на Добриново има множество тракийски надгробни могили, единични и групирани в некропол. Проучванията в последните години на Рошава могила, Махлярду и на могилата в м. Баш тепе установяват гробен инвентар, тракийски колесници от римската епоха, керамични съдове и др. материали от II в. сл. Хр. Ранновизантийска керамика се открива от селище край Язовира, където наблизко е част от средновековния пограничен вал Еркесията.

За първи път под старото си име селото се среща в османотурски данъчни регистри от XVII-XVIII в. - в 1676 г. с формата Хасъ беглу и в 1731 г. като Хасъ бегли. Преданията също извеждат старото име на селото от името на владетеля му Хасан бей. Според руски документи през 1830 г. тук е имало големи мелници, което показва предимно земеделския характер на района. В руски военни документи от февруари 1830 г. селото е записано Хасбегли.

Селища от късното средновековие и Възраждането в землището на Добриново се откриват югоизточно и северозападно в местностите Омърлъка и Чанаджика от XV| и XVII в., и на юг в м. Юрта от XVII - XVIII в.

ДРАГАНЦИ (ХАДЖИ БАЛАБАНЛИИ) - Землището на Драганци се характеризира с находки от бронзовата епоха (2750-1200 г. пр. Хр.) от обекти, разположени северно над селото. Керамични фрагменти от халщата, датирани VIII-VII в. има м. Курбак тарла и Дрянова могила. В и пространствата около няколкото

тракийски надгробни могили, като Голямата и Малката могили, се регистрират разнообразни находки от римската епоха (II-III в.) включително и голямо количество монети - колективна находка императорски Рим. Ранновизантийската епоха се проследява чрез селищата в местностите Голямата могила (IV - VII в. с керамика и монети от VI в. на Юстин и София); Дрянова могила (IV - VII в.); Папазлъка (IV - VII в.; и Чатарлъка (IV - VII в.). През Първото българско царство (до X в.) поселищен живот продължава в Курбак тарла и Чатарлъка. От периода на Второто българско царство (XII - XIV в.) селище има в м. Чатарлъка. По предание южно запазените пътни могили по височините показвали важен античен и средновековен път откъм Шумен през Карнобат и Одрин на юг. Името Хаджи Балабанлу се среща в османотурски регистри от 1488 и от 1498 г.

ДРАГОВО (ДЖУВИРЛИИ, ДЖИВИРЛИИ)- В землище на Драгово има няколко тракийски надгробни могили. Концентрация на антични и средновековни находки има в м. Двата бряста южно от селото. През землището на селото има пътна връзка на античен и средновековен път, продължаващ на север към Калето (между Чукарка и Соколово) и на юг, известен тук като Калдар³ма (Римския път), по предание за Константинопол. Южно минава старият път Джед^то от Ямбол за Бургас. Следи от стари селища се откриват ранновизантийски селища в местностите Кайряка/Узун кайряк, Зотьов дол, Чобан дер^т. От епохата на Първото българско царство селища има в Чобан дере и Чифлика. В османотурски документ от 1627/28 г. е вписано село Джуварли като принадлежащо към султанските хасове.

ЕКЗАРХ АНТИМОВО (АЧЛАРЕ) - В землището на селото се проследява поселищен живот през няколко епохи. Южно около Вълчева чешма има праисторическо селище с находки от късен неолит, халколит и ранножелязна епоха. Керамични материали от античността се откриват югоизточно край селото, южно към Голата канара, в Корията. В землището има няколко тракийски надгробни могили, които по керамичен материал и открити тракийски колесници от римската епоха, се датират от II в. Благоприятните климатични условия са били основание за заселване и в по-късни периоди във всички посоки спрямо сегашното село - от ранновизантийския в местностите Калето, Голата канара, Двете чушми, Йовчовото кладенче и Под Калето; от периода на Първото българско царство в Маслака, Под Калето, Вълчова чешма; през XI - XII в, периода на Византийското владичество, Вълчова чешма и през Второ българско царство Под Калето и Вълчова чешма.

ЖЕЛЕЗНИК (ЕВРЕНЛИИ) - Край селото в сравнение със съседите има повече следи от дълбока древност. Западно, в посока към Деветак находки от могила - Баба Тодорка, определяме от времето на халколита, а наоколо и в м. Юртлука има останки от антично селище. Селище от късножелязната епоха има в североизточна посока, както и в м. Юртлука, където протича поселищен живот и в римската епоха. В

землището има и няколко тракийски надгробни могили. През ранновизантийския период VI - VII в. землището е плътно населявано, селища са регистрирани в Ак чешма, Аязмото и Баба Тодора. През средновековието селища от Първо и Второ българско царство са съществували в Аязмото. Най-ранни писмени сведения за Евренли има от края на XVI в. В османотурски документ от 1591 г. е вписана мезрата Кючук Евренлер - тогава още без статут на село. Археологически материали от XVI-XVII в. излизат при Ак чешма и Саръ меша, а от XVII - XVIII в. в Аязмото, в м. Баба Тодора от XVIII в.

ЖИТОСВЯТ (ДЖУМАЛИИ, ХАДЖИ МАРИНОВО) - Старини от дълбока древност се намират в югозападна посока - праисторическа керамика край Манастирището и намерен калъп от бронзовата епоха край средновековния пограничен окоп Еркесията.

В землището на Житосвят има редица тракийски надгробни могили от римската епоха, доказващи просперитета на местното тракийско население в този период. Най-добре това се илюстрира чрез проучената Дядо Минчова могила от II в., както и от разкритията на тракийски колесници край Ганева могила. Антично селище е имало и западно от селото, като животът продължава и през византийския период (IV-VII в.). Покрай Манастирището и в Гюр чешма е имало селища от Първо българско царство. Стар път минава западно от селото, а северно - Ямбол - Бургас. Първо писмено сведение според старото му име е османотурски регистър от 1591 г., под формата Джумаа. В регистъра от 1676/77 г. за държавна доставка на ечемик и слама е записано Джумалъ кьой, а в по-късни регистри - 1689 г. и 1731 г. с кратката форма Джумалъ/Джумали.

ЗИМЕН (КЪШЛА КЪОЙ) - Тракийска култура в землището на Зимен се проследява в м. Сит пунар и Скендерлий 3-ЮЗ. Там има и няколко тракийски надгробни могили. южно пред Сакар баир векове наред се е разполагало огромно многослойно селище в м. Скендерлий с площ над 250 дка. В него се откриват останки от зидове, строителни материали, огромно количество керамика и други археологически материали, сред които доминират монетите. Селището съществувало в античността (тракийско и римско), ранновизантийския период, XI - XVI. в., периода на турското владичество и да началото на XX в. На Сакар баир (3-СЗ от селото) е разположена крепостта Калето, в която се откриват голямо количество археологически материали от ранновизантийската епоха (IV-VII в.), XI-XII в., Второ българско царство, както и множество монети. Наблизо (3 от селото) върху южен преден хълм на Сакар баир е и Малкото кале, в което се откриват огромно количество археологически материали от ранновизантийската епоха (IV-VII в.), XI-XII в., Второ българско царство, както и множество монети. Покрай тези крепости извира важният средновековен път Друма (от него по възвишението Сакар има много добре запазени трасета от пътни участъци), който в този район е по-известен като Стария (Римския)

път. В това землище е пресечната му точка с Балкан йолу - средновековен път на север през старопланински проход за Шумен. Наблизо е и Джедето (Камилския, Бургашкия път). Още едно забележително за местната история място се намира в североизточна посока - м. Ракляна с Черковището. И тук се среща византийска керамика от V-VII в., но по-важното е, че е имало късносредновековно селище, съществувало до края на XVIII - началото на XIX в.

ИСКРА (ТУРСКО БЕЙ КЪОЙ) - Заблацията около Мочурица и Карнобатския (Ахъркьойския) гьол са били причини от древни времена поселищният живот да се развива в по-високите части около днешното село. В тази част благоприятното изложение и близостта на двете реки Коджа дере и Арпалъшка ряка са причините за древни селища.

Селищна могила с откривани кремъчни и каменни сечива от енеолита има по протичащата на юг река Коджа дере. На югозапад - запад и северозапад, както и в източната част на землището има множество тракийски надгробни могили. С материали от ранножелязната епоха в Дръндарова могила се проследяват едни от най-ранните тракийски културни пластове. По Арпалъшката река, в гранична с Огнен местност е имало антично (II-III в.) и късноантично (IV-V в.) селище. Около Утуля също са се развили две селища - през V-VII в. и по време на Първото българско царство (IX-X в.). Късноантично селище е имало и под м. Кърчана, на чиято височина пък има останки от ранновизантийска крепост (IV-V в.). Селище от Второто българско царство има развито по река Коджа дере. Североизточно от крепостта е минавал средновековният път Друма, известен тук като Калдаръма, заради запазени части от каменната настилка. Южно преминава пътят Дервиш оллу/Камилския път. Строителни и битови останки от късното средновековие излизат на няколко места - в Ахъркьой, свързан с предания за старото село Искра.

КЛИКАЧ (ТЕЛЛЯЛ КЪОЙ) - Благоприятните природа и климат създават условия за живот още в най-ранни времена. В землището на селото има две праисторически могили *Чобан пунар* на югоизток и *Петрова могила* на запад, в които се проследява поселищен живот още от халколита. В землището на селото има тракийски надгробни могили. Антично селище от III-IV в. е имало северно в м. *Сит пунур*. Югозападно от селото край *Герана* излизат находки от античността и средновековието. В северно разположената м. *жрта* на хълмисто място има останки от византийска крепост, а така също и *Черквище* и селище от XVI-XVIII в. По предание оттам произхождат старите родове на *Кликач* и *Зимен*. Старото село е вероятно разорено от кърджалийски банди, върлували по близкия кръстопът - *Стария път (Римския, Друма)* от крепостите край *Зимен* към крепостта на Чукарка, Айтоскоу и *Балкан йолу* от Шумен за Одрин. През землището на Кликач е минавал и *Тузлу йолу* (пътят на соларите) към морето. Селото съществува вероятно от края на XVI в. През XVII-XVIII в. то често е вписано в съседна

административна единица. С първоначална форма Деллял се среща в османотурския регистър за данъка върху овците от 1731 г.

КОЗАРЕ (КАРА КАЯ) - На североизток в землището на селото има тракийски надгробни могили. На 2 км северно от Козаре в м. *Каята* има останки от крепост, регистриран е поселищен живот от ранновизантийския период (IV- VII в.), от Първото българско царство (с керамика с врязана украса от IX - X в.), от XI - XII в. и от Второто българско царство (XII - XIV в.). В м. *Под Каята*, на 1 км северно в полупланински терен, на площ към 5-6 дка също има регистриран поселищен живот от ранновизантийския период (IV - VII в.) и Първото българско царство (открита старобългарска керамика от IX - X в.). Забележителни са и останките на най-високото място в землището - *Калето*, където е имало средновековна крепост. Поселищен живот се открива на 2,5 км северно в м. *Юртлъка*, където в пресечена местност, богата на води, археологически материали регистрират средновековно селище.

КРУМОВО ГРАДИЩЕ - Най-ранно писмено сведение се съдържа в турски регистър от 1498/99 г., в който селото е записано като Кулагузлу. Със същото име е отбелязано и в данъчните регистри от XV в., Друго старото име, с което е било наричано селото, е Колазлии. Край селото се намира средновековната византийска крепост МАРКЕЛИ. Край Маркели са се разиграли редица сражения и войни през средата на VIII-началото на IX век между България и Византия. Тук през 756 г. хан Винех губи сражение с император Константин V. По късно, през 792 г., според писанията на Теофал Изповедник, българският хан Кардам печели битка срещу император Константин VI. А през 811 година император Никифор I използва Маркели за изходна точка за злополучния си поход срещу България. След като ограбил и опожарил българската столица Плиска, Никифор потеглил обратно към Константинопол като победител, но без да подозира попаднал в засада в планинските теснини на Върбишкия проход, където е напълно разбит от войските на хан Крум и загубва живота си.

КРУШОВО (ТАРАШ КЪОЙ) - В землището липсват природни забележителности. Южно към поречието на р. Русокастренска, по долината на *Пелик дере* има следи от ранновизантийско селище, върху което са се развили впоследствие селища от Второто българско царство и късното средновековие (XVII-XVIII в.). В източна посока на 3,5 км, в м. *Юртлъка* също има следи от интензивен живот - селища от периода на ранна Византия (IV-VI в.) и от XVI-XVIII в. В османотурския период поселищен живот има и южно под селото (XV - XVI и XVIII - XIX в.) и в местността *Кушу баир*, северно до селото (XVIII и XIX в.).

МЪДРИНО (КАДЪ КЪОЙ) - В южната част на землището има тракийски надгробни могили. Към ранновизантийския период се отнасят укреплението в

м. *Кърчана* - на хълма южно от *Мъдрино* на десния бряг на р. *Мочурица* и откривания там керамичен материал. От старопланинските проходи покрай *Кърчана* на юг към голямата средновековна крепост *Маркели* - западно от Карнобат, е минавал важен военностратегически и търговски път, към който отвежда топонимът *Калдъръма*. Този важен средновековен път, основна връзка към и от Ришкия проход е известен сред местното население като *Друма*. Първо писмено сведение за с. *Кадъ* съдържа османотурски данъчен регистър от последната четвърт на XV в. Селото е съставно на Карнобатска нахия (каза). Според регистър от 1609/10 г. от тук са доставени слама и ечемик за турската войска. Селото е вписано и в регистър от 1666/67 г., но липсва 20 години по-късно в обширен регистър на немюсюлманските домакинства в Карнобатска каза.

НЕВЕСТИНО (ГЕРДЕЛИИ)- Селото е около огромна селищна могила от времето на халколита. В землището има тракийски надгробни могили. В източна посока през 20-те години на XX в. в разкопана тракийска надгробна могила са намерени каменен саркофаг и оброчни плочки. Антично и ранносредновековно (ранновизантийско) селище има северно в м. *Айдър/Хайдър* - там при обработка са откривани питуси (два от тях са съхранени в двора на училището в с. *Костен*), керамични пещи, християнски погребения, керамика, ранновизантийски монети. Южно под *Айдаря* има керамични фрагменти от ранна Византия, намирани са византийски монети от X в. и няколко много големи вкопани питуса (долиуми). Западно от селото (югозападно пред *Курийския баир* и югоизточно пред *Джуварлийската река*) е местността *Маните*, в която има останки от зидове, изградени от калова и хоросанова спойка, много натрошени тухли и ранновизантийска битова керамика, личат останките от църква в м. *Черковището*. (част от м. *Маните*).

ОГНЕН (БЪЛГАРСКО БЕЙ КЪОЙ) - Най-ранни материали, проследяващи населването в землището на Огнен се откриват в селищната *Бужова могила* от епохата на халколита. Монети от II в. пр. Хр. в м. *Света вода* сочат антична пътна връзка в тази част на землището. Районът на Огнен е известен с голяма концентрация на тракийски надгробни могили от римската епоха. Част от тях са именувани, а друга групирани и известни като *Петтях могили* и *Честите могили*. Керамични, монетни находки и останки от колесници от II - IV в. от района на могилите и югоизточно в м. *Арпалъка* и *Бужова могила* показват интензивен поселищен живот. Източно в м. *Селището* и м. *Арпалъка* животът продължава и през ранна Византия (IV - VII в.) и Първо българско царство (IX - X в.), има поселищна приемственост и през XI - XII и Второто българско царство (XII - XIII в.), за което свидетелства откритият тук керамичен материал.

РАКЛИЦА (ШИХЛАРЕ) - Най-стари следи от поселищен живот в землището се проследяват южно в праисторическа селищна могила от епохата на халколита чрез

керамика, каменни и костени сечива. Наблизо е имало и антично селище и тракийска надгробна могила. Археологически останки има и в м. *Манастирището*, гранична местност със землището на с. *Босилково*. На 2-3 км северно археологически материали показват съществуването на средновековно селище. В землището на Раклица е минавал средновековният път *Балкан йолу*, който недалеч се събира с *Белия (Тузлу йолу)* - пътя на солта. Народната памет е съхранила спомен за проход, връзката между околните крепости и древния път в топомима *Стражата*, разположен североизточна от днешното село.

САН СТЕФАНО (ИСМАИЛ ФАКЪ) - Най-ранните материални следи в землището на селото са от ранножелязната епоха. Северно от Сан Стефано има тракийски могилен некропол, около който има антично селище. Антично селище има и в чашата на *Язовира*. С първоначално име Исмаил Факъх селото се среща в османотурски документи още в последната четвърт на XV в. От късното средновековие и Възраждането селища по керамични находки в землището се откриват, както следва: северозападно във Фот²ля- Аязмото (XV - XIX в.); южно в Таламбаза (XVII - XIX в.); западно в Юрта -(XVIII - XIX в.). По предания селище, предхождащо днешното село Сан Стефано е имало и в местността Бялата пръст.

СИГМЕН (СЕКБАН, СЕЙМЕН) - Най-ранни следи от поселище живо има в Боаза край Язовира от ранножелязната епоха. В землището има няколко тракийски надгробни могили, по-характерен е тримогилният некропол югозападно под Сигмен. В западна посока в м. Боялъка е открита тракийска мраморна оброчна плочка с Дионис. Следи от антично селище има край могилата Каба юк, на север в Боаза при Язовира. Пак там, както и в местностите Ачмите, Забуновото лозе, Марчова могила животът продължава и през ранновизантийската епоха. От древността землището на Сигмен е на важен кръстопът - през него минава Калдаръма (част от античния и средновековен Друма), Бургашкия или Соления път (Тузлу йолу - пътят на солта през средновековието и в по-ново време). Най-ранното писмено сведение за селище - предшественик на Сигмен - Секбан, е от 1562/1563 г. Това е османотурски данъчен регистър, според който селото е било част от тимар - голямо феодално владение, обхващащо села от Карнобатски вилает. През XIV в. селото се среща като Секбан, а някъде и като Сеймелък.

СМОЛНИК (ТАС ТЕПЕ) - Най-ранни следи от човешки живот в землището има южно в праисторическата селищна могила в м. Текмеджето. Пак край нея има антично селище. В землището на Смолник има няколко тракийски надгробни могили от римската епоха. В ранновизантийския период (IV - VII в.) съществуват селища западно-югозапад в местностите Дядо Вълкова чешма и Чаирите. Селище от Първо българско царство (IX - X в.) съществува в м. Текмеджето. XIII в. е представен с монетна находка южно от селото в м. Латинските гробища. От късното средновековие и Възраждането

следи се откриват в местностите Синия мост (XV – XVI в.), Чаирити (XVI - XVII в.), Латинските гробища (XVIII в) и Райчов суват (XVIII - XIX в.). През землището минава средновековният път Джедето. Откриват се следи от стари гробища. Според местните краеведи за първи път в османотурски документи селото се среща под името Тастепе в 1731 г.

СОКОЛОВО (ДУВАНДЖА)- Най-ранни следи от живот има северно от селото в селищната енеолитна могила в м. Чобан бунар (с керамични находки, каменни и костени сечива и оръдия на труда). Пак там, както и в м. Коджаманка има антични селища от римската епоха. Няколкото тракийски надгробни могили от римската епоха в землището са разположени западно и южно от селото. През ранновизантийския период селища продължават да съществуват на север в м. Белите кайнаци и на запад в м. Коджаманка (през 1990 г. е проучван късноантичен каптаж) и пак тогава е изградена крепостта Калето (на границата с Чукурка, Айтоско), разположена източно, датирана по монетен и керамичен материал в края на V - нач. на VI в. и съоръжение до него. В землището на селото има няколко селища от периода на Първото българско царство в местностите Чобан пунар и Коджаманка, като в Коджаманка животът продължава през епохата на византийското владичество (XI - XII в.) и Второ българско царство (XII - XIV в.), като селище от този период има и в Чобан пунар. През землището преминава Джедето (Камилския път), но много по-популярен е пътят в източния му край, част от Друма.

СЪРНЕВО (КАРАДЖИЛАРЕ) - В землище има няколко тракийски надгробни могили от римската епоха, показващи началото на поселищния живот тук, който се проследява по останките от антични селища на запад и на североизток в м. Лозята, по керамичен и монетен материал, а в самото село при изкопи на основи за къщи са откривани амфори. Антично селище има южно от селото в близост до пограничния окоп Еркесия, съществувало и през ранновизантийския период. Живот от епохата на ранна Византия (IV-V в.) има и на запад до село, в Кайряка, Чепчелията и в общите с Черково Караормана и Беш бунар. Пак от ранновизантийския период запад-северозапад от селото са съхранени основите на съоръжение – останки от градежи (строителна керамика, натрошени тухли и тегули), като и битова керамика.

Южно от селото минава средновековният пограничен окоп Еркесията, който в землището на селото е отсечка със запазена дължина 5 км и се състои от основен вал с берма, ров и преден малък южен вал.

ХАДЖИИТЕ (ХАДЖИ ХАДЛАР, ХАДЖИЛАРЕ, ХАДЖИЛАР, ХАДЖИ РАДЕВО) - В землището на селото има множество тракийски надгробни могили от римската епоха. Между тях в северна посока е Дрянова могила, в центъра на селото и южно още три могили и най-вече некрополът в м. Беш тепе, състоящ се от 13 могили и

голямо селище край него от II-III в. Около селото интензивният поселищен живот продължава и през късносредновековната епоха и Възраждането. Неслучайно е останало предание, че около Юртлъшката чешмя е било старото местонахождение на селото. Наблизо е минавал старият път Джедето. В османотурски регистър от последната четвърт на XV в. сред соколарските селища е вписано и село Хаджи Хадър.

ЦЕРКОВСКИ (БЮКЮРДЖАЛИИ, ВИРОВО, НЕЙЧОВО, ЦАНКО ЦЕРКОВСКИ, ЦЕРКОВСКИ) - В землището има няколко тракийски надгробни могили, част от които групирани в некрополи. За старо селище определено може да се посочи района около Черкезката чешмя - керамични фрагменти от II-IV в., а и по-късна от IX-X в. (Първо българско царство). На север-североизток граничи с м. Калето (Крумовото кале, Маркели). За наличието на интензивен път през средновековието сочи монетна находка от средата на XII в.

Според изследователите най-ранният писмен документ за селото е османотурски от 1610 г., в който зад името Бюкридже те откриват първоначалната форма на сетнешното Бюкюрджалий. През 1731 г. също е регистрирано наличието на село тук - записано като Бюкюджели.

ЧЕРКОВО (ДУВАЛАРЕ) - В землището на Черково има множество старини. Халколитни материали се откриват източно от селото, в чашата на *Язовира*. Но *Черково* става рано известно в историческата наука с намерения в м. *Чешмичката* меден слитък от бронзовата епоха. Селище от бронзовата епоха има в *Язовира*, което продължава поселищната редица от халколита. Няколкото тракийски надгробни могили, разположени в различни части на землището, на запад образуват некропол, а антични селища има около *Ганчова могила* и *Рошава могила* и в м. *Гроздака*. През ранновизантийския период живот се регистрира във всички части на землището - край *Язовира*, *Гроздака*, *Илан кая* и *Шабанова камък*, *Лъките*, *Солената вода*. Следи от поселища от късното средновековие и Възраждането (XV-XVI в.) се откриват в местностите *Адър чешма*, *Илан кая* и *Шабанова камък*, *Язовира*. Още неуточнено като село в Ямболска каза, Дювалар е записано в османотурски регистър от 1640 г.

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ БУРГАС, РЕГИОНАЛНИ УСЛОВИЯ И ВРЪЗКИ. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА КАРНОБАТ

2.1 ПРЕДСТАВЯНЕ НА ОБЛАСТ БУРГАС

Бургаска област е разположена в югоизточната част на България на **територия от 7748,1 кв. км (6,9% от площта на България)** и е втората по големина след Софийска област. На изток областта има широк излаз на Черно море /224 км/, на юг граничи с Република Турция, на запад с Ямболска и Сливенска области, а на север -

с Варненска и Шуменска области. В областта се намира най-големия залив на Черно море - Бургаския залив с ширина 10 - 12.5 км и дълбочина 10 - 12м. В близост до морския бряг са локализирани лиманните езера Бургаско, Атанасовско и Мандренско, като последното е превърнато в язовир.

Излазът на областта на Черно море повишава нейното транспортногеографско значение. Източната граница е предпоставка за развитието на пристанищното дело, риболова, туризма, външната търговия, за съсредоточаване на производствени мощности и отрасли, разчитащи на вносни суровини. Поради изгодните природни и стопански условия значителна част от населението и стопанския потенциал са съсредоточени по крайбрежието.

Геостратегическото положение на областта е фактор от национална величина, който е общопризнат от различни страни в Европа, Азия и Африка. Тук се пресичат традиционалните и новоположени оси на икономическия и политически интерес, както следва: Европа - Близък Изток - Азия; Европа -Среден Изток - Азия; Русия, Украйна, Беларус и Западна Европа.

На територията на областта са разположени **13 броя общини**: Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Руен, Созопол, Средец, Сунгурларе, Приморско и Царево.

Областта се характеризира с ясно изразен дисбаланс в териториалното развитие и изявен проблем „център-периферия”. Някои основни данни за областта са посочени в следващата таблица.

Показатели		Години				
		2011	2012	2013	2014	2015
1	Население към 31.12. - общо (брой)	414 947	414 154	414 485	414 184	413 884
2	Население към 31.12. - мъже (брой)	203 139	202 534	202 444	201 630	201 290
3	Население към 31.12. - жени (брой)	211 808	211 620	212 041	212 554	212 594
4	Коефициент на естествен прираст (на 1 000 души от населението) - ‰	-3.0	-3.3	-3.0	-3.2	-3.5

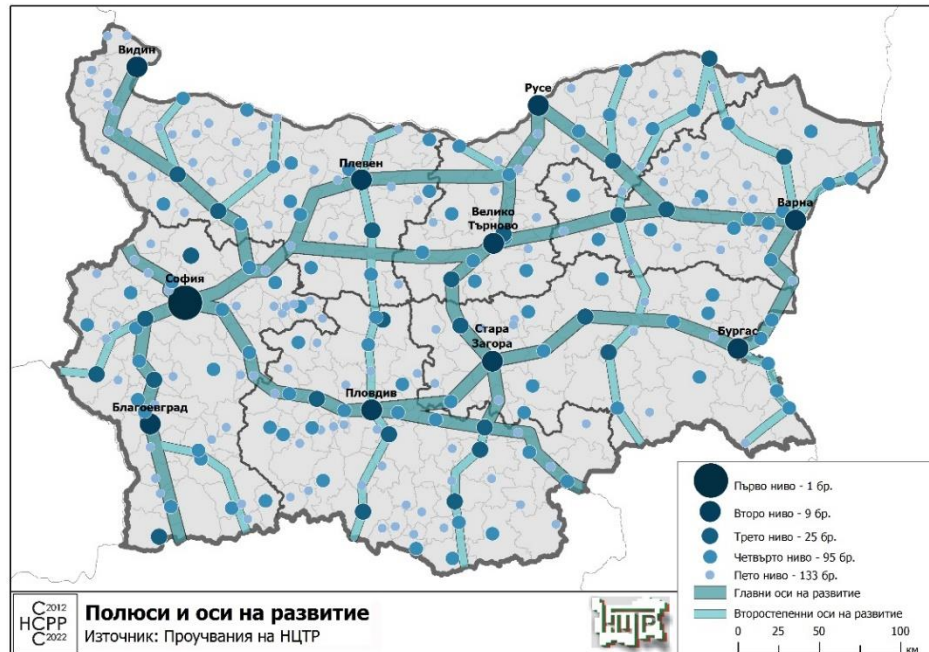
Показатели		Години				
		2011	2012	2013	2014	2015
5	Коефициент на икономическа активност - 15 - 64 навършени години (%)	63.3	64.8	67.5	67.8	69.4
6	Коефициент на заетост - 15 - 64 навършени години (%)	55.3	57.3	58.9	60.3	62.2
7*	Коефициент на безработица (%)	12.6	11.5	12.7	11.0	10.3
8	Болнични заведения към 31.12. (брой)	19	20	21	20	20
9	Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12. (хил.евро)	1 811 907.3	2 023 505.8	2 438 309.0	937 226.7	1 704 391.8
10	Произведена продукция (хил. лв.)*	12 610 661	14 140 765	14 164 230	13 577 418	11 806 657
11	Дължина на автомагистралите (км)	35	35	51	52	52
12	Дължина на първокласните пътища (км)	249	249	249	249	252
13	Дължина на второкласните пътища (км)	261	261	261	261	248
14	Дължина на третокласните пътища (км)	624	624	623	624	624
15	Дължина на железопътните линии (км)	177	175	175	175	175

2.2 ОБЩИНА КАРНОБАТ И МЯСТОТО Й В ОСИТЕ НА УРБАНИЗАЦИЯ

Основените оси на урбанизацията в страната образуват пръстен в посока от запад-изток:

- Ос-1 София – В.Търново – Шумен – Варна – в Северна България;
- Ос-2 София – Ямбол – Ст.Загора – Сливен – Ямбол – Бургас – в Южна България.

Към тях тангират в посока север-юг отделни оси на развитие, които имат по-слабо изразена сила на влияние.

От схемата се вижда, че община Карнобат попада на главната ос София – Пловдив – Стара Загора – Бургас, а в тил е второстепенната ос Силистра – Лесово.

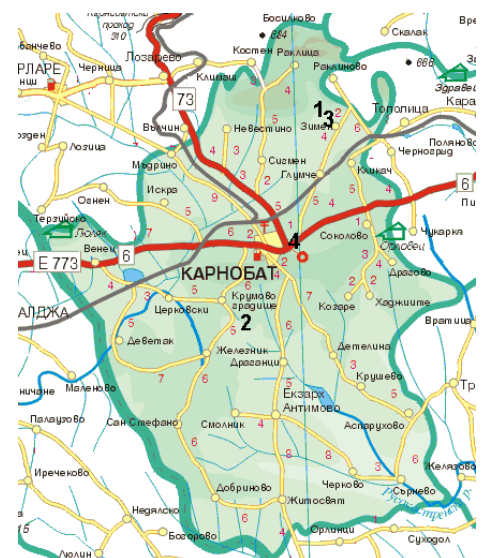
2.3 ОБЩИ СВЕДЕНИЯ ЗА ОБЩИНАТА

Община Карнобат е разположена в югоизточната част на Република България и е включена в административно-териториалните граници на Бургаска област. Границите на общината са следните:

- на север - община Сунгурларе;
- на изток - с общините Айтос и Камено;
- на юг - с община Средец ;
- на запад - с община Стралджа.

В тези си граници тя има площ от 806 147 дка. и включва 31 населени места (1 град и 30 села.).

През територията и минават важни стратегически транспортни коридори по оста изток - запад и добре изградени връзки към северната и южната част на България. Общината е пресечна точка на пътищата за Източна и Западна България. През нея преминава главна ж.п. линия по направление Шумен-Варна, което я прави единствената ж.п. връзка между южните и северните

части на Източна България. На изток от общината чрез основната ос на развитие по АМ „Тракия“ в националното пространство е разположен основният полюс на развитие в региона - град Бургас /Gateway city/, разполагащ с международно летище с предимно туристически чартърен трафик и пристанище Бургас - порта към Югоизточна България и гледащ стратегически към Близкия Изток.

Това и дава предимство във връзка с ролята и като значим транспортно-комуникационен център в националното пространство на Република България. Община Карнобат има възможност да използва тези регионални предимства в пространственото и социално-икономическото си развитие

3. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС И ЕКОЛОГИЧНА ОБСТАНОВКА

3.1 РЕЛЕФ

Сравнително равнината територия е прорязана от две реки: р. Мочурица и р. Русокастренска. Най-източните дялове на южната част на източна Стара планина /Карнобатско-Айтоската планина/ е със сравнително ниски и разляти хълмове /500-600м./ . Южно от административния център на общината се намира възвишението Карнобатски Хисар /500м./ . На юг терена е вече равнинен с изолирани хълмове и теренни гънки.

3.2 ИНЖЕНЕРНА ГЕОЛОГИЯ

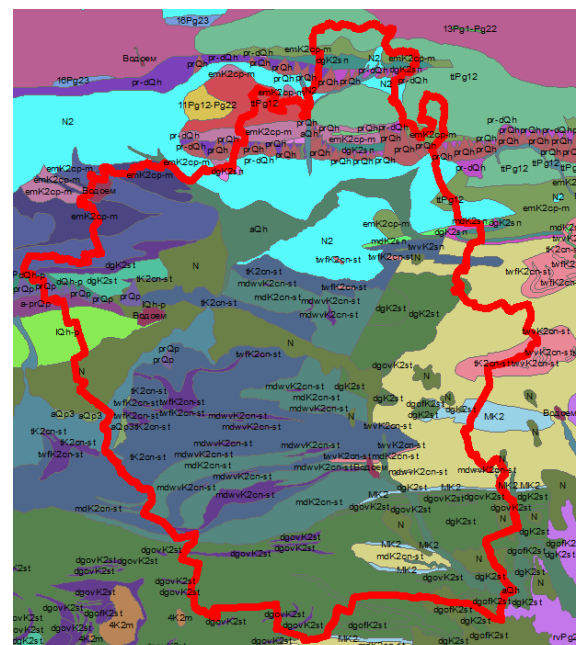
В тектонско отношение районът попада в обсега на Източносредногорската структурна зона. (Петрова А. и др., 1994).

В геоложкия строеж на този район участват горнокредни скали и кватернерни образувания.

Горната креда е представена от Бургаската група, включваща *Тънковската (tkst)*, *Драгановската (dgK2)* и *Медовската (mgK2n-st)* свита, които са изградени от туфи, туфити, пясъчници, мергели и варовици и алкални базалтоиди и трахити..

Алкалните базалтоиди и трахити (разливи и силове) асоциират и са внедрени в лавовите скали от Бургаската група.

Кватернернерът включват алувиални и делувиални образувания.

Алувиалните образувания (aQh) са свързани с терасата на р. Мочурица, изградена от дребни чакъли и пясъци с глинест запълнител и глинести прослойки с дебелина до 10 m.

Делувиалните образувания (dQh) са представени от чакълесто пясъчливи глинени с малка дебелина и спорадично разпространение.

3.3 Физикогеоложки явления

На територията на общината не са известни и регистрирани свачища и срутища.²

3.4 Хидрология

Две са реките, които преминават през територията на община Карнобат. р. Мочурица, която е приток на р. Тунджа, е с дължина 85,9 км. и преминава през област Сливен, община Котел, Бургас, общини Сунгурларе и Карнобат и Ямбол, общини Стралджа, Тунджа и Ямбол ляв приток на Тунджа. Тя е най-големия приток на Тунджа. Другата река е р. Русокастренска, която преминава през Област Бургас — общини Карнобат и Камено и се влива в язовир „Мандра“. Дължината и е 65,4 км. Характерно и за двете реки е че са със слаб дебит. Територията се отводнява от тези две реки, като р. Мочурица принадлежи към Източнороманската отточна област, а другата към Черноморската отточна област. Основно повърхностния отток е сформирани от дъждовни води и от топенето на снеговете. По време на летните засушавания, реките с малък дебит пресъхват, а тези с по-голям дебит силно намаляват водните си количества. Повърхностния отток за страната е 176 л/кв. м., докато този за област Бургас е 130 л/кв. м. Оттокът за общината в суха година пада до 35 л/кв. м. Малкият дебит е предпоставката да се изградят множество на брой язовири със средна площ 50-80 дка, но въпреки тях водоснабдяването на общината разчита на подземните води. Поради литолопския строеж се срещат най-често грунтови и пукнатинни води, които са с постоянен дебит. Въпреки тях населените места в общината са бедни на води. Направените сондажи предполагат наличие на водоизточници в две от селата в региона. Това са с. Аспарухово и с. Смолник, но засега нуждата от питейна вода се осигурява от язовир „Камчия“ - завирена площ 9 601 кв. км. или 233,55 млн. куб. м., от където се черпят 200 л/с.

3.5 Почви

Низинните и равнинно-хълмистите части на общината са покрити с плодородни почви - алувиално-ливадни, смолници и канелени горски. На територията на Сунгурларско - Карнобатската котловина основният тип са излужени смолници.

---

² Данни на Геозащита Варна

Преходно- континенталния климат е предпоставка за развитие на смолниците. Те са най-тежките почви у нас. Развиват се върху тежки глинести материали и тревисто-блатна растителност. Имат лоши водни-физически свойства. При засушаване се напукват и свиват обема си, докато при навлажняване набъбват. Хумусът в най- горния им слой е 3-4% и намалява в дълбочина, като са и неблагоприятно запасени с азот и фосфор. Нуждаят се от редовно торене с органични и минерални торове. Това в съчетание с рохкавата си орница ги прави подходящи за отглеждане на селскостопански култури, овощарство и лозарство.

Друг вид характерни почви са излужените канелени почви. Хумусният пласт при тях е с 25 -40см. мощност и сбит и плътен строеж. Те отново набъбват при повишаване на количеството им влага и се спичат и разпрашават при засушаване. Хумусът в орницата е 2%, като почвите са бедни на азот, фосфор и калий, като тези хранителни вещества трябва да бъдат осигурени допълнително. Естественият им добив е нисък и са подходящи за полски култури, лозя, тютюн и трайни насаждения. Последният тип почва е алувиалната, която се среща по поречието на р. Мочурица. Те се образуват при неспоено чакълесто пясъчливи алувиални наноси и се срещат при всякакъв тип климат. Характерното за тях е плодородността им. Те се нуждаят освен от торене, за повишаването на производителността им, но и да бъдат предпазени от заливане, заблацияване и засоляване. Имат високо съдържание на хумус в горният 10 см. Пласт. Той е с тъмен цвят, след това има само слоеве в сиво-жълт цвят, които се различават само по размера на фракцията си. Те са много плодородни и подходящи за отглеждане на зеленчуци, ориз, коноп, люцерна, цвекло и други.

3.6 Климат

По своите климатични фактори, атмосферна циркулация и физико-географски условия Община Карнобат принадлежи към преходно-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област .

Температурният режим е следния:

Показател	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Ср.м.	0,1	1,9	5,0	10,5	15,5	19,4	22,1	21,8	17,7	12,6	7,6	2,7	11,4
Ср.м. max.	3,7	6,0	10,3	16,8	21,8	25,7	28,9	28,9	24,8	18,7	11,8	6,2	17,0
Ср.м мин.	-3,5	-2,2	0,2	4,8	9,6	13,2	15,5	15,1	11,6	7,3	3,6	-0,9	5,9

През зимния период климатът е мек като средномесечната януарска температура е +0,1°C. Топлата зима , разтопява снежната покрива и води до измръзване на горният хумусен пласт. Това излага посевите на ниските температури и довежда до измръзването им или намаляване на добива. Характерно за района е неустойчивата снежна покривка. Последните години се наблюдава и нейното

периодично появяване като се редуват периоди с или без такава. Първата снежна покривка се образува декември и изчезва началото на март. Това е сравнително кратък период, като колкото повече в северна посока се отива толкова този период се увеличава.

През пролетния период средномесечните температури са $+5^{\circ}\text{C}$. Месеците март и април се характеризират със средномесечни температури $+10,5^{\circ}\text{C}$, като температурите са подходящи за развиване на овощарство и лозарство. Времето, което е освободено от мраз, са 199 дни - последният мразовит ден през пролетта е преди 20 май, а първият есенен мраз настъпва октомври месец. Това е с около 10-20 дена повече отколкото безмразовия период при умереноконтиненталния климат. По-резки разлики в температурите, както и по-голям интензитет и честота на мразовете има по долините на реките, в северната част на общината и в някои села в южната част - с. Екзарх Антимово, Черково, Сърнево.

Лятото средно максималните температури достигат до 29°C . Средномесечните температури са $22,1-22,8^{\circ}\text{C}$. Високите температури водят до изпарение на почвената влага и налагат използването на поливни системи за изкуствено на обработваемите територии.

Последният от сезоните - есента, се характеризира с високи температури. Тя е продължителна, а термичното и ниво позволява културите да узреят.

Валежите са неравномерно разпределени. Общото количество средногодишни валежи са 549 мм., като повече от половината 336 мм. са от април до октомври. Най- много валежи падат през лятото, но и тогава месец август е най-сухият за цялата година. Тези характерни засушавания могат да продължат и повече от 30 дни. Като цяло валежите са недостатъчни - всички пролетни и интензивни култури имат нужда от по-голямо количество валежи и почвена влага, или да им бъде осигурено изкуствено напояване.

Друг важен климатичен фактор са преобладаващите ветрове. В региона това са северните и северно-източните. Високата скорост на вятъра се обуславя от предимно низинния релеф. Липсата на високи планини или гъста залесеност, позволява на вятъра да развие по-висока скорост.

Честотата на вятъра по посоки е показана в следващата таблица

Период	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Тихо
Януари	17,3	19,2	7,2	5,1	3,9	11,2	17,0	19,2	30,9
Юли	18,4	16,6	16,7	13,1	4,0	4,7	9,2	17,3	31,7
Год.	15,2	17,5	15,0	10,2	5,4	10,6	12,4	13,7	30,9

Орографските условия, посоката и скоростта на вятъра, определят потенциалът на замърсяване на въздуха, който за община Карнобат е нисък, което спомага за слабо проявление на температурни инверсии и всички негативни последици, произтичащи от това по отношение на замърсяването на атмосферния въздух.

Климатът на територията на общината е подходящ за развитие на селското стопанство и отглеждане на разнообразни земеделски култури.

3.7 ОКОЛНА СРЕДА

Качество на атмосферния въздух

Във връзка със Заповед №РД-1046/03.12.2010г на Министъра на околната среда и водите, община Карнобат е включена в списъка на районите за оценка и управление на КАВ, на територията на Република България като зона, в която се констатира замърсяване на атмосферния въздух с фини прахови частици (ФПЧ10). Извършена е актуализация на Програма за намаляване на нивата на замърсителите (ФПЧ10) и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на Община Карнобат за периода 2016-2019г.

Основните източници на ФПЧ10 на територията на Община Карнобат са битовото отопление и автотранспорта. Замърсяването с ФПЧ10 от битовото отопление се свързва основно с високата консумация на дърва и въглища за отопление. Съгласно данните на НСИ за 2015 г., 69.7% от домакинствата в гр. Карнобат и 97.4% от домакинствата в селата се отопляват с твърди горива (дърва и въглища), което определя и годишното им потребление в размер на 35 933 тона, от които 24 043 тона са изразходвани в гр. Карнобат, а останалите 33.1% са разпределени между 30-те села в общината.

Основното транспортно замърсяване се дължи на път I-6, който в границите на Карнобат се слива с ул. „Москва“. Малко преди източния вход на Карнобат, от път I-6 в северна посока се отклонява път II-73 за Шумен. Автомагистрала Тракия преминава на около 6.7 км. южно от път I-6. В тази зона е връзката на автомагистралата с път I-6, който достига изхода на Карнобат за София. От Карнобат на юг тръгва път VI-5391, който прави връзка с обхода от автомагистрала Тракия към Карнобат.

На територията на община Карнобат са разположени обекти, оказващи съществено влияние върху чистотата на атмосферния въздух:

- „Карнобатплод“ АД с основна дейност производство на консерви от плодове и зеленчуци;
- „Бургаспътстрой“ АД гр. Бургас – кариера и ТСИ за насипни материали;
- „Мелница Карнобат“ ООД – производство на брашно;
- Се Борднетце България ЕООД – окомплектоване на ел. оборудване за западни автомобил;
- „Еко Петрол Продукт“ ЕООД – преработка на отпадни нефтопродукти;
- „Карина“ АД – производство на конфекция;
- „КАМТ“ ЕАД – производство на селскостопанска техника и оборудване;
- „Свинекомплекс“ – с. Крумово градище /с издадено Комплексно разрешително/;
- „Свинекомплекс“ – с. Зимен /с издадено Комплексно разрешително/;
- „Андезит“ ООД с. Венец – кариера за пясък;
- „Андела“ АД – кариера и ТСИ гр. Карнобат;
- „СИС ИНДУСТРИЙС“ с. Венец – производство на високоалкохолни напитки;
- „ВинИндустрийс“ ООД гара Церковски – производство на високоалкохолни напитки;
- „Топаз Мел“ ООД гр. София – гара Церковски – производство на брашно;
- Асфалтобаза на „Бургас път“ ЕООД асфалтосмесител оборудван с ръкавен филтър;

В Община Карнобат са разположени и два обекта с висок рисков потенциал с издадени от Министъра на околната среда и водите разрешителни за експлоатация:

- Пласментно-снабдителна база Карнобат на „Лукойл-България“ ЕООД с максимални количества от 42 000 м³ гориво за дизелови двигатели, 15 300 м³ автомобилен бензин и 300 м³ смес от дизелово гориво и автомобилен бензин – Разрешително за експлоатация № 01-79/2013 г.;
- „Емко“ ЕООД - Разрешително за експлоатация № 172/2012 г. - складова база за готова продукция, боеприпаси и взривни вещества, състояща се от четири склада с общ капацитет 310 тона ВВ, в т.ч. три склада с капацитет по 100 тона и един склад с капацитет по 10 тона ВВ.
- На територията на община Карнобат действат 6 бр. бензиностанции и 4 бр. газ станции. Инсталирани са съоръжения за улавяне и връщане на бензиновите пари – „Етап I”.

Всички източници на емисии на вредни вещества са снабдени със съответните пречиствателни съоръжение – циклони и ръкавни филтри

Води

Повърхностни води

Мрежата за мониторинг на повърхностни води във водосбора на р. Мочурица на територията на Бургаска област включва 7 пункта за мониторинг, в които се провежда хидробиологичен мониторинг, като в пункта след гр. Карнобат се провежда и анализ на физико-химични елементи за качество:

- BG3TU00699MS0123 с. Мокрен
- BG3TU00697MS2109 с. Чубра
- BG3TU00697MS1109 гр. Сунгурларе, мост за с. Грозден
- BG3TU00067MS0109 с. Мъдрино
- BG3TU00659MS0108 гр. Карнобат; мост на 8 км по пътя за с. Венец; ФХМ 30059316
- BG3TU00653MS0107 с. Церковски
- BG3TU00653MS0106 с. Деветак

За повърхностните водни тела BG3TU600R022 „Река Мочурица и притоци” и BG3TU600L023 „Яз. Цанко Церковски” не са идентифицирани източници на замърсяване с приоритетни вещества и по експертна преценка за водните тела е определено добро химично състояние.

За определяне на лошото екологично състояние на повърхностните водни тела доминиращо е значението на физико-химичните показатели от органичен характер (амониев азот, нитратен азот, нитритен азот, общ азот, ХПК, БПК, азот-Келдал, активна реакция-рН).

От проведененият мониторинг през 2012 г. в пункта р. Мочурица след гр. Карнобат се констатира отклонение от нормите за добро състояние по следните физико-химични показатели: неразтворени вещества, електропроводимост, разтворен кислород, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен и общ азот. За р. Мочурица по принцип през последните години е установено силно органично замърсяване от непречистени битови отпадъчни и промишлени води. Най-силно замърсяване се наблюдава в участъка след гр. Карнобат (много лошо състояние) поради вливането на непречистени отпадъчни води от градската канализационна мрежа.

За подобряване на състоянието на водното тяло в участъка след гр. Карнобат в разработения от Басейнова дирекция гр. Пловдив План за управление на речните

басейни са предвидени следните мерки: Изграждане на ГПСОВ над 10000 е.ж. и доизграждане на канализационна мрежа над 10000 е.ж.

За яз. „Ц. Церковски” са характерни силните цъфтежи от планктони водорасли, причинени от органичното замърсяване (рН, ХПК, БПК, N-Келдал). Вероятна причина за това е провежданото интензивно рибовъдство в язовира.

През последните години се запазва тенденцията за заустване на непречистени отпадъчни води в повърхностни водни обекти от селищни канализационни системи без изградена ПСОВ – непречистени се заустват във водни обекти отпадъчните води от канализационни системи на гр. Карнобат. В много от населените места под 2000 е. ж. канализационната мрежа не е изградена или е изградена частично и отпадъчните води се отвеждат в попивни септични ями.

Точкови източници на замърсяване на повърхностните води:

Воден обект река Мочурица:

- „Винекс Славянци” АД с. Славянци – предприятие за производство на различни видове алкохол и алкохолни напитки – работят 3 цеха: в град Сунгурларе, в с. Славянци и в с. Лозарево. И за трите цеха има издадени разрешителни за заустване. Само за цеха в Лозарево има изградена ЛПСОВ за механична и физикохимична обработка, след която отпадъчните води се вливат в яз. Петковец;
- “СИС Индустрийс” ООД – промишлен комплекс в с. Венец – предприятие за бутилиране на спиртни напитки и вино има изградена ПСОВ със съоръжения за механично, физикохимично и биологично пречистване на отпадъчните води. Пречистените отпадъчни води след ПСОВ се заустват в открит канал, вливащ се в р. Мочурица;
- “ВИН.С. Индустрийс” ООД с. Церковски – на площадката функционират спиртоварна фабрика, винзавод и мелничен комплекс. Изградена е ЛПСОВ за механично и биологично пречистване на отпадъчните води от обекта. Отпадъчните води се заустват след ЛПСОВ в дренажен канал на яз. Церковски, заустващ в р. Мочурица.;
- “Птицекланица Чубра” с.Чубра – месопреработвателно предприятие за бяло птиче месо. Отпадъчните води от обекта след ЛПСОВ се заустват в дере, вливащо се в р. Мочурица.
- Канализационна система на гр. Карнобат – брой на реалните жители 20712, отпадъчните води – около 600000 м³ /г., към настоящият момент се заустват без пречистване в р. Мочурица. Предвижда се изграждане на пречиствателна станция с капацитет за 24100 е.ж. с механично и биологично стъпало, включително и отстраняване на биогенните елементи азот и фосфор.

Подземни води

В обхвата на община Карнобат попадат два пункта за контролен мониторинг /землищата на селата Венец и Огнен/ и един пункт за оперативен мониторинг /в землището на гр. Карнобат/:

1. **BG3G000000QMP014** - Кладенец Лепков, гр. Карнобат, общ. Карнобат (Оперативен мониторинг) – в добро състояние с епизодични превишения по магнезий и фосфати.
2. **BG3G000000QMP135** – ПС “Венец” – Извор, с. Венец, общ. Карнобат (Контролен мониторинг) - в добро състояние с епизодични превишения по амониеви йони нитрати.
3. **BG3G000000K2MP136** - ПС - ПБВ - Извор "Чортлен" + Сондаж, с. Огнен, общ. Карнобат (Контролен мониторинг) – в добро състояние ,с епизодични превишения по амониеви йони и нитрати.

Почвена покривка

Замърсени почви с тежки, метали, пестициди, нефтопродукти, нитрати, други замърсители

Основни замърсители, които се наблюдават са олово, кадмий, цинк, мед и арсен. Анализите се извършват от Регионална лаборатория Бургас. В община Карнобат има 3 пункта, в които се провежда мониторинг:

- Пункт № 378 – с. Смолник,
- Пункт № 379 – гр. Карнобат,
- Пункт № 392 – с. Сърнево.

При пункт с. Сърнево получените стойности през последните години за всички тежки метали са под максимално допустимата концентрация (МДК). Измерените стойности за тежки метали за пункт с. Смолник, с изключение на Си са под стойностите за МДК. Измерените стойности за тежки метали в пункт гр. Карнобат са под стойностите за МДК.

Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители /пестициди/

Събрани са всички съществуващи количества залежали пестициди на територията на община Карнобат в общо 27 контейнера (Б-Б куб), разположени на площадка в близост до настоящето депо и Претоварната станция. Това беше важен проблем, тъй като тези пестициди бяха безнадзорни, не се стопанисваха правилно и съществуваше опасност от натравяне на хора и животни. Контейнерите тип „Б-Б кубове”, в които се съхраняват пестицидите са разположени на площадка, която се намира на депото неопасни отпадъци гр. Карнобат

При проведения контрол за състоянието на складовете и Б-Б кубовете (мониторинг III ниво –локални почвени замърсявания) е установено, че Б-Б кубове на територията на община Карнобат са в добро състояние. Не се наблюдават нарушения по стените, няма петна и течове. Основите, върху които са поставени са стабилни, циментови или изградени от скални фракции, което предпазва земната основа от евентуални течове, водещи до замърсяване на почвата.

Замърсяване на почвата с нефтопродукти

От Регионалните доклади за състоянието на околната среда, изготвени от РИОСВ- Бургас се вижда, че през 2014 г. в определените пунктове за мониторинг на тежки метали се проведени изпитвания по отношение на остатъчни количества органохлорни пестициди, полихлорирани бифенилии полициклични ароматни въглеводороди в почвите. Анализирайки получените стойности на наблюдаваните устойчиви органични замърсители през цитираната година се установява, че те са в граници много под МДК. В повечето анализирани проби измерената стойност е по-малка от границата на количествено определяне на метода. Замърсявания с нефтопродукти в следствие на разливи през настоящата година не са констатирани.

Физически нарушени почви

Разработването на находищата на подземни богатства на територията на РИОСВ – Бургас се извършва по открит начин, което води до нарушаване на терените. При кариерите за добив на скални материали рекултивацията се осъществява след пълното изземване на полезното изкопаемо, поради което рекултивационните работи по време на експлоатацията са само частични. При кариерите за добив на пясък има възможност да се извършва и поетапна рекултивация. Тя се изразява в запълване на отработените пространства с материали от откривката, предимно глини. На територията на Община Карнобат нарушените терени са свързани предимно с разработването на следните находища:

- „Кючук гьол” в землище с. Венец, община Карнобат
- „Футула” в землища на с. Смолник и с. Железник, община Карнобат;
- „Шилестия кайряк“ в землището на с. Деветак;
- „Галата Карнобат“, землище гр. Карнобат;
- Кариера „Карнобат“, землище гр. Карнобат

Биоразнообразие и Национална екологична мрежа (НЕМ)

Флора

Във флористично отношение територията попада в Тракийската горскорастителна област, която обхваща планински хълмисти и по-ниски земи - южно

от Стара планина. Горскодървесната растителност е съставена от листопадни широколистни гори - чисти и смесени гори от благун, цер, космат дъб и келяв габър. Върху заливните тераси и крайбрежните земи на реките и потоците се срещат смесени насаждения от ясен, бряст, обикновен габър, цер, клен и заедно с тях върба, топола и др. Върху хълмистия релеф и върху силно разчленените хълмисти склонове с канелени горски почви се срещат смесени гори. От храстите са разпространени смрадлика, драка, глог, дрян и др.

В полския район естествената горска растителност е изместена от културна (селскостопанска). Наред с разнообразната горска и културна растителност на територията на общината се срещат както в планинския, така и в полския район много билки, които имат приложение във фармацевтичната промишленост. В района повсеместно са разпространени шипка, глог, коприва, глухарче, змийско мляко, трънка, маточина, живовляк, лайка, бял равнец, мента, мащерка, риган, иглика, жълт кантарион, липа, орех.

Дървесните видове имат огромно значение за пречистване на въздуха, за запазване на водните ресурси и почвата, във връзка с което на територията на общината е необходимо извършването на залесителни мероприятия, като например: по поречието на р. Порой, "Дядо Димчов баир" и други места в града и селищата в общината. За гъбарството значение имат манатарката и пачият крак.

Фауна

Макар и ниска, Карнобатска планина е с богат фаунистичен състав. Тук се срещат:

- от бозайниците - сърна, дива свиня, чакал, лисица, язовец, пор, заек и др., гризачи - катерица, лалугер, съсел и др.;
- от птиците - ястреб, сокол, яребица, пъдпъдък, горски бекас, гургулица, гълъб глухар, сови (защитен вид) и др.;
- от влечугите - костенурки (блатна, шипобедрена, шипоопашата - защитен вид), гущери, усойница, пъстър смок и др.

През пролетния и зимния прелет в района стационарират различни видове облетен и водоплаващ дивеч - бекаси, диви патици, по-рядко гъски.

Ловната фауна е представена от дребен дивеч и има местно значение. Общата ловна площ е 57 700 ха. Стопанисването и се извършва от ловно-рибарско дружество Карнобат.

Риболовът е съсредоточен основно по изкуствените водоеми, където се лови шаран, каракуда, скобар, кротушка. Изкуствените водоеми са отдадени на концесия.

HEM

Обща площ на обектите от НЕМ – с припокриване е 40,20 кв. км или 4,82% от общинската територия. Тази стойност е една от най-ниските за страната и значително под средното ниво. Преобладава площта на ЗЗ по НАТУРА. – 4,75%. От тях с най-голям дял са ЗЗ за птиците – 3,43%, срещу 1,73% на ЗЗ за хабитатите. В община Карнобат попадат следните 4 защитени зони:

- „Комплекс Стралджа“, код BG0002028, за опазване на дивите птици, обявена със заповед №РД-550/05.09.2008 г. на МОСВ /ДВ, бр.83 от 2008 г.;
- „Стралджа“, код BG0000205, за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка одобрен с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет, /ДВ. бр. 21/2007 г./;
- „Река Мочурица“, с код BG0000196. за опазване на природните местообитания. Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците , включена в списъка одобрен с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет, /ДВ, бр. 21/2007 г./, промяна в площта - увеличаване с Решение №811/16.11.2010 г. на Министерски съвет, /ДВ, бр.96/2010г./;
- “Екокоридор Камчия-Емине” с код BG0000393, за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, включена в списъка одобрен с Решение №611/16.10.2007 г. на Министерски съвет, /ДВ, бр. 85/2007 г.

Защитените територии са едва 0,07% от общинската територия и са представени от една ЗМ:

- защитена местност/ЗМ/ „Лаликото“, обявена със заповед №521/20.05.1985 г. на КОПС при МС.

Отпадъци

Разделно събиране на отпадъците

Община Карнобат е сключила договор за сътрудничество с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екоколект” АД. На територията на гр. Карнобат, на 54 точки, са разположени 118 броя контейнера тип „Бобър”, с вместимост 1100 л, с плосък капак, жълт цвят, предназначени за отпадъци от опаковки от хартия, пластмаса и метал и 60 броя контейнера тип „Иглу” с вместимост 1180 л, зелен цвят, предназначени за отпадъци от опаковки от стъкло.

Извозването на отпадъците се извършва от „Евро Импекс Бургас“ ООД. Събраните отпадъци от опаковки се извозват на площадка находяща се в гр. Каблешково, област Бургас, община Поморие. Жълтите контейнери се извозват на десет дни, а зелените един път месечно на площадка в гр. Каблешково, община Поморие.

Битови отпадъци

Обслужваните населени места от система за организирано събиране на битови отпадъци на територията на община Карнобат за 2016 г. са 31 на брой. Процентът население, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци е 100%.

На територията на общината има едно действащо депо за обезвреждане на битови отпадъци – Общинско депо Карнобат, намиращо се в Землище гр. Карнобат, (пътя за с. Екзарх Антимово), община Карнобат. заемащо 30 дка на 4 км от града, което се експлоатира от 1982 г. Към настоящия момент регламентираното депо не отговаря на всички нормативни изисквания.

На територията на града се извършва периодично почистване на съществуващи нерегламентирани сметища. Ежеседмично се извършва контрол за недопускане на следващо замърсяване.

Съвместно с общински информационния център и училища на територията на Общината са извършвани разяснителни кампании относно нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и разделното събиране на отпадъците.

На 25.08.2011 г. е подписан Договор № DIR-5102118-C001 за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“ за проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас“ по приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци“, между Министерство на околната среда и водите – Договарящ орган, Община Бургас – Бенефициент и Сдружение „Управление на отпадъците-регион Бургас“, общини Айтос, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе – Партньори. Целта на проекта е изграждането на необходимата инфраструктура за екологосъобразното обезвреждане на цялото количество битови отпадъци, генерирани на територията на Регион Бургас, включващ общините Бургас, Средец, Камено, Несебър, Поморие, Айтос, Руен, Карнобат и Сунгурларе, с което ще бъдат изпълнени изискванията на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъци и националното законодателство, както и задачите, произтичащи от Националната програма за управление дейностите по отпадъците 2009-2013 г.

Претоварната станция за отпадъци (ПСО), която ще обслужва общините Карнобат и Сунгурларе ще бъде разположена на съществуващата площадка на депото за отпадъци на община Карнобат.

Неблагоприятни природни процеси и явления и риск от аварии

Земетресения

Община Карнобат, както и страната ни като цяло се намира под влиянието на девет външни огнища на земетресения и три вътрешни сеизмични райони. В Средногорския сеизмичен район се включва Тунджанската зона, която обхваща горното течение на река Тунджа, с очертани два района с осевни линии на разломите Казанлък - Сливен и с. Баня - Котел /магнитут до 6-та и интензивност в епицентъра до 9-та степен/.

Извън границите на страната са налице сеизмични райони, където са възможни земетресения и предвид близостта на територията на областта, е възможно да бъдат усетени в различни селища и обекти. Такива сеизмични райони са Мраморноморския /Турция/ и Ксантийския /Гърция/ райони.

По-голяма част от община Карнобат попада в 7-ма степен на сеизмична интензивност със сеизмичен коефициент $K_s=0,10$. Малка територия от западната част от общината попада в 8-ма степен на сеизмична интензивност със сеизмичен коефициент $K_s= 0,15$.

Попадайки в земетръсна зона, както и в съседство на такива със значителна сеизмична активност, при възникване на земетресения на територията на Карнобатска община, би могло да се очаква възникването на огнища на поражения със значителни повреди и разрушения на сгради, съоръжения и инфраструктурни обекти, паника сред пострадалото население, мащабите и характера на които ще се определят от времето /часа/ на възникването на събитието и годишния сезон .

Сериозни щети ще понесе електроснабдяването. Огнищата на поражение, които биха се създали, ще се характеризират със значителни повреди и разрушения на сгради, фундаменти на електрическите съоръжения, събаряне на стълбове от електроразпределителната мрежа, излизането извън строя на основни електрически подстанции и въздушни електропроводи, което ще доведе до нарушаване на нормалното електрозахранване на промишлени и битови консуматори. Възможни са и пожари в трафопостовите и възловите станции.

Нарушена ще бъде и целостта на водопроводната мрежа от разрушаване на помпени станции, водопроводните и водоподаващите съоръжения. Ще възникнат сериозни повреди в бентовете, насипите, язовирите и мостовете, както и нарушения

по транспортно-комуникационната система и обществената далекосъобщителна мрежа на територията на областта.

При земетресения от 7-ма и по-висока степен по скалата на Медведев - Шпонхойер - Карник се очакват сериозни въздействия върху жилищния и обществения сграден фонд, върху заведенията с масово пребиваване на хора, върху стари обекти и съоръжения, проектирането и изграждането на които е осъществено на базата на изчисления по нормативи за антисейзмичност до 6-та степен на въздействие.

Наводнения

Райони със значителен потенциален риск от наводнения в Карнобатска община са свързани с водни тела – реки и язовири.

От реките оттичащи се към Черноморски басейн със степен на риск – висок е един РЗПРН с код BG2_APSFR_MA_01, водно тяло BG2MA600R012. Това са трите притока на р. Русокастренска, преминаващи през с. Сърнево.

При реките оттичащи се към Източно-беломорски басейн, опасна за потенциални бъдещи наводнения е р. Сигмен при с.Сигмен, с наличие на диги, поречие на р. Тунджа. Предполага се,че засегнатото население е 189 души

Списък на потенциално опасните язовири в община Карнобат по данни на МВР, 2016 г. са 11 бр.:

1. Язовири Крушево;
2. Детелина;
3. Ц. Церковски;
4. Ери бой- с. Церковски;
5. Голяма река-с. Екзарх Антимово;
6. Черково;
7. Дермен дере – Сигмен;
8. До гробищата – с. Драганци;
9. Памуклията- с. Драганци;
10. Коларови воденици- с. Драганци;
11. Имот 000013 –с. Драганица.

Свлачища

Благоприятно обстоятелство е че в общината няма регистрирани свлачища

Снежни бури и обледенявания

Под снежна буря се разбира отвяването, пренасянето и натрупването на голямо количество сух сняг, с което се затруднява движението по пътищата и магистралите. Това явление възниква обикновено при силен снеговалеж с отрицателни температури на въздуха и скорост на вятъра над 5-6 м/сек. Това явление е характерно за община Карнобат.

На територията на общината градоносните облаци се проявяват през месеците юли - август, а през месеците януари - март са възможни снежни бури и обледявания по електропреносната мрежа.

В резултат на обилни снеговалежи и снегонавявания при зимни условия е възможно въвеждането на временни ограничения или затваряне на пътни участъци. При по-сложна обстановка, причинена от комплексни метеорологични фактори през зимните месеци, може да се стигне до ограничена или пълна непроходимост на четвъртокласните пътища и участъци.

Снегонавявания

Участъци с чести снегонавявания на територията на община Карнобат са:

- Участъкът от автомагистрала Тракия;
- I-6 —София – Бургас;
- 433+000 - 442+000
- 449+000 - 451+000
- 459+000 - 462+000
- III-795 —II-79 - Житосвят – Карнобат;
- 47+000 - 50+000
- III-5391 —Трояново - Аспарухово – Детелина;
- 7+000 - 11+000
- 13+000 - 17+000

Пожари

Продължителното засушаване при липса на валежи в продължение наняколко поредни месеца в годината повишава риска от възникване на масови горски и полски пожари. При такова засушаване особено през летните месеци се създават предпоставки за причиняване на пожари в селскостопанските райони и тези с горски масиви.

Значителни материални и екологични щети, със загуба на горски фонд, могат да се получат от горските пожари. Възникнали върху терени, възпрепятстващи тяхното своевременно овладяване и ликвидиране, горските пожари могат да прераснат в масови.

В резултат на природни бедствия, свързани с продължително засушаване през летните и есенните месеци, е възможно възникването на пожари в горските масиви на територията на община Карнобат. Характерно за тези пожари е бързото им разрастване и разпростиране на големи площи с образуване на нови огнища, поради което възниква опасност за живота на населението в прилежащите райони. и за растителния и животински свят, Могат да бъдат нанесени значителни материални щети придружени с възможно замърсяване на околната среда.

По отношение на пожарната опасност горите са разделени в два класа. Най-застрашени в пожарно отношение са лесничействата с големите иглолистни масиви, които заемат 30 и повече проценти от залесената им площ. Такова е лесничейството в Карнобат със 67% гори от първи клас на пожарна опасност.

Промислени аварии с отделяне на токсични вещества

В обектите, фирмите или складовете, в които се произвеждат, преработват, съхраняват и/или транспортират различни по вид и количества промишлени отровни вещества /ПОВ/, лесно запалими течности /ЛЗТ/, взривоопасни и експлозивни материали, е възможно възникването на аварии или инциденти, мащабите и характера, на които ще зависят от вида и количеството на източника на замърсяване, от начина на неговото отделяне в околната среда, от метеорологичните условия в момента на аварията, от характера на местността по посоката на разпространение на образувалия се отровен облак. В резултат на това може да се очаква отделянето на силно отровни и токсични химически вещества, с опасност за населението, попаднало в опасните зони, за компонентите на околната среда, за водите и почвите.

Потенциална опасност от възникване на аварии със създаване на крупни огнища на поражение са предприятията, които произвеждат, използват, съхраняват или транспортират лесно запалими течности, втечен и газове и други токсични, взривоопасни и пожароопасни вещества. Такива в общината са:

Предприятия и складове:

1. Винсиндустрийс АД – с. Венец, община Карнобат;
2. Пласментно снабдителна база на Лукойл - Карнобат с резервоари -170 т и 150 т;

Бензиногазостанции:

1. Бензиногазостанция — Лукойл / до Ветеринарна лечеб. /
2. Бензиногазостанция — Лукойл / срещу гробищата /
3. Бензиногазостанция — Барекс / до разклона за Шумен /
4. Бензиногазостанция — Сико / до РПС /
5. Бензиногазостанция „ Капри „ с. Венец

6. Бензиногазостанция „Билдингзалл с. Венец
7. Газостанция — Кълвачалл / пътя за Топливо/
8. Газостанция „Генчев –газ „ / пътя за ж.п. гарата /
9. Газостанция „Орало „ – в бившият Хлебозавод

При авария ще застрашат живота и здравето на населението живеещо в близост до тях.

Продуктопроекти :

1. "Лукойл - Нефтохим" - Бургас - АД за "Химко" – Девня. При възникване на производствени аварии, е възможно създаването на огнища на химическо заразяване /ОХЗ/ с отделяне на силно отровни и токсични химически продукти.

Авто и жп – цистерни, превозващи ПОВ при преминаване през територията на общината – при транспортно произшествие в / или в опасна близост до гр. Карнобат ще застрашат здравето и живота на населението

4. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА - КОЛИЧЕСТВЕНИ И КАЧЕСТВЕНИ АСПЕКТИ

Настоящата тема е разработена в съответствие с постановките на Плановото задание, в методическа последователност, отговаряща на вида на разработката.

Информация за демографското развитие на община Карнобат е ползвана от: Национален статистически институт, Главна Дирекция "ГРАО", социологически проучвания и анкети, свързани с други проекти.

Различните елементи на демографското развитие са изследвани за определени периоди според тяхната динамика и формиралите се тенденции.

Характерно за демографското развитие на **страната** е намаляването на населението след 1990 г., което продължава и понастоящем. Към края на 2015г. населението на България е **7 153 784** души. В основата на демографските загуби са отрицателният естествен прираст и миграциите. Неблагоприятните тенденции в развитието на демографските процеси се отразяват на възрастовата структура и задълбочават процеса на остаряване на населението.

4.1 ДИНАМИКА В ДВИЖЕНИЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

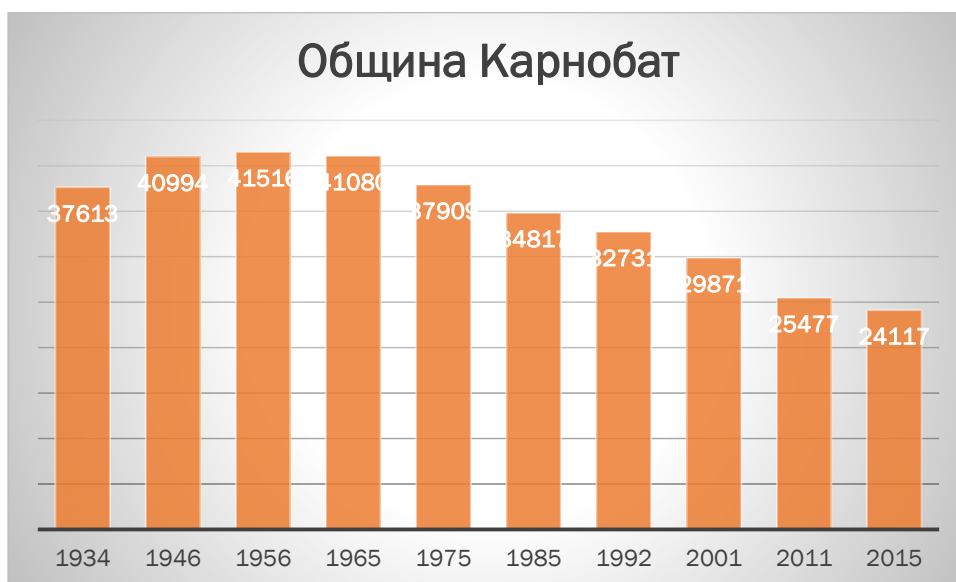
Тя е изследвана по години на преброяване и текуща статистика за последните три години, като визира един период от 80 години, достатъчен за анализ на ситуацията. Основният демографски показател, използван за оценка на степента на населеност на територията е „брой на населението“. Този показател е с динамичен характер и се определя основно от параметрите на естественото и механичното движение на населението в рамките на определен период.

година на преброяване ³	1934	1946	1956	1965	1975	1985	1992	2001	2011	2015
	налично население към				постоянно население към					текущо
Община Карнобат	37613	40994	41516	41080	37909	34817	32731	29871	25477	24117
с. Аспарухово	1199	1289	1034	782	564	363	278	248	171	157
с. Венец	1060	1289	1209	1069	806	513	456	386	251	269
с. Глумче	315	377	313	231	218	183	135	118	94	82
с. Деветак	1390	1625	1409	1193	833	528	434	282	171	155
с. Деветинци	469	575	570	466	259	171	164	117	53	38
с. Детелина	615	638	545	464	373	295	289	276	229	269
с Добриново	1336	1369	1216	928	527	356	301	243	135	108
с Драганци	489	605	531	426	333	268	223	191	140	111
с. Драгово	427	413	258	317	330	308	281	268	242	249
с. Екзарх Антимово	2049	2214	2069	1925	1474	1238	1175	1157	936	914
с. Железник	827	845	671	607	406	250	189	142	92	66
с. Житосвят	1437	1485	1275	962	464	371	298	271	149	132
с. Зимен	500	523	451	412	384	323	282	226	139	148
с. Искра	1664	1758	1457	1201	866	704	608	523	399	302
гр. Карнобат	9417	10265	14516	18708	21406	22522	21917	20587	18621	17608
с. Кликач	709	713	610	633	746	711	725	742	767	756
с. Козаре	455	528	424	223	143	80	67	73	49	41
с. Крумово градище	1192	1377	1284	1214	1005	827	794	615	370	331
с. Крушово	1035	1105	911	749	554	348	286	233	124	97
с. Мъдрино	511	538	516	381	294	228	162	127	92	79
с. Невестино	1126	1247	1034	1023	878	716	622	490	380	399
с. Раклица	1048	1090	811	552	391	277	247	163	94	81
с. Сан-Стефано	1154	1217	1123	834	545	349	265	201	116	101
с. Сигмен	1107	1120	938	887	543	453	430	385	191	175
с. Смолник	991	1149	1113	811	533	380	330	263	294	380
с. Соколово	841	853	813	654	532	446	402	349	213	172
с. Сърнево	1093	1170	1034	887	589	417	342	278	126	89
с. Хаджиите	1035	1113	924	604	576	418	359	353	263	296

³ Източник НСИ

година на преброяване ³	1934	1946	1956	1965	1975	1985	1992	2001	2011	2015
	налично население към				постоянно население към					текущо
с. Церковски	833	1037	1182	932	628	365	317	280	182	158
с. Черково	1289	1467	1275	1005	709	409	353	284	186	169
с. Огнен	1029	1106	1017	781	568	431	386	317	208	185

Тенденцията във всички населени места от общината броят на населението да намалява се запазва за последните 30 години. Процесът на обезлюдяване, характерен за цялата страна, засяга Община Карнобат почти със същите темпове, които са характерни за преобладаващата част от общините в страната.

Представа за териториалното проявление на динамиката в броя на населението на община Карнобат за периода 1985-2015 г. по населени места дават данните от следващата таблица:

	Ръст 2015/1985 %
Община Карнобат	-30,73
с. Аспарухово	-56,74
с. Венец	-47,56
с. Глумче	-55,19
с. Деветак	-70,64
с. Деветинци	-77,77
с. Детелина	-8,81
с Добриново	-69,66
с Драганци	-58,58
с. Драгово	-19,15

	Ръст 2015/1985 %
с. Екзарх Антимово	-26,17
с. Железник	-73,6
с. Житосвят	-64,42
с. Зимен	-54,17
с. Искра	-57,10
гр. Карнобат	-21,81
с. Кликач	6,32
с. Козаре	-48,75
с. Крумово градище	-59,97
с. Крушово	-72,12
с. Мъдрино	-65,35
с. Невестино	-44,27
с. Раклица	-70,75
с. Сан-Стефано	-71,06
с. Сигмен	-61,36
с. Смолник	0
с. Соколово	-61,43
с. Сърнево	-78,65
с. Хаджиите	-29,18
с. Церковски	-56,71
с. Черково	-58,67
с. Огнен	-57,07

Отражение върху броя на населението оказва неговото естествено и механично движение. Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са определящи за оразмеряване на обекти на Броя на родените през наблюдаваните години (2011 г. - 2015 г.) се движи от 235 до 261.

По-сериозен проблем, свързан с естественото движение на населението в Община Карнобат е високата смъртност, което е и основната причина за високия отрицателен естествен прираст на населението. Смъртността превишава почти двукратно раждаемостта като абсолютен брой.

Ниската раждаемост и високата смъртност на населението на Община Карнобат са причина и за отрицателния естествен прираст на населението. Данните показват, че само по пътя на естественото движение на населението броят на населението в общината намалява. Естественият прираст на населението е резултативна величина от раждаемостта и смъртността на населението. Състоянието на раждаемостта е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици.

Таблица Демографски показатели, характеризиращи динамиката на населението в Община Карнобат

Показатели	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Сключени бракове	Брой	63	51	80	63	122
Бракоразводи	Брой	22	30	42	22	33
Живородени	Брой	261	257	235	241	235
Умрели	Брой	422	433	413	416	417
Естествен прираст	Брой	-161	-176	-178	-175	-182

Върху броя на населението, освен естественият, важна роля играе и механичният прираст. Той се формира от броя на заселените и изселените лица. През последните няколко години тези процеси са с отрицателен знак с изключение на 2015 г.

Показатели	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Заселени – общо	Брой	217	234	242	270	638
Изселени – общо	Брой	354	409	374	398	552
Механичен прираст – общо	Брой	-137	-175	-132	-128	86

4.2 СТРУКТУРИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Различните структури на населението (полова, възрастова, образователна и етническа) са представени чрез данни от резултатите от преброяването през 2011 г.

Половата структура на населението на Община Карнобат е с пропорции, които са характерни за страната. Преобладава броят на жените, които са 51% от населението.

По отношение на възрастова структура - данните от преброяването през 2011 г., както и данните за 2015 г. сочат, че Община Карнобат е с проблемна възрастова структура на населението. Стандартните възрастови групи (под трудоспособна, в трудоспособна и над трудоспособна възраст) имат отношение към броя на активното население, в т.ч. към броя на заетите лица и др., т.е. към трудовия потенциал на общината. Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно

при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието, на някои дейности от детското здравеопазване и др.

Показатели	2011	2015
Население - общо	25477	24117
Под трудоспособна възраст	15,2	15,2
В трудоспособна възраст	64,2	62,9
Над трудоспособна възраст	20,6	21,9

Намаляването на населението в младите възрастови групи, фертилният контингент и увеличаването на относителния дял на населението във високите възрасти задълбочава процесите на демографско остаряване на населението, което от своя страна свива възможностите за неговото възпроизводство. Това изостря и проблемите за осигуряване на необходимите контингенти от деца в предучилищна и в училищна възраст, което е проблем и за нормалното функциониране на детските заведения и на общообразователните училища, в условията на делегирани бюджети.

Стандартните възрастови групи имат отношение както към фактическото състояние, така и към прогнозите за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т.е. на трудовия потенциал на общината. Същите разчети се залагат и в последващите устройствени решения в ОУПО, касаещи функционална система „Труд“. Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието

Образователната структура на населението на общината е дадена в следващата таблица:

Населени места	Общо	Степен на завършено образование						
		висше	средно	основно	начално	незавър. начално	Никога не посещавали училище	Дете
Община Карнобат	23673	2738	9086	7091	2717	1503	463	75
ГР.КАРНОБАТ	17242	2566	7592	4158	1543	1075	252	56
С.АСПРУХОВО	169	9	35	91	29	5	-	-
С.ВЕНЕЦ	237	..	59	99	49	22	..	-
С.ГЛУМЧЕ	86	5	29	23	26	..	..	-
С.ДЕВЕТАК	167	..	22	93	42	..	-	-
С.ДЕВЕТИНЦИ	53	-	15	27	11	-	-	-
С.ДЕТЕЛИНА	210	..	39	85	59	8	14	..
С.ДОБРИНОВО	132	..	31	70	23	4	..	..
С.ДРАГАНЦИ	137	3	46	60	24	4	-	-
С.ДРАГОВО	211	..	30	99	35	23	23	-
С.ЕКЗАРХ АНТИМОВО	824	11	135	323	216	90	43	6

Населени места	Общо	Степен на завършено образование						
		висше	средно	основно	начално	незавър. начално	Никога не посещавали училище	Дете
С.ЖЕЛЕЗНИК	91	..	27	48	9	3	..	-
С.ЖИТОСВЯТ	141	..	29	77	23	..	7	-
С.ЗИМЕН	134	-	32	48	28	12	14	-
С.ИСКРА	381	9	84	150	71	50	12	5
С.КЛИКАЧ	707	25	230	295	101	40	14	..
С.КОЗАРЕ	41	-	4	25	7	..	..	-
С.КРУМОВО ГРАДИЩЕ	353	10	99	169	46	15	14	-
С.КРУШОВО	122	12	40	61	7	..	-	-
С.МЪДРИНО	91	-	19	54	13	5	-	-
С.НЕВЕСТИНО	347	10	51	188	65	31	..	..
С.ОГНЕН	203	11	57	64	41	6	23	..
С.РАКЛИЦА	83	-	16	45	12	..	..	-
С.САН-СТЕФАНО	114	6	38	49	15	6	-	-
С.СИГМЕН	186	8	63	83	27	..	..	-
С.СМОЛНИК	126	3	20	53	42	8	-	-
С.СОКОЛОВО	274	7	79	128	37	17	6	-
С.СЪРНЕВО	203	5	31	116	32	13	6	-
С.ХАДЖИИТЕ	244	3	37	131	39	19	15	-
С.ЦЕРКОВСКИ	181	7	48	90	32	4	-	-
С.ЧЕРКОВО	183	11	49	89	13	13	7	..
ГР.КАРНОБАТ	17242	2566	7592	4158	1543	1075	252	56
С.АСПАРУХОВО	169	9	35	91	29	5	-	-
С.ВЕНЕЦ	237	..	59	99	49	22	..	-
С.ГЛУМЧЕ	86	5	29	23	26	..	..	-
С.ДЕВЕТАК	167	..	22	93	42	..	-	-
С.ДЕВЕТИНЦИ	53	-	15	27	11	-	-	-
С.ДЕТЕЛИНА	210	..	39	85	59	8	14	..
С.ДОБРИНОВО	132	..	31	70	23	4	..	..
С.ДРАГАНЦИ	137	3	46	60	24	4	-	-
С.ДРАГОВО	211	..	30	99	35	23	23	-
С.ЕКЗАРХ АНТИМОВО	824	11	135	323	216	90	43	6
С.ЖЕЛЕЗНИК	91	..	27	48	9	3	..	-
С.ЖИТОСВЯТ	141	..	29	77	23	..	7	-
С.ЗИМЕН	134	-	32	48	28	12	14	-
С.ИСКРА	381	9	84	150	71	50	12	5
С.КЛИКАЧ	707	25	230	295	101	40	14	..

Населени места	Общо	Степен на завършено образование						
		висше	средно	основно	начално	незавър. начално	Никога не посещавали училище	Дете
С.КОЗАРЕ	41	-	4	25	7	..	..	-
С.КРУМОВО ГРАДИЩЕ	353	10	99	169	46	15	14	-
С.КРУШОВО	122	12	40	61	7	..	-	-
С.МЪДРИНО	91	-	19	54	13	5	-	-
С.НЕВЕСТИНО	347	10	51	188	65	31	..	..
С.ОГНЕН	203	11	57	64	41	6	23	..
С.РАКЛИЦА	83	-	16	45	12	..	..	-
С.САН-СТЕФАНО	114	6	38	49	15	6	-	-
С.СИГМЕН	186	8	63	83	27	..	..	-
С.СМОЛНИК	126	3	20	53	42	8	-	-
С.СОКОЛОВО	274	7	79	128	37	17	6	-
С.СЪРНЕВО	203	5	31	116	32	13	6	-
С.ХАДЖИИТЕ	244	3	37	131	39	19	15	-
С.ЦЕРКОВСКИ	181	7	48	90	32	4	-	-
С.ЧЕРКОВО	183	11	49	89	13	13	7	..

Тя не може да се отчете като добра. Едва 11,6% от населението на общината е с висше образование, а 38,8% са със средно такава.

Етническата структура на населението в Община Карнобат, на база 89% от доброволно отговорилите показва, че преобладаващата етническа група е българската. Като българи се самоопределят 83,5% от населението на общината. Като турци се самоопределят 9,3% от отговорилите.

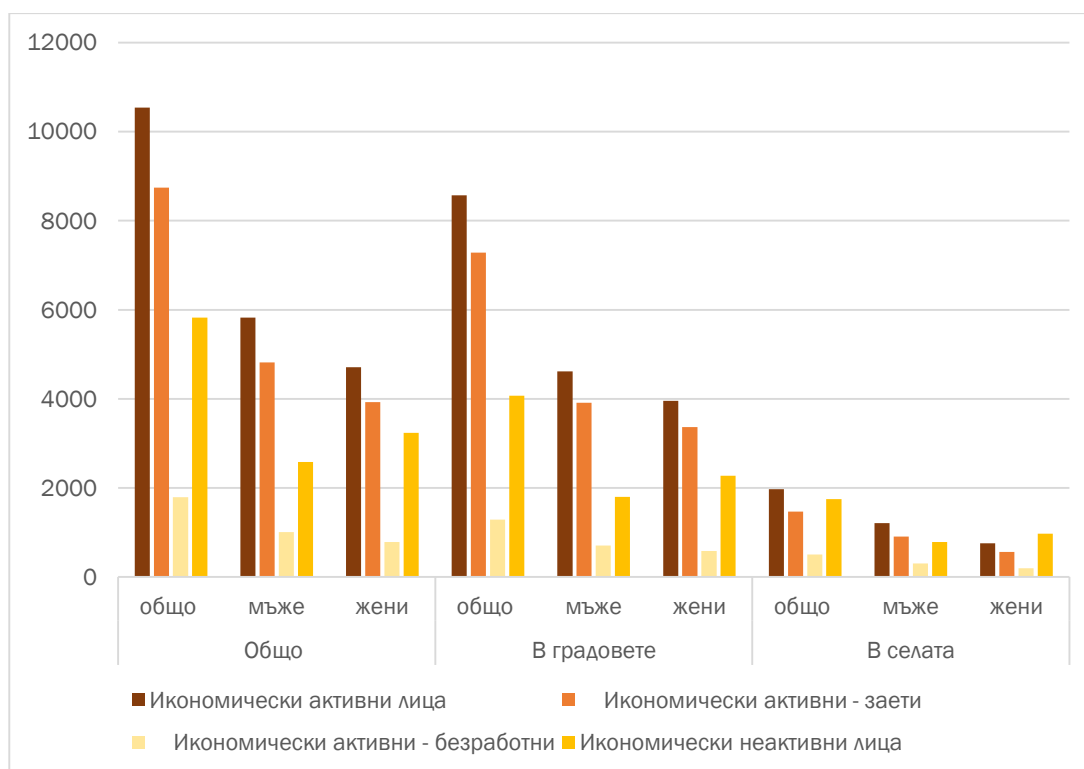
От цялото население на общината към 2015 г., в общинския център е съсредоточено 73% от него. Намаляващият брой на населението на общината, при непроменената площ на територията ѝ, дава отражение и върху гъстотата на населението. Този показател е един обективен критерий за степента на населеността на територията. При средна гъстота на населението през 2011 г. 31,6 д./км², през 2015 г. този показател е 29,9 д./км². Обективно, община Карнобат се очертава като една от общините с ниска гъстота на населението (за България тя е 65,3 д./км²), което се отразява негативно и върху възможностите за ефективно използване на разполагаемите поземлени ресурси, за нормалното функциониране на обектите за първично обслужване на населението и др. Разпределението на населените места, според броя на населението им е дадено в следващата таблица.

Групи населени места	2015 г.	
	брой	[%]
До 50	2	6,4
От 51 - 100	6	19,4
От 101 до 200 д.	12	38,7
От 201 до 500 д.	8	25,8
От 501 до 1000 д.	2	6,5
Над 1001 д.	1	3,2
ОБЩО	31	100,0

4.3 ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО

Икономически активното население по същество определя параметрите на работната сила. В тази категория от населението попадат лицата във възрастовата група от 15 до 64 годишна възраст. По данни на НСИ (текуща статистика) броят на лицата в тази възрастова група към 31.12.2015 година е 15 173 или 62,9% от общото население на общината. Прегледът на данните за общината дава една картина, която е повлияна от общия брой население и възрастовата му структура.

Икономически активното население включва заетите и безработните лица, както учащите над 15 години и някои други специфични категории (жените в отпуск по майчинство). В категорията на икономически активното население от значение е броят на заетите лица. Структурата на икономически активното население се определя от броя (съответно относителния дял) на заетите и безработните лица.

Секторната заетост показва една картина, която е различна от характерната за повечето общини в България – водещ е вторичния сектор (преработваща промишленост и строителство).

В структурата на икономически активното население, като отделна категория са отчитат и наблюдават безработните лица. Статистиката за броя и структурата на безработните е динамична във времето. Като ориентир са посочени и официални данни от 2015 г.

	Регистрирани безработни лица - бр.			Равнище на безработица - %
	общо	на възраст до 29 години вкл.	с регистрация повече от една година	
Карнобат	739	100	256	7,0

Равнището на безработица е сред най-ниските в областта.

Анализът на демографските характеристики на община Карнобат показва, че за периода, за който се разработва ОУПО, най-сериозните проблеми ще бъдат свързани с намаляването и застаряването на населението и обезлюдяването на голяма част от селата, което ще окаже влияние върху цялостното развитие на общината.

Прогноза

В съответствие с изискванията на нормативната уредба по ТСУ (Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените планове на МРРБ, обн. ДВ бр. 57/2001 г., посл. изм. ДВ бр. 22/2014 г.), се предлага тривариантна времева (за периода 2020-2035 г.). Плановото задание за изготвяне на ОУПО е препоръчало времеви хоризонт и прогноза за общия брой на населението.

Освен по показателя “общ брой на населението”, авторският колектив е съставил и прогноза за общите и за специфични възрастови и други структури, имащи отношение към развитието на отделни функционални системи на Общия устройствен план на общината.

При разработването на отделните варианти на демографската прогноза се отчитат както досегашните тенденции в демографското ретроспективно развитие, така и очакваното въздействие на различни по своя характер фактори. В този смисъл са и различията в числовите величини на отделните варианти на демографската прогноза за община Карнобат. Разработените варианти на демографската прогноза са два :

- песимистичен, базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на социално-икономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси;
- тенденциален/реалистичен/, при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Карнобат;

По мнение на проектантския екип вариант, „оптимистичен“ вариант, при сложилите се демографски процеси не трябва да се възприема и разработва.

При прогнозите за демографското развитие на община Карнобат се използват класическите демографски методи за прогнозиране. В основата им се залагат повъзрастовите вероятности за доживяване, очакваните коефициенти на раждаемост, смъртност, плодовитост, емиграция и имиграция и пр. Тези чисто демографски методи на прогнозиране се съпоставят с очакваните въздействия и фактори с подчертан социално-икономически характер.

Важна особеност на демографската прогноза за община Карнобат (и по двата варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за числовите величини на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детеродна възраст), брачноста, броя на живородени момичета и др. Причината за това е, че в прогнозния период (до 2020 - 2035 г.) няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени.

Друга важна особеност на демографската прогноза за община Карнобат за срока на действие на ОУПО е, че и по двата варианта, като важни ориентири, се отчитат тенденциите, заложени в демографската прогноза на страната и на областта, разработена от НСИ. Тези тенденции са негативни и показват, че броят на населението дори и при оптимистичните варианти ще намалява.

Прилаганият метод за разработване на демографската прогноза на община Карнобат и особено по тенденциалния вариант, се базира на предвижданията за очакваното бъдещо развитие на естествения и на механичния прираст на населението. Те са с хипотезен характер и отчитат сегашната динамика на отрицателен, макар и не така значим, естествен и механичен прираст и очакваните тенденции в раждаемостта, смъртността, а така също и предвижданията за фертилността на жените, заселванията и изселванията. Тези демографски процеси се отчитат и при песимистичния вариант на прогнозата.

Параметри на демографската прогноза за броя на населението по възприетите варианти

По отделните варианти на демографската прогноза, като основни изходни параметри на хипотезата за демографското развитие средно за общината се възприемат следните стойности на:

Репродуктивни очаквания за среден брой деца в семейството

Песимистичен вариант – 1,4 - 1,6;

Тенденциален вариант - 1,7 - 1,8;

Обща раждаемост

Песимистичен вариант –5,0 – 6,0‰

Тенденциален вариант – 6,3 - 6,5‰ ;

Задържане на общата смъртност на населението – и по двата варианта в диапазона - 13,2 – 13,3‰

Запазване и леко увеличаване на средната продължителност на живота – и по двата варианта около 73 -75 години.

По отношение на механичния прираст се приема хипотезата, че благодарение на съхранения си природен потенциал, благоприятната екологична обстановка в общината, на развитието на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс, общината ще бъде привлекателно място за живеене. Това ще води до ограничаване на изселванията и до нарастване на заселванията. В този смисъл, в демографската прогноза не се отдава голямо значение на влиянието на механичния прираст.

Таблица: Прогноза за броя на населението на община Карнобат за периода 2015-2035 г. (по варианти)

Прогнозен хоризонт по години	Варианти на прогнозата (брой)	
	I вариант (при хипотеза за конвергентност) Тенденциален/реалистичен/	II вариант (при хипотеза за относително забавяне) Песимистичен
2015 г. – състояние	24117	24117
2020 г. – прогноза	23100	22950
2025 г. – прогноза	22700	21500
2030 г. – прогноза	21300	20000
2035 г. – прогноза	20000	18300

Независимо от намаляване на населението на общината, предложението на авторският колектив е инженерните мрежи да се разработват на база прогнозно население 23 000.

Прогнозата за възрастовите структури на населението е представена в класическия разрез – по основни възрастови групи - „в под трудоспособна“, „в трудоспособна“ и „над трудоспособна“ възраст. От методическа гледна точка, при прогнозиране на възрастовата структура на населението се прилага метода на т.нар. „повъзrastово“ придвижване. Прогнозата за основните възрастови групи е от значение за прогнозиране на активното население, в т.ч. и на работната сила.

Тъй като прогнозите за броя на населението по отделните варианти се различават, за целите на ОУПО се предлага прогноза за възрастовата структура на населението само по реалистичния вариант. Тя е съставена въз основа на сегашните групи за България (по Евростат).

Основни възрастова групи	Години		
	2011	2015	2035
под трудоспособна	15,2	15,2	13,4
трудоспособна	64,2	62,9	61,5
над трудоспособна	20,6	21,9	25,1

Така прогнозирано населението на общината може да служи за изграждане на перспективи за развитие на функционалните и интегриращи системи в общината.

5. СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА И УСЛУГИ

По своето предметно предназначение подсистемите на социалното обслужване биват:

- Системи на социална в т.ч. институционална инфраструктура на обслужването;
- Пазарни подсистеми;
- Система на туристическата инфраструктура.

В тези главни групи има много подгрупи.

Социалната инфраструктура обхваща: образование, здравеопазване, култура и изкуство, научни изследвания, физкултура и спорт, държавно управление и неправителствени организации (НПО).

От своя страна пазарните подсистеми включват: търговия, ремонт на коли и битова техника, други услуги, финанси, кредит и застраховане.

В туристическата инфраструктура попадат базите за подслон и агенциите за пътуване и туризъм.

От гледна точка на важността, както и от бюджетния ангажимент социалната инфраструктура е приоритетна в устройственото планиране.

5.1 ОБРАЗОВАНИЕ

На територията на община Карнобат, елементите на системата са добре развити и напълно отговарят на демографската ѝ характеристика. Тя разполага с:

- четири основни училища с 1113 ученика;
- едно начално училище с 55 ученика
- три средно образователни училища/ едното е Професионална гимназия по селско стопанство и лека промишленост/ с 1990 ученика.
- Помощно училище „Минко Неволин“ Карнобат

Основните показатели могат да се обобщят по следния начин:

Таблица: Брой класни стаи по видове училища

Вид на училището	Брой класни стаи
Основни училища	53
Начално училище	7
Средни училища	104 /93 кл.ст. и 11 кабинета/

Източник: Общинска администрация Карнобат

Таблица: Брой класни стаи на 100 паралелки

Вид на училището	Бр. класни стаи на 100 паралелки
Основни училища	103
Начално училище	175
Средни училища	125

Източник: Общинска администрация Карнобат

Таблица: Среден брой ученици в една паралелка

Вид на училището	Среден брой ученици в една паралелка
Основни училища	21,8
Начално училище	13,8
Средни училища	24

Източник: Общинска администрация Карнобат

От така направения анализ могат да се обобщят следните изводи:

- Задоволеността с класни стаи може да се отчете като много добра;
- Оптималните стойности на средния брой ученици в една паралелка позволява воденето на съвременен учебен процес;
- Едносменен режим на обучение е възможен във всички училища на общината;
- Физическото състояние на сградните фондове е добро.

Към подсистемата на образованието са и детските заведения. В общината те са девет. Основните данни за тези заведения са показани в следващата таблица.

Таблица: Детски заведения на територията на община Карнобат

Детско заведение	Адрес	Брой стаи	Брой групи	Брой деца	Физическо състояние на сградния фонд
ДГ „Мир“	Карнобат	14/5	5/1	120/20	Мн.добро
ДГ „Иглика“	Карнобат	8	4	100	Мн.добро
ДГ „Вълшебство“	Карнобат	12	6/2	160/60	Мн.добро
ДГ“Яна Лъскова“	Карнобат	20	4	107	Мн.добро
ДГ“Славейче“	Карнобат	20	4	105	Добро
ДГ“М.Палаузов“	Екз.Антимово	8	3/1	58/18	Добро
ДГ „Пролет“	Кликач	4	1	25	Добро
ДГ	Невестино	2	1	18	Добро
ДГ	Соколово	2	1	20	Добро

Източник: Общинска администрация Карнобат

Детските заведения разполагат с достатъчно стаи/занимални и спални помещения, при средна пълняемост на една група 18/24-27 деца, което е в нормативните изисквания.

Обхватът на децата в групата от 3 до 6 години е около 85,8%. Причините за това състояние са основно от икономически характер. Част от децата се отглеждат и възпитават в семействата поради това, че има свободни членове, които се занимават с тях.

Макар и да се отнасят към системата на здравеопазването, яслените групи са разгледани към детските заведения, защото са групи към три от изброените по-горе детски градини.

5.2 ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Състоянието на подсистемата в общината има следните параметри:

Доболничната помощ в община Карнобат е представена от:

- Медицински център 1 ЕООД. Разполага с 9 специализирани кабинета: УНГ, офталмологичен, акушеро-гинекологичен, неврологичен, физио-терапевтичен, ендокринологичен, педиатричен, дермато-венерологичен. В медицинското обслужване са ангажирани 9 лекари, 2 рехабилитатори, 7 медицински сестри, 1 акушерка и 4 души помощен персонал.

Първичната медицинска помощ се осъществява и от:

- групова практика НПМП “Медик” ООД – 7 лекари, 7 медицински сестри и 6 фелдшери,
- групова практика “Драганов-Атанасова” – 2 лекари и 2 медицински сестри,
- 6 индивидуални практики – една в гр. Карнобат и пет в съставните на общината села.
- Индивидуални лекарски практики/ специализирани и общопрактикуващи/ – 19 броя;

Стоматологичната помощ се извършва от 5 стоматолози.

Болничната помощ се осъществява от Многопрофилна болница за активно лечение /МБАЛ/ - гр. Карнобат. Тя осигурява болнична медицинска помощ на населението от общините Карнобат и Сунгурларе и хемодиализна помощ на нуждаещите се болни от общините Карнобат, Айтос, Сунгурларе и Руен. По проекта за национална здравна карта в болницата функционират следните отделения:

- вътрешно отделение;
- детско отделение;
- неврологично отделение
- отделение за долекуване.

Болницата разполага и с Център по хемодиализа.

От голямо значение за здравето обслужване на населението на общината е Центърът за спешна медицинска помощ.

5.3. Социални грижи

Системата има много широко представителство в общината. Основните услуги и обекти са:

- **Домашен социален патронаж** – Той представлява комплекс от социални услуги, предоставяни в общността - по домовете на възрастни хора и хора с увреждания свързани с доставка на храна, битови и други социални услуги на територията на Община Карнобат. Той има капацитет за обслужване -210 човека;

- **Защитено жилище за младежи с умствена изостаналост** - с. Искра, капацитетът му е 10 души;
- **Център за настаняване от семеен тип – 2 бр. в гр. Карнобат;**
- **Дом за деца с умствена изостаналост** - с.Искра. Капацитетът му е 43 деца;
Дом за възрастни хора с деменция - с.Огнен, с капацитет 45 потребители;
- На територията на Общината функционират 30 клуба на пенсионера и 3 клуба на хора с увреждания с членска маса от 2600 потребители.

5.4 КУЛТУРА

Основните културни институции в общината са читалищата, които са съхранили своята роля на културни и образователни центрове, развиващи библиотечната дейност и различни форми на любителското творчество (художествената самодейност). В селата това са единствените центрове на културни прояви и културен живот. Основните характеристики на тези институции са дадени в долната таблица:

ОБЕКТ	АДРЕС	Капацитет на обекта
НЧ „Д. Полянов - 1862 г.”	гр. Карнобат, пл. „Трети март”	3150.76 кв.м.
НЧ „Изгрев - 1928 г.”	с. Аспарухово	420 кв.м.
НЧ „Христо Ботев - 1928 г.”	с. Венец	35 кв.м.
НЧ „Изгрев - 1929 г.”	с. Глумче	160 кв.м.
НЧ „Светлина - 1928 г.”	с. Деветак	330 кв.м.
НЧ „Хр. Смирненски - 1932 г.”	с. Детелина	87 кв.м.
НЧ „Пробуда - 1929 г.”	с. Добриново	450 кв.м.
НЧ „Господин Иванов - 1928 г.	с. Драганци	324 кв.м.
НЧ „Н.Й. Вапцаров - 1925 г.”	с. Екзарх Антимово	1475 кв.м.
НЧ „Червена звезда - 1928 г.”	с. Зимен	
НЧ „Михаил Иванов - 1927 г.”	с. Искра	600 кв.м.
НЧ „Христо Ботев - 1935 г.”	с. Кликач	40 кв.м.
НЧ „Надежда - 1929 г.”	с. Крумово градище	57 кв.м.
НЧ „Христо Ботев - 1926 г.”	с. Крушево	300 кв.м.
НЧ „Пробуда - 1936 г.”	с. Мъдрино	12 кв.м.
НЧ „Просвета - 1928 г.”	с. Невестино	80 кв.м.
НЧ „П.Р. Славейков - 1927 г.”	с. Сан Стефано	32 кв.м.
НЧ „Светлина - 1922 г.”	с. Сигмен	60 кв.м.
НЧ „Г.С. Раковски - 1928 г.”	с. Смолник	20 кв.м.
НЧ „Развитие-1928 г.”	с. Соколово	185 кв.м
НЧ „Пробуда - 1924 г.”	с. Сърнево	180 кв.м.
НЧ „Христо Ботев - 1928 г.”	с. Хаджиите	20 кв.м.
НЧ „Пейо Яворов - 1925 г.”	с. Церковски	33 кв.м.
НЧ „Пробуда- 1905 г.”	с. Черково	435 кв.м.

Историческият музей музей „Димитър Полянов“ са другите културни институции. Музейното дело в Карнобат води своето начало от далечната 1921 година. Създадената тогава от директора на местната гимназия и дългогодишен краевед Атанас Игнатиев Караиванов музейна археологическа сбирка е втората в Югоизточна България след тази в Дебелт. Тя полага основите на Карнобатския исторически музей, преобразуван в държавен музей през 1953 година. Сега Исторически музей – Карнобат има пет отдела – Археология, Етнография, Художествен, Природа и История.

Къща - музей „Димитър Полянов“ е единствената съхранена възрожденска къща от градски тип, строена през 70-те години на XIXв. Къщата е в структурата на Исторически музей Карнобат.Притежава фонд, съдържащ ръкописи, рисунки, документи, снимки, книги, списания, вестници, вещи на писателя, предмети от бита на семейството му, както и материали от и за карнобатски културно-просветни дейци.

Към музея е и родната къща на писателя Минко Неволин (революционер, писател)е изцяло реставрирана възрожденска къща, строена през 60-те години на XIX в.

5.5 Спорт

Община Карнобат разполага със спортен комплекс, включващ затревен терен , лекоатлетическа писта , осем съблекални , спортна зала , две спортни площадки , басейн с олимпийски размери 50-25 м , спортна площадка и спортни площадки и физкултурни салони на общинските училища.

На територията на общината развиват дейност 5 лицензирани спортни клуба.

ФК ”Карнобат” - има трима треньори и занимаващи се с футбол – подготвителна група - 20 деца, деца 25, юноши старша възраст – 20 и мъже – 26. СК по борба “Олимпиец” – има двама треньори и занимаващи се с борба: деца 12-13 год. – 30 момчета, 14-15 год. – 20 момчета и 15 момичета, кадети 15-16 год. – 15 души. СК по спортна гимнастика “Еlegant МакКой” – разполага с един треньор и занимаващи се с гимнастика: две подготвителни групи 6 годишни деца – 30, юноши младша възраст 14 год. – 15 картотекирани. СК по лека атлетика “Атлет” – разполага с двама треньори и занимаващи се с лека атлетика 100 деца /от тях 70 картотекирани/.

В селата Екзарх Антимово, Невестини, Крумово градище, Искра , Деветак, Житосвят и Сигмен има отредени терени за спорт, които не се използват рационално.

5.6 Институционална инфраструктура

Наличието на обекти на тази инфраструктура е от особена важност за населението на общината. Администрациите на общинско ниво, включват: Общинска

администрация, 8 кметства и 16 кметски наместничества, общинска служба земеделие, районна служба ПБЗН, районно управление на МВР.

5.7 Пощи

В общината функционират пощенски станции / клонове/ в гр. Карнобат и селата Екз.Антомово, Кр.Градище, Кликач, Искра, Невестино, Соколово, Хаджиите, Венец, Церковски, Сърнево, Черково, Деветак, Сигмен, Крушево и Житосвят, който осъществяват следните дейности: пощенски, куриерски, разплащателни услуги и др.

5.8 ПАЗАРНА ИНФРАСТРУКТУРА

Втората група подсистеми на общественото обслужване са подчинени изцяло на пазарния механизъм. Тук попадат системи като търговия и обществено хранене, услуги от всички възможни сфери (битови, авто, финансово-кредитни, съобщителни, транспортни и др.). Тяхното наличие се диктува изцяло от пазарното търсене и предлагане и общинската администрация няма намеса в тяхното развитие с изключение на регистрационна и устройствена допустимост.

6. ОБИТАВАНЕ И ЖИЛИЩЕН ФОНД

Съществен дял в решаването на проблема на териториалното развитие на общината се пада на системата “Обитаване”, която под влияние на демографските нужди от една страна и на физическото износване на съществуващия сграден фонд - от друга, изисква проучване не само в качествено, но и в количествено отношение.

Състоянието на жилищния фонд на община Карнобат е анализирано на база на статистически данни към 31.12.2015 г. На територията на общината има изградени 9649 жилищни сгради с 13 509 жилища в тях, чиито характеристики са показани в следващата таблица:

ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ПОЛЕЗНА ПЛОЩ				Полезна площ на човек от население- то	Жилищна площ на човек от население- то	Спомагате лна площ на човек от население- то	Средна полезна площ на едно жилище
	ОБЩО	ЖИЛИЩНА	СПОМА- ГАТЕЛНА	ПЛОЩ НА КУХНИ				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Карнобат	939829	724638	126194	88997	38,969565	30,046772	5,2325745	69,57058
В градовете	594574	467759	76762	50053	33,767265	26,565141	4,3594957	75,47271
В селата	345255	256879	49432	38944	53,04271	39,465202	7,5944077	61,31327
с. Аспарухово	15732	10765	2606	2361	100,20382	68,566879	16,598726	64,74074
с. Детелина	9616	7218	1197	1201	35,747212	26,832714	4,4498141	68,19858
с. Венец	18585	13881	2277	2427	69,089219	51,60223	8,464684	81,15721
с. Глумче	5257	4115	531	611	64,109756	50,182927	6,4756098	62,58333
с. Деветак	15269	13036	1900	333	98,509677	84,103226	12,258065	62,83539
с. Деветинци	5718	4140	824	754	150,47368	108,94737	21,684211	51,05357
с. Добриново	7850	5761	1057	1032	72,685185	53,342593	9,787037	58,58209
с. Драганци	7020	4589	1485	946	63,243243	41,342342	13,378378	57,07317
с. Драгово	5370	4471	713	186	21,566265	17,955823	2,8634538	64,6988
с. Екзарх Антимово	26953	21797	3364	1792	29,489059	23,847921	3,6805252	57,22505
с. Железник	5690	4781	810	99	86,212121	72,439394	12,272727	53,17757
с. Житосвят	9474	7454	1366	654	71,772727	56,469697	10,348485	67,19149
с. Зимен	5105	3264	1005	836	34,493243	22,054054	6,7905405	59,36047
с. Искра	25269	16724	5140	3405	83,672185	55,377483	17,019868	74,53982
гр. Карнобат	594574	467759	76762	50053	33,767265	26,565141	4,3594957	75,47271
с. Кликач	19386	14519	2228	2639	25,642857	19,205026	2,9470899	71,01099
с. Козаре	2795	2305	275	215	68,170732	56,219512	6,7073171	43
с. Крумово градище	18604	13667	2730	2207	56,205438	41,29003	8,2477341	61,60265
с. Крушово	12314	8087	2130	2097	126,94845	83,371134	21,958763	63,80311
с. Мъдрино	6176	4513	850	813	78,177215	57,126582	10,759494	59,96117
с. Невестино	15438	10937	2234	2267	38,691729	27,411028	5,5989975	57,60448
с. Огнен	14115	10704	1850	1561	76,297297	57,859459	10	65,04608
с. Раклица	6593	4937	843	813	81,395062	60,950617	10,407407	50,32824
с. Сан-Стефано	8119	6153	1493	473	80,386139	60,920792	14,782178	48,04142
с. Сигмен	10630	8250	967	1413	60,742857	47,142857	5,5257143	57,77174
с. Соколово	11112	8728	1412	972	29,242105	22,968421	3,7157895	60,72131
с. Сърнево	11207	7271	1996	1940	65,156977	42,273256	11,604651	55,75622
с. Смолник	12367	8695	1590	2082	138,95506	97,696629	17,865169	58,61137
с. Хаджиите	7794	5786	919	1089	26,331081	19,547297	3,1047297	44,53714
с. Церковски	12532	10860	1506	166	79,316456	68,734177	9,5316456	68,1087
с. Черково	13165	9471	2134	1560	77,899408	56,04142	12,627219	55,7839

Според вида на конструктивната система жилищните сгради се разпределят както следва:

ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ЖИЛИЩА ОБЩО	ПО КОНСТРУКЦИЯ				
		ПАНЕЛИ	СТОМАНО-БЕТОН	ТУХЛЕНИ С БЕТОННА ПЛОЧА	ТУХЛЕНИ С ГРЕДОРЕД	ДРУГИ
Карнобат	13509	1555	317	4059	7271	307
В градовете	7878	1541	289	3625	2329	94
В селата	5631	14	28	434	4942	213
с. Аспарухово	243	1	0	19	217	6
с. Детелина	141	1	0	18	121	1
с. Венец	229	0	0	3	208	18
с. Глумче	84	0	0	18	66	0
с. Деветак	243	0	2	2	238	1
с. Деветинци	112	0	0	3	91	18
с. Добриново	134	0	1	3	128	2
с. Драганци	123	0	0	15	103	5
с. Драгово	83	0	0	12	71	0
с. Екзарх Антимово	471	2	1	23	426	19
с. Железник	107	0	0	10	94	3
с. Житосвят	141	0	0	6	134	1
с. Зимен	86	0	0	3	61	22
с. Искра	339	0	8	23	299	9
гр. Карнобат	7878	1541	289	3625	2329	94
с. Кликач	273	3	0	100	162	8
с. Козаре	65	0	0	9	50	6
с. Крумово градище	302	0	9	38	252	3
с. Крушово	193	0	0	4	178	11
с. Мъдрино	103	0	2	4	96	1
с. Невестино	268	0	1	13	248	6
с. Огнен	217	0	0	1	216	0
с. Раклица	131	0	0	7	116	8
с. Сан-Стефано	169	2	0	2	146	19
с. Сигмен	184	1	2	23	157	1
с. Соколово	183	1	1	31	141	9
с. Сърнево	201	1	0	15	178	7
с. Смолник	211	0	0	0	208	3
с. Хаджиите	175	1	0	6	162	6
с. Церковски	184	0	0	10	163	11
с. Черково	236	1	1	13	212	9

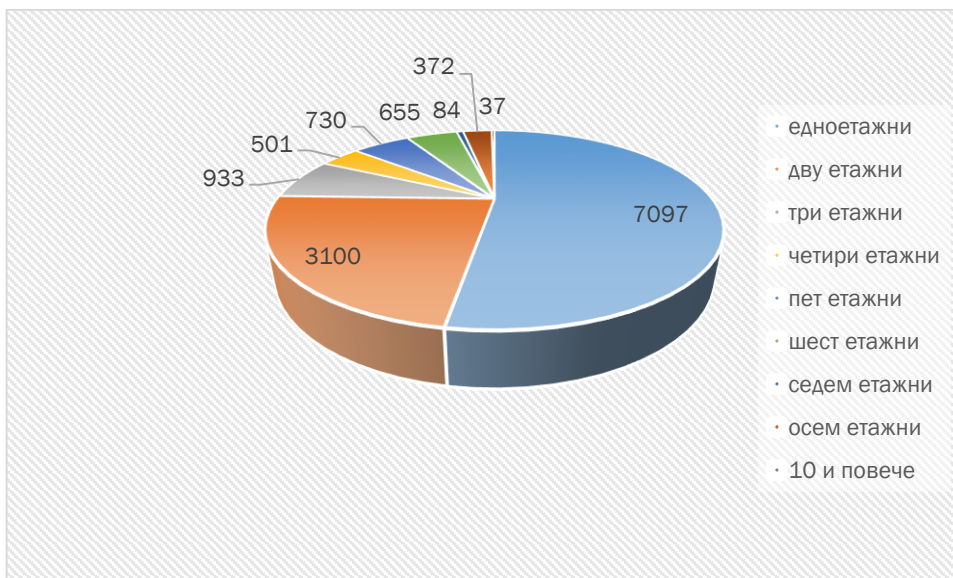
По период на построяване жилищните сгради са показани в следващата таблица:

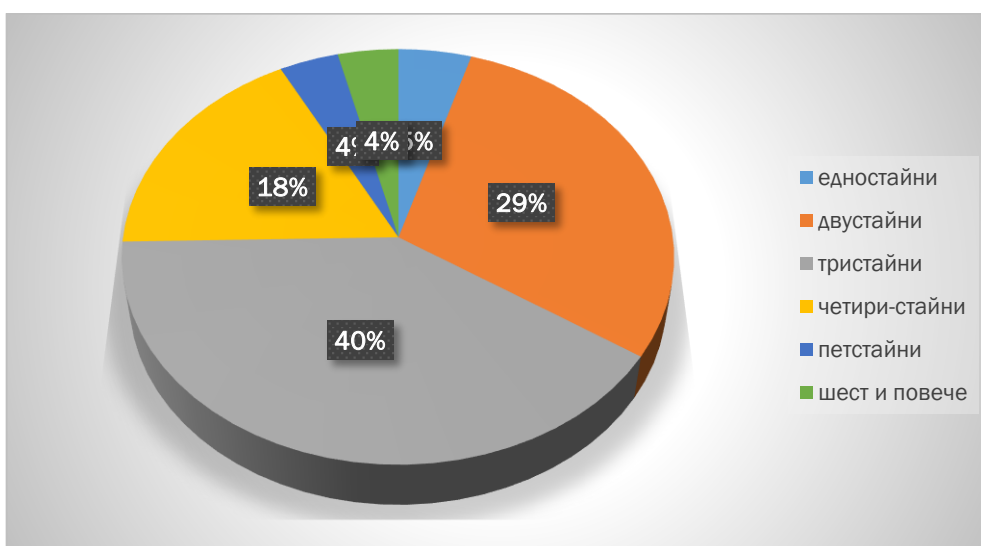
ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ЖИЛИЩНИ СГРАДИ ОБЩО	ПЕРИОДИ НА ПОСТРОЯВАНЕ								
		до 1918 г.	1919 - 1945 г.	1946 - 1960 г.	1961 - 1970 г.	1971 - 1980 г.	1981 - 1990 г.	1991 - 2000 г.	2001 - 2010 г.	от началото на 2011 г.
Карнобат	9649	103	1261	4018	1742	1095	740	373	308	9
В градовете	3873	59	306	913	940	785	486	201	177	6
В селата	5776	44	955	3105	802	310	254	172	131	3
с. Аспарухово	255	1	57	128	21	11	14	17	6	0
с. Детелина	159	0	7	56	42	21	25	4	4	0
с. Венец	256	3	39	119	68	17	4	4	2	0
с. Глумче	82	0	4	27	22	5	8	3	13	0
с. Деветак	243	0	43	191	6	2	0	0	0	1
с. Деветинци	110	5	30	40	21	3	7	2	2	0
с. Добриново	133	0	16	101	11	3	0	2	0	0
с. Драганци	139	0	8	62	31	14	10	8	6	0
с. Драгово	71	1	34	15	3	5	6	5	2	0
с. Екзарх Антимово	469	9	98	163	136	34	20	7	2	0
с. Железник	108	1	38	43	4	7	9	6	0	0
с. Житосвят	141	5	43	62	20	5	4	2	0	0
с. Зимен	86	0	28	24	22	5	1	5	1	0
с. Искра	340	0	69	231	10	7	17	1	5	0
гр.Карнобат	3873	59	306	913	940	785	486	201	177	6
с. Кликач	272	7	55	59	24	29	35	26	37	0
с. Козаре	65	0	18	41	1	1	3	0	1	0
с. Крумово градище	319	2	14	189	48	30	17	10	9	0
с. Крушово	209	3	42	121	24	8	6	5	0	0
с. Мъдрино	103	0	11	75	4	2	2	6	2	1
с. Невестино	280	1	32	189	22	17	7	7	5	0
с. Огнен	218	0	36	176	5	1	0	0	0	0
с. Раклица	131	1	23	87	4	3	1	4	8	0
с. Сан-Стефано	174	1	26	102	35	3	4	2	1	0
с. Сигмен	184	0	2	22	88	33	13	25	0	1
с. Соколово	183	1	32	88	17	13	12	6	14	0
с. Сърнево	213	0	17	143	27	14	8	1	3	0
с. Смолник	213	0	7	198	5	1	2	0	0	0
с. Хаджиите	173	2	63	94	6	4	1	2	1	0
с. Церковски	186	0	35	92	44	1	6	7	1	0
с. Черково	261	1	28	167	31	11	12	5	6	0

От данните е видно, че най-голямо жилищно строителство е имало в периода 1946-1960 година, като след 1990 то е в рамките на 340 жилища за 10 години, а след 2011 г. са построени едва 9 жилищни сгради.

Според етажността, сградите се разпределят:

По показател брой на стаите е видно, че основно жилищата са тристайни (40.0% от всички жилища на територията на общината) и двустайни 29.0% от всички жилища на територията на общината. Най-малко са едностайните жилища едва 4.0%.

Средният брой лица на едно жилище за община Карнобат е 1,78, което говори за обезлюдяването на населените места в общината.

По форма на собственост е налице българския феномен 98,6% от всички жилища са частна собственост на физически лица.

Основните площни показатели на жилищата са:

ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ПОЛЕЗНА ПЛОЩ			Полезна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна полезна площ на едно жилище
	ОБЩО	ЖИЛИЩНА	СПОМА- ГАТЕЛНА				
Карнобат	939829	724638	126194	38,97	30,05	5,23	69,57

ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ПОЛЕЗНА ПЛОЩ			Полезна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна полезна площ на едно жилище
	ОБЩО	ЖИЛИЩНА	СПОМА- ГАТЕЛНА				
с. Аспарухово	15732	10765	2606	100,20	68,57	16,60	64,74
с. Детелина	9616	7218	1197	35,75	26,83	4,45	68,20
с. Венец	18585	13881	2277	69,09	51,60	8,46	81,16
с. Глумче	5257	4115	531	64,11	50,18	6,48	62,58
с. Деветак	15269	13036	1900	98,51	84,10	12,26	62,84
с. Деветинци	5718	4140	824	150,47	108,95	21,68	51,05
с. Добриново	7850	5761	1057	72,69	53,34	9,79	58,58
с. Драганци	7020	4589	1485	63,24	41,34	13,38	57,07
с. Драгово	5370	4471	713	21,57	17,96	2,86	64,70
с. Екзарх Антимово	26953	21797	3364	29,49	23,85	3,68	57,23
с. Железник	5690	4781	810	86,21	72,44	12,27	53,18
с. Житосвят	9474	7454	1366	71,77	56,47	10,35	67,19
с. Зимен	5105	3264	1005	34,49	22,05	6,79	59,36
с. Искра	25269	16724	5140	83,67	55,38	17,02	74,54
гр.Карнобат	594574	467759	76762	33,77	26,57	4,36	75,47
с. Кликач	19386	14519	2228	25,64	19,21	2,95	71,01
с. Козаре	2795	2305	275	68,17	56,22	6,71	43,00
с. Крумово градище	18604	13667	2730	56,21	41,29	8,25	61,60
с. Крушово	12314	8087	2130	126,95	83,37	21,96	63,80
с. Мъдрино	6176	4513	850	78,18	57,13	10,76	59,96
с. Невестино	15438	10937	2234	38,69	27,41	5,60	57,60
с. Огнен	14115	10704	1850	76,30	57,86	10,00	65,05
с. Раклица	6593	4937	843	81,40	60,95	10,41	50,33
с. Сан- Стефано	8119	6153	1493	80,39	60,92	14,78	48,04
с. Сигмен	10630	8250	967	60,74	47,14	5,53	57,77
с. Соколово	11112	8728	1412	29,24	22,97	3,72	60,72
с. Сърнево	11207	7271	1996	65,16	42,27	11,60	55,76
с. Смолник	12367	8695	1590	138,96	97,70	17,87	58,61
с. Хаджиите	7794	5786	919	26,33	19,55	3,10	44,54
с. Церковски	12532	10860	1506	79,32	68,73	9,53	68,11
с. Черково	13165	9471	2134	77,90	56,04	12,63	55,78

Качествен показател за стандарта на обитаване е първичната техническа благоустроеност на жилищата (таблица №).

Данните към 31.12.2015 г., показват, че 72,7% от жилищата в общината са с наличие на ел. ток, вода и канал. Жилища с най-висока степен на благоустроеност в общината са 13,2% или 1793 жилища.

ОБЛАСТИ, ОБЩИНИ, НАСЕЛЕНИ МЕСТА	ЖИЛИЩА ОБЩО	БЛАГОУСТРОЕНОСТ				
		ел. ток, водопровод, канализация, централно, местно отопление	ел. ток, водопровод, канализаци я	ел. ток, водопрово д	ел. ток	без благоустр.
Карнобат	13509	1793	9825	1399	468	24
с. Аспарухово	243	5	212	14	12	0
с. Детелина	141	0	136	0	5	0
с. Венец	229	4	208	8	9	0
с. Глумче	84	1	81	2	0	0
с. Деветак	243	7	138	94	3	1
с. Деветинци	112	0	3	109	0	0
с. Добриново	134	4	60	27	42	1
с. Драганци	123	3	41	76	3	0
с. Драгово	83	2	64	10	7	0
с. Екзарх Антимово	471	6	376	71	17	1
с. Железник	107	2	66	38	1	0
с. Житосвят	141	0	136	2	3	0
с. Зимен	86	1	58	13	14	0
с. Искра	339	13	148	177	0	1
гр.Карнобат	7878	1649	5947	86	189	7
с. Кликач	273	17	210	33	11	2
с. Козаре	65	23	42	0	0	0
с. Крумово градище	302	10	102	160	30	0
с. Крушово	193	6	174	6	7	0
с. Мъдрино	103	0	86	17	0	0
с. Невестино	268	9	237	19	2	1
с. Огнен	217	6	140	54	17	0
с. Раклица	131	1	45	82	3	0
с. Сан-Стефано	169	3	7	113	43	3
с. Сигмен	184	0	184	0	0	0
с. Соколово	183	7	172	3	1	0
с. Сърнево	201	2	195	4	0	0
с. Смолник	211	0	148	54	6	3
с. Хаджиите	175	1	142	11	19	2
с. Церковски	184	0	81	101	1	1
с. Черково	236	11	186	15	23	1

Данните за жилищна задоволеност показват, че на 1000 жители се падат 560 жилища/447 за града/. Едно жилище се обитава от 1,8 души. Анализът на данните на жилищния фонд дават основание за следните изводи:

- налице е пълно жилищно задоволяване по отношение брой жилища на едно домакинство или семейство;
- стандартът на обитаване е висок;

- осигуреността с жилища е висока, като следва да се отбележи, че над 58% от жилищата са три- и четириспайни;

Жилищни потребности

Традиционен/статистически подход/

Жилищните дефицити (излишъци) се определят като разликата между приети стандарти за жилищно потребление и действителното потребление. Жилищните дефицити се измерват с брой жилища, стаи и площи (жилищна, полезна, брутна/разгъната). Като основа за изчисляване на жилищните дефицити е приет само броят на обикновените, обитавани и годни за обитаване жилища.

Жилищно потребление	Статистическо	Стандарт	Дефицит
Жилища на 1000 обитатели	560	420	+140
Обитатели на 1 жилище	1,8	2,4	+0,6

Възникнали в бъдеще жилищни потребности ще се задоволяват по стопански начин в отделни урегулирани имоти в населените места в общината.

7. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

7.1 ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА ЗА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАРНОБАТ

Община Карнобат е разположена в Карнобатското поле, в североизточния край на Горнотракийската низина. В северната част от територията на общината се намира част от Карнобатско-Айтоска Стара планина, а южно се издигат Хисарските възвишения. През общината преминава главният път София-Бургас.

Територията на днешната община е обитавана от най-дълбока древност. Селища и могили разкриват следи от живот от енеолитната, бронзовата и желязната епоха. Най-забележителен паметник от тези времена е Карнобатската селищна могила.

Значителен период от време тези земи са обитавани от траките. Доказателство за това са разкопките на многобройните тракийски могили в района на Карнобат, при които са открити червенофигурни керамики с изображения на бог Дионис, както и различни съдове за вино. Сведения за винопроизводството по тези земи откриваме и в историческите хроники от V-IV век пр. Хр., свидетелстващи за оживена търговия между местните винопроизводители и елинските черноморски колонии.

Община Карнобат е разположена пред южните подстъпи на Ришкия и Върбишкия проход и има древна и богата история и култура. След създаването на българската държава през 681 година, поради изключителната си роля, земите на днешния Карнобатски край стават арена на военни действия и вековни интереси между България и Византия.

От времето на Първото българско царство най-значимият обект е намиращата се на 7,5 км западно от Карнобат крепост Маркели, важен градски епископски и военен център.

През Възраждането градът е значим търговско – занаятчийски център, прочут с пазара и големия карнобатски панаир.

Градът е обединителен център на културно-просветни процеси и борба за независима българска църква в района през XIX в. Учреденото през 1862 г. Карнобатско читалище “Св.Св. Кирил и Методий” е едно от първите в днешна Югоизточна България.

След Освобождението (1878 г.) настъпват съществени обществено-икономически преобразования и Карнобат се утвърждава като административен, стопански и културно-просветен център.

Исходна информация за изработване на схемата на недвижимото културно наследство – община Карнобат

1. Извадка от справката за недвижимото културно- историческо наследство община Карнобат, съдържаща списък на обектите на територията па община Карнобат със статут на недвижими паметници па културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ /отм./, който съгласно §10, ал.1 и §12, ал.1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за културното наследство /ЗКН/ /ДВ бр. 19 от 2009 г., изм. ДВ бр. 92 от 2009/ и бр. 54 от 2011г. ,притежават статут на НКЦ е представена в Приложение № 1 .
2. С Разпореждане на МС № 1711 от 22.10.1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове са обявени за паметници па културата, по реда па чл. 4, ал. 1 от ЗПКМ /отм./, съгласно §10, ал.1 и чл.146, ал. 3 от ЗКН, недвижимите археологически обекти притежават статут на НКЦ с категория „национално значение” до установяването им като такива по реда на този закон. /Приложение № 2/.

Информационната основа за изработване на схемата “ Културно историческо наследство“ на Общ устройствен план на община Карнобат е изградена от:

- Списък с геореферирани археологически обекти - предоставен от АИС – „Археологическа карта на България“ – Приложение №2
  - Антични селища и надгробни могили по списъка на НИНКН – Приложение №1
1. С писмо № 4349 от 04.12.1992 на НИПК всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието па България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години са декларирани като исторически паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ /отм./, и съгласно §12, ал.1 от ЗКН притежават статут на НКЦ – /Приложение № 3/

2. Справка за историята и културното наследство от историческият музей – Община Карнобат, подробно описани и систематизирани по населени места

Статистиката на декларираните и обявени недвижими културни ценности показва следното:

- **Общо брой обекти по АКБ – 300 , от които:**

1. Селища - 70
2. Крепости - 6
3. Могили и некрополи - 203
4. Други обекти - 21

- **Общо брой обекти по списък на НИКН – 191**

Повечето от които са декларирани с писмо №5424 от 08.11.1988г. и писмо №1028 от 01.04.1985г. според категория на НКЦ от които:

- с национално значение - 2
- от местно значение - 5
- от местно с предварителна категоризация - 1
- по силата на чл. 146 ал.3 от национално значение – 158
- без обявена категория - 25

Според научната и културната област, към която се отнасят, съгл.чл.47 от ЗКН, статистиката показва следното

1. Археологически НКЦ – 158
2. Архитектурно строителни – 23
3. Художествени НКЦ – 6
4. Исторически НКЦ – 2
5. Художествени и арх. строителни -1
6. Контактна зона -1

- **Общо брой обекти – военни паметници – анкетни карти - 27 броя, от които:**

- 17 паметника
- 1 паметник-костница
- 9 паметни плочи

В предоставената информация са определени изискванията за режимите и изискванията за превантивна териториална защита съгласно ЗУТ. Зоните около археологическите обекти , са конкретизирани в териториални граници в кадастралната карта, като територии за археологически паметник на културата само за отбранителният вал Еркесията и около 56 обекта – могили и селища Останалите зони вкл. и зоната около крепостта Меркели, не са отразени и не могат да бъдат показани в настоящата разработка. Според чл.79 ал.4 от ЗКН „... Когато единична

културна ценност няма определен териториален обхват в акта за деклариране или за предоставяне на статут, за нейни граници се смятат границите на имота, за охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено съседните имоти“.

7.2 Недвижимо културно-историческо наследство на Община Карнобат, съобразно принадлежността на обектите към определен исторически период

7.2.1 Праисторически

Изучаването на карнобатската селищна могила поставено през 20-те години на XX век, когато Атанас Игнатиев Караиванов (1880-1948), учител-историк в местната гимназия, с помощта на учениците си и на жителите на града започва системно теренно проучване на могилата. "В продължение на 20 години след всяко разораване на нейната повърхност и при сондажи" в местния музей постъпват множество "неолитни находки". Селищната могила е с височина около 12 м и с диаметър при основата около 120 м. Първите сондажи са били на дълбочина около 0.30 м, а последните - над 2.50 м. Културните напластявания показват, че обитаването на могилата е започнало още през неолита и е продължило до края на енеолита. В повърхностния слой се откриват керамични фрагменти от бронзовата епоха. Събраните досега материали са предимно от късния енеолит и показват паралели с обекти, както от южното Черноморие, така и от Североизточна България.

е

Справката на Историческият музей – община Карнобат, дава следните сведения:

АСПРУХОВО

В землището на селото има могили и останки от селища от различни епохи. В северната част се намира селищна могила с находки от неолита, халколита и ранната бронзова епоха. Тракийски надгробни могили има северно, южно и югозападно от селото. Останки от антични селища се откриват по дола Джендема, а също и в Ладжата, където излиза и керамика от ранна Византия и от късното средновековие. Северно над селото също има находки от ранновизантийската епоха. Североизточно край язовира има керамика от IX-X в., керамични фрагменти и останки от градежи предимно от късното средновековие се намират северно от селото и южно - в местностите Юрта, Кирича и Бубайлов лонгоз.

ВЕНЕЦ

В землището има праисторическа селищна могила от халколита. При археологическо проучване на Тончова могила са открити керамични и други предмети от ранната бронзова епоха, както и по-късни материали - от V в. пр. Хр. В землището има множество тракийски надгробни могили. В м. Ирибой керамични останки датират ранновизантийско селище от IV в. - V в., идентична многобройна керамика се открива и в селището в м. Масатлии.

ГЛУМЧЕ

Граничната между Глумче и Кликач Петрова могила е селищна - от епохата на халколита. Няколкото тракийски надгробни Кабаюк, Курийската, Акантията и селището край Кабаюк разкриват поселищен живот през античността. Северозападно край селото в м. Балакчейка са намерени керамични съдове от III-IV в. В източния и североизточния край на землището е минавал Белия път - античен и средновековен път, известен тук още като Вития път, наблизо е и Джели йолу, а откъм Сигмен на юг е бил Хайдут йолу. Тези пътища показват кръстопътното местоположение на селото в миналото. Жители на Глумче са намирали монети на римски императори от III в. и византийски XIIв.

ДЕВЕТАК

Наблизо, в югоизточна посока от селото има селищна могила - Пеню Мутафовата, където са открити находки от халколита, ранножелязната епоха, I -III в., както и от XI-XII в. Друга селищна могила от епохата на халколита има на североизток 3,5 км - Баба Тодора, край която има селища от желязната, ранновизантийската епоха и Първо българско царство. В землището има и множество тракийски надгробни могили. Многобройни са находките, показващи антични селища на различни места. За отбелязване е централен некропол в югоизточна посока, край който е било римско селище. На 2 км югоизточно от селото са регистрирани две тракийски надгробни могили от римската епоха, едната от които е Дядо Драгнева могила. При пълното проучване на могилите през 2009 г. са открити римски керамични съдове II-III в.; монети от императорски Рим; стъклени балсамарии; бронзови съдове и сгъваем стол. В северозападна посока е м. Беклемето, разположена на стар път; откъм землището на с. Маленово е идвал пътят Джадето (Камилския път), а недалеч е минавал и пътят Бургазйолу (старият път Ямбол - Бургас).

ДЕВЕТИНЦИ

От северната страна на селото има селищна могила - Чокойската могила, находки от която доказват поселищен живот от различни епохи - неолит, халколит, бронзова и ранножелязна епоха. В землището има запазени единични тракийски надгробни могили и некропол от девет могили. Източно в м. Баалара, на границата с

Деветак, край могила е намерена мраморна плочка с конник. Североизточно от селото, в обхвата на Чокойската могила излизат многобройни керамични фрагменти от няколко селища - Първо българско царство, Византия (XI в.) и Второ българско царство. В североизточна посока от Деветинци има останки от късносредновековно селище, край което е минавал пътят Бургазйолу - от Ямбол за Бургас. В южна посока по археологически материали в м. Юрта е имало селище от XVII - XVIII в.

ДЕТЕЛИНА

Южното изложение на землището благоприятства развитието на поселищен живот през различните епохи. Красноречиво свидетелство за това е една местност - Каята/Манастирището. Тук има останки от крепост от ранна Византия (IV-VI в.), като селища от същата епоха има и в местностите Под Каята и Хайдушката чешма. В м. Под Каята има селище и от Второто българско царство.

ДОБРИНОВО

В землището на Добриново има множество тракийски надгробни могили, единични и групирани в некропол. Проучванията в последните години на Рошава могила, Махлярду и на могилата в м. Баш тепе установяват гробен инвентар, тракийски колесници от римската епоха, керамични съдове и др. материали от II в. сл. Хр. Ранновизантийска керамика се открива от селище край Язовира, където наблизко е част от средновековния пограничен вал Еркесията.

ДРАГАНЦИ

Землището на Драганци се характеризира с находки от бронзовата епоха (2750-1200 г. пр. Хр.) от обекти, разположени северно над селото. Керамични фрагменти от халцата, датирани VIII-VII в. има м. Курбак тарла и Дрянова могила. В пространствата около няколкото тракийски надгробни могили, като Голямата и Малката могили, се регистрират разнообразни находки от римската епоха (II-III в.) включително и голямо количество монети - колективна находка императорски Рим. Ранновизантийската епоха се проследява чрез селищата в местностите Голямата могила (IV – VI) в. с керамика и монети от VI в. на Юстин и София); Дрянова могила (IV - VII в.); Папазлъка (IV – VI) в.; и Чатарлъка (IV - III в.). През Първото българско царство (до X в.) поселищен живот продължава в Курбак тарла и Чатарлъка. От периода на Второто българско царство (XII - XIV в.) селище има в м. Чатарлъка.

По предание южно запазените пътни могили по височините показвали важен античен и средновековен път откъм Шумен през Карнобат и Одрин на юг.

ДРАГОВО

В землище на Драгово има няколко тракийски надгробни могили. Концентрация на антични и средновековни находки има в м. Двата бряста южно от селото. През

землището на селото има пътна връзка на античен и средновековен път, продължаващ на север към Калето (между Чукарка и Соколово) и на юг, известен тук като Калдаръма (Римския път), по предание за Константинопол. Южно минава старият път Джедето от Ямбол за Бургас. Следи от стари селища се откриват ранновизантийски селища в местностите Кайряка/Узун кайряк, Зотьов дол, Чобан дере. От епохата на Първото българско царство селища има в Чобан дере и Чифлика.

ЕКЗАРХ АНТИМОВО

В землището на селото се проследява поселищен живот през няколко епохи. Южно около Велчева чешма има праисторическо селище с находки от късен неолит, халколит и ранножелязна епоха. Керамични материали от античността се откриват югоизточно край селото, южно към Голата канара, в Корията. В землището има няколко тракийски надгробни могили, които по керамичен материал и открити тракийски колесници от римската епоха, се датират от II в.

ЖЕЛЕЗНИК

Край селото в сравнение със съседите има повече следи от дълбока древност. Западно, в посока към Деветак, находки от могила - Баба Тодорка, определяме от времето на халколита, а наоколо и в м. Юртлука има останки от антично селище. Селище от късножелязната епоха има в североизточна посока, както и в м. Юртлука, където протича поселищен живот и в римската епоха. В землището има и няколко тракийски надгробни могили. През ранновизантийския период VI - VII в. землището е плътно населявано, селища са регистрирани в Ак чешма, Аязмото и Баба Тодора. През средновековието селища от Първо и Второ българско царство са съществували в Аязмото.

ЖИТОСВЯТ

Старини от дълбока древност се намират в югозападна посока - праисторическа керамика край Манастирището и намерен калъп от бронзовата епоха край средновековния пограничен окоп Еркесията.

В землището на Житосвят има редица тракийски надгробни могили от римската епоха, доказващи просперитета на местното тракийско население в този период. Най-добре това се илюстрира чрез проучената Дядо Минчова могила от II в., както и от разкритията на тракийски колесници край Ганева могила. Антично селище е имало и западно от селото, като животът продължава и през византийския период (IV-VII в.). Покрай Манастирището и в Гюр чешма е имало селища от Първо българско царство. Стар път минава западно от селото, а северно - Бургашкия път (Ямбол - Бургас).

ЗИМЕН

Тракийска култура в землището на Зимен се проследява в м. Сит пунар и Скендерлий 3-ЮЗ. Там има и няколко тракийски надгробни могили. Южно пред Сакар баир векове наред се е разполагало огромно многослойно селище в м. Скендерлий с площ над 250 дка. В него се откриват останки от зидове, строителни материали, огромно количество керамика и други археологически материали, сред които доминират монетите. Селището съществувало в античността (тракийско и римско), ранновизантийския период, XI - XVI в., периода на турското владичество и да началото на XX в. На Сакар баир (З-СЗ от селото) е разположена крепостта Калето, в която се откриват голямо количество археологически материали от ранновизантийската епоха (IV-VII в.), XI-XII в., Второ българско царство, както и множество монети. Наблизо (Запад от селото) върху южен преден хълм на Сакар баир е и Малкото кале, в което се откриват огромно количество археологически материали от ранновизантийската епоха (IV-VII в.), XI-XII в., Второ българско царство, както и множество монети. Покрай тези крепости извива важният средновековен път Друма (от него по възвишението Сакар има много добре запазени трасета от пътни участъци), който в този район е по-известен като Стария (Римския) път. В това землище е пресечната му точка с Балкан йолу - средновековен път на север през старопланински проход за Шумен. Наблизо е и Джедето (Камилския, Бургашкия път). Още едно забележително за местната история място, се намира в североизточна посока - м. Раклена - Черковището. И тук се среща византийска керамика от V-VII в., но по-важното е, че е имало късносредновековно селище, съществувало до края на XVIII - началото на XIX в.

ИСКРА

Селищна могила с откривани кремъчни и каменни сечива от енеолита има по протичащата на юг река Коджа дере. На югозапад - запад и северозапад, както и в източната част на землището има множество тракийски надгробни могили. С материали от ранножелязната епоха в Дръндарова могила се проследяват едни от най-ранните тракийски културни пластове. По Арпалъшката река, в гранична с Огнен местност е имало антично (II-III в.) и късноантично (IV-V в.) селище. Около Утиля също са се развили две селища - през V-VII в. и по време на Първото българско царство (IX-X в.). Късноантично селище е имало и под м. Кърчина, на чиято височина пък има останки от ранновизантийска крепост (IV-VII в.). Селище от Второто българско царство има развито по река Коджа дере. Североизточно от крепостта е минавал средновековният път Друма, известен тук като Калдаръма, заради запазени части от каменната настилка. Южно преминава пътят Дервиш йоллу/Камилския път.

КЛИКАЧ

Благоприятните природа и климат създават условия за живот още в най-ранни времена. В землището на селото има две праисторически могили Чобан пунар на югоизток и Петрова могила на запад, в които се проследява поселищен живот още от халколита.

В землището на селото има тракийски надгробни могили. Антично селище от III-IV в. е имало северно в м. Сит пунар. Югозападно от селото край Герана излизат находки от античността и средновековието. В северно разположената м. Юрта на хълмисто място има останки от византийска крепост, а така също и Черковище и селище от XVI-XVIII в. По предание оттам произхождат старите родове на Кликач и Зимен. Старото село е вероятно разорено от кърджалийски банди, върлували по близкия кръстопът - Стария път (Ргмския, Дрвма) от крепостите край Зимен към крепостта на Чукарка, Айтоскоу и Балкан йолу от Шумен за Одрин. През землището на Кликач е минавал и Тузла йолу (пътят на соларите) към морето.

КОЗАРЕ

На 2 км северно от Козаре в м. Каята има останки от крепост, регистриран е поселищен живот от ранновизантийския период (IV- VII в.), от Първото българско царство (с керамика с врязана украса от IX - X в.), от XI - XII в. и от Второто българско царство (XII - XIV в.). В м. Под Каята, на 1 км северно в полупланински терен, на площ към 5-6 дка, също има регистриран поселищен живот от ранновизантийския период (IV - VII в.) и Първото българско царство (открита старобългарска керамика от IX - X в.). Забележителни са и останките на най-високото място в землището - Калето, където е имало средновековна крепост. Поселищен живот се открива на 2,5 км северно в м. Юртлука, където в пресечена местност, богата на води, археологически материали регистрират средновековно селище.

Около Калето минава средновековният път Друма, а южно е Джедето (Камилския път - запомнени са камилите да почиват в м. Камиларките по стария път Ямбол - Бургас).

На километър западно от селото, в м. Амзъ кайра има археологически материали от XVI - XIX в., вкл. и турски гробища, които регистрират тук поселищен живот от няколко века.

КРУМОВО ГРАДИЩЕ

Две праисторически селищни могили западно от селото (Батаранската и Мильова) се свързват с най-ранния поселищен живот тук от епохите на неолита и халколита. Изчерпана през средновековието могила от късножелязната епоха е имало в м. Юрта южно под Маркели. В землището на селото на юг има тракийска могила от бронзовата епоха и още няколко, между които на север две внушителни

тракийски надгробни могили - Лозянската и Аладжатлъ от римската епоха. Последната е проучена по археологически път . В нея са открити римски керамични и стъклени съдове и накити, а около Лозянската - римска и византийска керамика. На север имало голямо византийско селище в м. Черешовата градина, където са откривани византийски печати от XI-XII в. На 4 до 5 км северозападно е изградена мощната средновековна крепост Маркели. На запад и северозапад на три места се очертават антични селища, като в Юрта селището съществува през Българското средновековие и късното средновековие.

КРУШОВО

Южно към поречието на р. Русокастренска, по долината на Пелик дере има следи от ранновизантийско селище, върху което са се развили впоследствие селища от Второто българско царство и късното средновековие (XVII-XVIII в.). В източна посока на 3,5 км, в м. Юртлъка също има следи от интензивен живот - селища от периода на ранна Византия (IV-VI в.) и от XVI-XVIII в.

В османотурския период поселищен живот има и южно под селото (XV - XVI и XVIII - XIX в.) и в местността Кушу баир, северно до селото (XVIII и XIX в.).

МЪДРИНО

В южната част на землището има тракийски надгробни могили. Към ранновизантийския период се отнасят укреплението в м. Кърчана - на хълма южно от Мъдрино на десния бряг на р. Мочурица и откривания там керамичен материал. От старопланинските проходи покрай Кърчана на юг към голямата средновековна крепост Маркели - западно от Карнобат, е минавал важен военностратегически и търговски път, към който отвежда топонимът Калдъръма.

Този важен средновековен път, основна връзка към и от Ришкия проход е известен сред местното население като Друма.

НЕВЕСТИНО

Селото е около огромна селищна могила от времето на халколита. В землището има тракийски надгробни могили. В източна посока през 20-те години на XX в. в разкопана тракийска надгробна могила са намерени каменен саркофаг и оброчни плочки. Антично и ранносредновековно (ранновизантийско) селище има северно в м. Айдаря/Хайдаря - там при обработка са откривани питуси (два от тях са съхранени в двора на училището в с. Костен), керамични пещи, християнски погребения, керамика, ранновизантийски монети. Южно под Айдаря има керамични фрагменти от ранна Византия, намирани са византийски монети от XI в. и няколко много големи вкопани питуса (долиуми). Западно от селото (югозападно пред Курийския баир и югоизточно пред Джуварлийската река) е местността Маните, в която има останки от зидове, изградени от калова и хоросанова спойка, много

натрошени тухли и ранновизантийска битова керамика, личат останките от църква в м. Черковището. (част от м. Маните).

ОГНЕН

Най-ранни материали, проследяващи населването в землището на Огнен се откриват в селищната Бужова могила от епохата на халколита. Монети от II в. пр. Хр. в м. Света вода сочат антична пътна връзка в тази част на землището. Районът на Огнен е известен с голяма концентрация на тракийски надгробни могили от римската епоха. Част от тях са именувани, а друга групирани и известни като Петтях могили и Чистите могили. Керамични, монетни находки и останки от колесници от II - IV в. от района на могилите и югоизточно в м. Арпалъка и Бужова могила показват интензивен поселищен живот. Източно в м. Селището и м. Арпалъка животът продължава и през ранна Византия (IV - VII в.) и Първо българско царство (IX - X в.), има поселищна приемственост и през XI - XII и Второто българско царство (XII - XIV в.), за което свидетелства откритият тук керамичен материал.

От османотурския период поселищен живот е регистриран североизточно до селото в местността Юрта.

На 1 км от селото се намира м. Крали Марковата стъпка има малко водопадче. Легенда, че на дъното има отпечатък от стъпка на Крали Марко и отпечатък от неговия бастун. Наблизо до Крали Марковата стъпка е и м. Миховска, до която тече бистра и студена вода.

РАКЛИЦА

Най-стари следи от поселищен живот в землището се проследяват южно в праисторическа селищна могила от епохата на халколита чрез керамика, каменни и костени сечива. Наблизо е имало и антично селище и тракийска надгробна могила. Археологически останки има и в м. Манастирището, гранична местност със землището на с. Босилково. На 2-3 км северно археологически материали показват съществуването на средновековно селище.

САН СТЕФАНУ

Най-ранните материални следи в землището на селото са от ранножелязната епоха. Северно от Сан Стефано има тракийски могилен некропол, около който има антично селище. Антично селище има и в чашата на Язовира.

СИГМЕН

Най-ранни следи от поселище има в Боаза край Язовира от ранножелязната епоха. В землището има няколко тракийски надгробни могили, по-характерен е тримогилният некропол югозападно под Сигмен. В западна посока в м. Боялска е открита тракийска мраморна оброчна плочка с Дионис. Следи от антично селище има

край могилата Каба юк, на север в Боаза при Язовира. Пак там, както и в местностите Ачмите, Забуновото лозе, Марчова могила животът продължава и през ранновизантийската епоха.

От древността землището на Сигмен е на важен кръстопът - през него минава Калдаръма (част от античния и средновековен Друма), Бургашкия или Соления път (Тузлайолу - пътят на солта през средновековието и в по-ново време).

СМОЛНИК

Най-ранни следи от човешки живот в землището има южно в праисторическата селищна могила в м. Текмеджето. Пак край нея има антично селище. В землището на Смолник има няколко тракийски надгробни могили от римската епоха. В ранновизантийския период (IV - VII в.) съществуват селища запад-югозапад в местностите Дядо Вълкова чешма и Чаирите. Селище от Първо българско царство (IX - X в.) съществува в м. Текмеджето. XIII в. е представен с монетна находка южно от селото в м. Латинските гробища.

От късното средновековие и Възраждането следи се откриват в местностите Синия мост (XV – XVI в.), Чаирити (XVI - XVII в.), Латинските гробища (XVIII в) и Райчов суват (XVIII - XIX в.).

През землището минава средновековният път Джедето. Откриват се следи от стари гробища.

СОКОЛОВО

Най-ранни следи от живот има северно от селото в селищната енеолитна могила в м. Чобан бунар (с керамични находки, каменни и костени сечива и оръдия на труда). Пак там, както и в м. Сливо и Коджаманка има антични селища от римската епоха. Няколкото тракийски надгробни могили от римската епоха в землището са разположени западно и южно от селото. През ранновизантийския период селища продължават да съществуват на север в м. Белите кайнаци и на запад в м. Коджаманка (през 1990 г. е проучван късноантичен каптаж) и пак тогава е изградена крепостта Калето (на границата с Чукурка, Айтоско), разположена източно, датирана по монетен и керамичен материал в края на V - нач. на VI в. и съоръжение до него. В землището на селото има няколко селища от периода на Първото българско царство в местностите Чобан пунар и Коджаманка, като в Коджаманка животът продължава през епохата на византийското владичество (XI - XII в.) и Второ българско царство (XII - XIV в.), като селище от този период има и в Чобан пунар.

През землището преминава Джедето (Камилския път), но много по-популярен е пътят в източния му край, част от Друма.

СЪРНЕВО

В землище има няколко тракийски надгробни могили от римската епоха, показващи началото на поселищния живот тук, който се проследява по останките от антични селища на запад и на североизток в м. Лозята, по керамичен и монетен материал, а в самото село при изкопи на основи за къщи са откривани амфори. Антично селище има южно от селото в близост до пограничния окоп Еркесия, съществувало и през ранновизантийския период. Живот от епохата на ранна Византия (IV-VII в.) има и на запад до село, в Кайряка, Чепчелията и в общите с Черково Караормана и Беш бунар. Пак от ранновизантийския период запад-северозапад от селото са съхранени основите на съоръжение – останки от градежи (строителна керамика, натрошени тухли и тегули), като и битова керамика.

Южно от селото минава средновековният пограничен окоп Еркесията, който в землището на селото е отсечка със запазена дължина 5 км и се състои от основен вал с берма, ров и преден малък южен вал.

Наблизо край Сърнево минава старият път Ямбол - Карнобат, известен тук като Ямболското джеде, минаващ през Герловска поляна, наречена така, защото там почивали герловци.

ХАДЖИИТЕ

В землището на селото има множество тракийски надгробни могили от римската епоха. Между тях в северна посока е Дрянова могила, в центъра на селото и южно още три могили и най-вече некрополът в м. Беш тепе, състоящ се от 13 могили и голямо селище край него от II - III в.

Около селото интензивният поселищен живот продължава и през късносредновековната епоха и Възраждането. Неслучайно е останало предание, че около Юртлушката чешма е било старото местонахождение на селото. Наблизо е минавал старият път Джедето.

ЦЕРКОВСКИ

В землището има няколко тракийски надгробни могили, част от които групирани в некрополи. За старо селище определено може да се посочи района около Черкезката чушма - керамични фрагменти от II-IV в., а и по-късна от IX-X в. (Първо българско царство). На север-североизток граничи с м. Калето (Крумовото кале, Маркели). За наличието на интензивен път през средновековието сочи монетна находка от средата на XII в.

ЧЕРКОВО

В землището на Черково има множество старини. Халколитни материали се откриват източно от селото, в чашата на Язовира. Но Черково става рано известно в

историческата наука с намерения в м. Чешмичката, меден слитък от бронзовата епоха. Селище от бронзовата епоха има в Язовира, което продължава поселищната редица от халколита. Няколкото тракийски надгробни могили, разположени в различни части на землището, на запад образуват некропол, а антични селища има около Ганчова могила и Рошава могила и в м. Гроздака. През ранновизантийския период живот се регистрира във всички части на землището - край Язовира, Гроздака, Илан кая и Шабанова камък, Лъките, Солената вода. Следи от поселища от късното средновековие и Възраждането (XVI-XVII в.) се откриват в местностите Адър чешма, Илан кая и Шабанова камък, Язовира, а XVIII в. единствено в чашата на Язовира.

7.2.2 Антични обекти - XII В. ПР. ХР. – V В. СЛ. ХР.

Римското присъствие тук е представено с крепостта "Маркели", която е най-значимият паметник от античността. Разкритата голяма раннохристиянска базилика в чертите на крепостта, дава основание да се предполага, че още през късната античност укреплението е изпълнявало и религиозни функции.

7.2.3 Средновековни обекти VII–XIV В. СЛ. ХР.

През средновековието крепостта се разраства до размерите на град, известен от изворите между VIII-XI век, като Маркели. През втората половина на VIII до началото на IX в. той заема възлово място в българо-византийските политически и военни взаимоотношения. До втората половина на VIII век Маркели е значим епископски център.

На 20 юли 792 г. тук българският хан Кардам печели решаваща битка във войната срещу византийския император Константин VI.

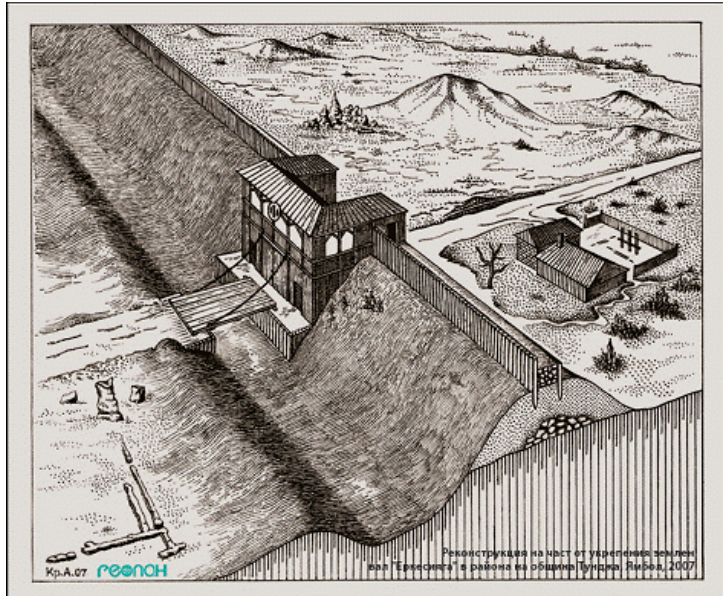
След успешните за България войни при кан Крум византийският град Маркели е преобразуван в най-големия старобългарски лагер на юг от Източна Стара планина. Той е изиграл важна роля и по време на събитията в 811 г., когато византийският император Никифор, започва настъплението към българите именно от тук и след това претърпява тотално поражение, което впоследствие му коства и главата. След тази война българската граница е преместена далече на юг и Маркели загубил стратегическата си функция на преден пост на българската отбрана в южно направление.

През следващите столетия Меркели останал голям български укрепен град, което е засвидетелствано от открити от археолозите монети на цар Светослав Тертер (1300 – 1322) и Иван Александър (1331 – 1371).

Маркели е бил разрушен от турците навярно в 1371 г., след битката при Черномен, тогава жителите му основали селище на мястото на днешния Карнобат.

Друга средновековна забележителност в община Карнобат е „Еркесията”. Представлява пограничен средновековен старобългарски

землен окоп между България и Византия, от периода на Първото българско царство, най-вероятно от началото на IX век. Слабо личащ в нивите, по-забележим – в горските масиви на някои от южните карнобатски села. Недвижимата културна ценност с категория „Национално значение“.

7.2.4 ВЪЗРАЖДАНЕ XV-XIX В.

През османското владичество Карнобат е административен център на нахия, а по-късно на каза Сведения за стопанството, бита, културата, архитектурата и др. на града и селата за периода XIV – XIX в. се съдържат в османо-турски данъчни регистри и в пътеписи на чужди пътешественици. Пред този период градът се споменава под различни имена. В дубровнишки документ от 1595 г. е отбелязано като Караново, както всъщност са го наричали българите. През 1762 г. дубровничанинът Божкович за първи път го споменава със сегашното му име Карнобат.

Днес, за спомен от османския период на Карнобат, е останал **Синанбейов хамам** - турската баня в старата част на града, тя е една от малкото цялостно запазените сгради в Югоизточна България, изградена е в третата четвърт на XV в.

“**Черната джамия**” е наречена така заради черния камък, от който е изградена. Първо е била построена джамия, която е била съборена до основи от тогавашния управител на гр. Карнобат - Халил ага и на нейно място по –късно построена нова. Точната година, през която е била построена първата джамия, останала под по-късната (по-нова), засега не може да се установи.

През Възраждането градът е значим търговско–занаятчийски център, тук се произвеждали големи количества месо, вълна, прочут е бил и с големия Карнобатски панаир за добитък.

След руско-турските войни от първата половина на XIX век много жители на града се изселват в Бесарабия.

Карнобат е обединителен център на културно-просветни процеси и борба за независима българска църква в района през XIX в. Началото на духовния подем се свързва със свещенодействието на поп Стойко Владиславов (бъдещият епископ Софроний Врачански) в Карнобатска енория през 1791–1792 г. През 60-те години на XIX в. будните карнобатски граждани изгонват анхиалския владика, с което окончателно отстраняват гръцкото влияние.

Учреденото през 1862 г. Карнобатско читалище “Св.Св. Кирил и Методий” е едно от първите в днешна Югоизточна България. В същата година е открито и класно училище, известно като Карановско.

През Освободителната руско-турска война (1877-1878 г.) Карнобат силно пострадал, тогава е изгорена и **църквата „Свети Йоан Богослов“**. Тя е

възстановена в 1880 г. от тревненския майстор Генчо Кънев. Впечатлява с оригинални архитектурни елементи и дърворезбения си иконостас–един от шедеврите на майсторите от Дебърската школа.

Днес един от малкото запазени паметници от възрожденската епоха е часовниковата кула - завършена през 1841 година, висока 23,45 метра, тя впечатлява с интересната си архитектура. **Часовниковата кула** ("Сахатът"), изградена през 1875 г. в гр. Карнобат, е израз на икономическия просперитет на занаятчийско-търговското съсловие на града през третата четвърт на XIX в. Кулата е построена в центъра на турската част на града. Строителството е било извършено от тревненски майстори, а използваните материали са от Карнобатско землище или близкия район

Заслужават внимание и двете старинни къщи: **къщата-музей "Димитър Полянов"** (писател)—възрожденска къща от градски тип, строена през 70-те години на XIX в. и **къщата-музей "Минко Неволин"** (революционер, писател) - строена през 60-те години на XIX в.

Военни паметници

№	място/селище	Какъв е паметника /паметник, монумент, костница пам.плоча и др./	От какъв материал е направен	Дата на откриване	Какво събитие увековечава	Надписи на паметника
1.	Карнобат	паметна плоча до Руски паметник	мрамор	-	Руско-турската освободителна война 1877-1878	„В памет на опълченците от град Карнобат, участници в освободителната война от 1877-78 г.” + списък
2.	Карнобат	паметна плоча на площад "Героите"	сиенит	-	Загиналите в освободителните войни	„В памет на загиналите през освободителните войни 264 души карнобатски граждани"
3.	Карнобат	паметник-костница	сиенит и метал/ бронз/	-	Руско-турската освободителна война 1877-1878	„Братская могила воинских чинов 24 пехотной дивизии"

№	място/селище	Какъв е паметника /паметник, монумент, костница пам.плоча и др./	От какъв материал е направен	Дата на откриване	Какво събитие увековечава	Надписи на паметника
4.	Аспарухово	паметник	мрамор	-	Балканската война и Междусъюзническата война	Загинали в Балканската война и Междусъюзническата война /списък/
5.	Венец	паметник	бетон и тухла	09.9.1948 г.	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война/списък
6.	Деветак	паметник	камък	1938 г.	Балканската война, Първата световна война	Загинали във войните /списък/
7.	Раклица	паметник	мрамор	1968 г.	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война/списък/
8.	Сан Стефано	паметник	камък	1938 г.	Балканската война и Първата световна война	Загинали в Балканската война и Първата световна война/списък/
9.	Сигмен	паметник	мрамор	1968 г.	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война/списък/
10.	Соколово	паметник	мрамор	1977 г.	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война/списък/
11.	Смолник	паметник	бял мрамор	1945 г.	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война/списък/
12.	Хаджиите	паметник	бетон, тухли, мозайка	1981 г.	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война/списък/
13.	Черково	паметник	бетон и камък	1953 г.	Балканската война и Междусъюзническата война и Първата световна война	Загинали в Балканската война и Междусъюзническата война и Първата световна война/списък/
14.	Драганци	паметна плоча	мозайка и мрамор	-	Балканската война и Първата световна война	Загинали в Балканската война и Първата световна война/списък/
15.	Екз.Антимово	паметник	мрамор и гранит	7.10.1921 г.	Балканската война, Междусъюзническата война и Първата световна война	Загинали в Балканската и Междусъюзническата война и Първата световна война /списък/
16.	Житосвят	паметник	тухла	-	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война /списък/
17.	Искра	паметна плоча	мрамор	24.5.1987 г.	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война/списък/
18.	Козаре	паметна плоча	мрамор	-	загиналите в Отечествената война	Загинали в Отечествената война/списък/

№	място/селище	Какъв е паметника /паметник, монумент, костница пам.плоча и др./	От какъв материал е направен	Дата на откриване	Какво събитие увековечава	Надписи на паметника
19.	Крушево	паметна плоча			загиналите през Балканските и I-ва св. Войни	
20.	Крушево	паметна плоча			загинали през II-та св. война	
21.	Кр.градище	паметник	бетон и мрамор	12.12.1981 г.	загиналите в Отечественната война	Загинали в Отечественната война/списък/
22.	Мъдрино	паметник	зидани каменни плочи +мраморна плоча с надпис	1971 г.	загиналите в Отечественната война	Загинали в Отечественната война/списък/
23.	Невестино	паметник	зидани каменни плочи +мраморна плоча с надпис	1971 г.	загиналите в Отечественната война	„В памет на загиналите в Отечественната война” + списък

7.4 НЕМАТЕРИАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Празници и обичаи

По известните празници в община Карнобат са Национален конкурс „С песните на Стайка Гьокова”, Национален литературен конкурс „Минко Неволин” за сборник с къси разкази, Общински събор на народното творчество, Общински фестивал на изкуствата за деца „Празник на таланта”, Чествания на бележити дати от историята на България и на гр. Карнобат, както и на национални празници, изложби, концерти, театрални и шоу програми и др. Майските празници на културата в града предоставят през целия май месец заглавия на театрални постановки, представяне на книги и автори, концерти на детски градини и училища, на самодейни и професионални изпълнители, изложби и много други. Карнобат е домакин на Национален фестивал за изпълнители на тракийски народни песни. Дамските хорове към Пенсионерските клубове и Тракийските дружества в града имат богат репертоар, с който радват своите съграждани. Други важни за културния живот на гр. Карнобат събития, които се провеждат традиционно са:

- Културно събитие "Да съживим традициите в Карнобат" (Балкански фестивал на изкуствата).
- Национален литературен конкурс за сборник с кратки разкази „Минко Неволин” – Карнобат.

Организатори на конкурса са община Карнобат, къща-музей „Минко Неволин”, Народно читалище „Димитър Полянов – 1862”, Съюз на българските писатели. Литературният конкурс е израз на признателност към паметта и творчеството на

Минко Неволин, оставил своя специфична следа в развитието на националната литературна традиция. Конкурсът се провежда веднъж на две години, като първото му издание е през 2012 г. Пленер по изобразително изкуство „Карнобат”

- По повод Празника на гр. Карнобат – 26 септември, Община Карнобат организира пленер с участието на художници от гр. Карнобат и гостуващи художници, родени в гр. Карнобат и Община Карнобат.

Пленерът се провежда по време на празниците на гр. Карнобат и завършва с подреждане на изложба във фойето на НЧ „Димитър Полянов – 1862 г.”

- В миналото - XVIII и XIX в. в гр. Карнобат се е организиран един от най-известните панаири – Карнобатският панаир.

На него са идвали да предлагат и купуват различни стоки и турски, гръцки и еврейски търговци. Местните производители са участвали със селскостопански продукти, традиционни за региона. По време на панаира се е откривал и голям пазар на добитък, на който е докарван едър и дребен добитък не само от околните села, но и от Делиормана, Герлово, Тузлука и др. Характерни за гр. Карнобат са редица занаяти - абаджийството, гайтанджийството, кожухарството и еминджийството, макар и по-ограничени в сравнение с други райони. Развиват се и каменоделството, ковачество, мутафчийството, бъчварството. От художествените занаяти се развива златарството, чиято продукция задоволява предимно местни нужди.

Легенди и предания

Хан/ кан Крум, седял усамотен в шатрата си, премислял как да поведе оцелялото си след тежко сражение войнство. Макар и останал с шепа храбреци, той бил решен да нападне враговете си още същата нощ и да ги смете като купа слама в тъмнината. В този миг, от надвисналите над лагера скали секнал огън. Извършителят – едър и снажен славянин бил заловен и

обвинен за предател. Името му било Карнота. Дързък и неотстъпчив в искането си да срещне с Крум, Карнота бил въведен в неговата шатра. Мъдрият владетел го изслушал, а сетне наредил на своя оръженосец да даде на Карнота лък и стрели. Предстояла паметна битка, чийто стратегически ход този път бил определен от остроумието на осмелилия се да наруши реда в лагера славянин. Карнота разказал, че в скалите, обграждащи поляната, имало дупки, изровени в отколешни времена от подземни реки. Тия дупки можело да се убежище на Крумовите войници и още същата

нощ ромеите, изненадани от внезапното и неполево нападение, щели да бъдат разгромени. Така и станало. В скалните дупки мигновено кипнал живот, стъпка по стъпка българите преминали през тесните задушни подземия, водени от славянина, и излезли на четири-петстотин разкрача от ромейския стан. Сънените ромеи дори не разбрали откъде ги връхлетяла бедата, нахвърлили се един срещу друг и се изпобили. Едва когато настъпило утрото, неколцината оцелели разбрали своята грешка. Останал жив по чудо само кесарят, братът на император Никифор, който побягнал на кон към морето. Минавайки край дупките обаче, го пронизала стрела. Умелият стрелец бил Карнота, а в знак на своята благодарност, Крум го наградил богато.

„Видиш ли това поле? Подарявам ти го, от край до край твое да бъде! Изгради си крепост и брани родната земя от всякакъв враг! Тук ще бъде Карновата земя“ – рекъл мъдрият владетел.

Карнота съградил непревземаема крепост сред широкото поле. Днес много от местните вярват, че някогашният град Караново по-късно е наречен Карнобат, а дупките и подземните ходове в близките скали народът още назовава Крумови дупки – като многовековен спомен за подвига на Крумово войнство.

7.5 СТРУКТУРЕН ПРОСТРАНСТВЕН АНАЛИЗ

Обектите притежаващи достатъчно потенциал, като притегателен полюс в културния и опознавателен туризъм са крепостта Меркели, средновековният вал „Еркесия“, богатата археологическа палитра на територията на Общината. Съсредоточия на обекти на културното наследство се намират основно в гр. Карнобат.

7.6 ЗОНИ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Това са охранителните зони и обекти, които имат рестриктивни забрани за строителни дейности.

Територията на културната ценност и на охранныя ѝ зона съгласно чл. 8, ал. 4 от ЗУТ се определя като урбанизирана защитена територия за опазване на недвижимото културно наследство, с преобладаващо предназначение - за територията на ценността: за жилищни или обществени нужди, за буферната зона: за озеленяване, рекреация и обществено обслужване.

Достъпът до обектите да се осъществява само по определени екскурзоводски маршрути с цел да се осигури по-добро възприемане и да не се затруднява изследователската и консервационната дейност;

За тези обекти не се препоръчва прилагането на реконструкцията като консервационен метод; Методът на реставрацията се прилага изключително и само

по отношение на отделни фрагменти от ценностите и при наличие на безспорни данни за техния автентичен образ.

В Чл. 35 от наредба 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, археологическите обекти се опазват и устройват съобразно следните режимни изисквания за териториите им, определени със специални проучвания:

1. за територии с режим „А” на археологически обекти не са допустими благоустройствени, строителни, селскостопански, мелиоративни и други дейности, които биха нарушили целостта на почвения слой, като се допуска използването на земята като пасище;

2. за територии с режим „Б” на археологически обекти не са допустими изкопни работи, дълбочинна обработка на почвата, засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система, като се допуска плитка обработка на почвата (оран) до 0,25 м;

3. за територии с режим „В” на археологически обекти не са допустими изкопни работи, несвързани със селскостопанските работи, като се допускат селскостопански дейности при условията на чл. 18 ЗПКМ;

4. за територии с режим „Г” на археологически обекти се разрешават всички дейности, като тези, свързани с изкопни работи, се съгласуват с органите, които следят за опазване на културно-историческото наследство

7.7 ОПАЗВАНЕ НА КИН

Опазването на недвижимото културно наследство е сложен процес, който се реализира на няколко нива и в рамките на множество процедури. Самата законова база е широка, регламентацията е в различни специални закони – Закон за културното наследство, Закон за устройство на територията, Закон за регионалното развитие, АПК, както и, разбира се, подзаконовите нормативни актове по прилагането им.

Всяко физическо или юридическо лице може да прави предложение за деклариране на недвижими обекти до Министерството на културата. Предложението може да се прави и чрез съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство. Декларационният акт и приложенията към него се съхраняват в НИНКН, като копия от тях се изпращат до съответните общински администрации, които поддържат местните архиви на недвижимите културни ценности, както и до съответния регионален инспекторат по опазване на културното наследство и по компетентност до Центъра за подводна археология.

Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижими културни ценности са длъжни да:

- полагат необходимите грижи за тяхното опазване, съхранение и поддържане в добро състояние при спазване на разпоредбите на този закон и актовете по прилагането му;
- уведомяват незабавно НИНКН, регионалните инспекторати по опазване на културното наследство и общинските органи за настъпили увреждания по тях или за действия спрямо тях в нарушение на този закон;
- съгласуват по реда на чл. 84, ал. 1 проектите по чл. 80, ал. 3 и чл. 83, ал. 1;
- предоставят необходимите документи и да осигуряват достъп и съдействие на компетентните органи при осъществяване на правомощията им, посочени в закона;
- предоставят публичен достъп, когато ползването на недвижимата културна ценност е свързано с експозиционна дейност;
- предоставят безплатен публичен достъп до недвижимата културна ценност за целите на научноизследователската дейност, при условие че не се пречи на нормалното ѝ ползване и не се увреждат законните интереси на собственика, концесионера или ползвателя.

Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижим имот, в който се намира експонирана недвижима археологическа ценност, са длъжни да осигуряват правото на публичен достъп, да изпълняват предписанията за нейното опазване, както и да осигуряват достъп на компетентните органи за инспектиране и мониторинг на физическото ѝ опазване и представяне.

При наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, собственикът, концесионерът или ползвателят е длъжен да предприеме незабавни действия по обезопасяването ѝ. Преди пристъпване към необходимите укрепителни, консервационно-реставрационни и ремонтни работи отговорните лица уведомяват за това кмета на общината и ръководителя на регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на културната ценност.

7.8 Използване на КИН

Идентификация и документиране на културните ценности

Член II на Конвенцията от Гренада формулира специално изискване за идентифициране на ценностите за опазване, на което страните-членки на Съвета на Европа, трябва да отговарят : "...Всяка държава се ангажира да следи инвентаризацията и в случай на заплаха, застрашаваща съответните ценности, да изготви в най-кратки срокове необходимата документация...". Според обяснителния доклад това разпореждане полага основите на принципа за научно изследване на елементите на архитектурното наследство и за изготвяне на документация като

подготвителен етап за законодателната работа. По този начин операциите по опазването на архитектурното наследство, включително и бързото проучване, могат да изградят различни типове инвентари, носещи информация за неопазваните ценности или за ценности, застрашени от строителни проекти или други проекти, които рискуват да нарушат цялостта им.

В посока на тези изисквания, местната власт заедно с историческия музей гр. Карнобат, регионалният исторически музей гр. Бургас, е необходимо да извършат инвентаризация на обектите по списъците предоставени от НИИИ. Документирането на обектите и тяхното физическо състояние е от особена важност за бъдещото оформяне на културния пейзаж на община Карнобат. Неповторимото благоприятно съчетание на природни и антропогенни фактори, окачествяващо територията, е основополагащата теза на културно-историческата характеристика на Община Карнобат.

Физическо съхраняване на наследството, като невъзвратима ценност, намираща се постоянно на границите на застрашеност.

Много са факторите които оказват пряко влияние върху състоянието на културната ценност. От тях ще обърнем внимание на намесата на човека с неговата активност. Понякога заплахата за културните ценности започва още в процеса на планиране и проектиране на действията по консервация и реставрация. Подготовката на кадри и обучението в професии, които са свързани с консервацията на архитектурното наследство е повече от необходимо.

Разяснителната дейност сред населението, изграждане на информационни центрове, центрове за научна работа, мултимедийни виртуални проучвания и представяния биха обогатили и контролирали статуса на културното наследство в Община Карнобат.

Използване на наследството за нуждите на съвременния живот

Културното наследство изисква специално адаптиране към нуждите на настоящия обществен живот. За да бъде стимул в развитието на региона, историческите обособените зони трябва безконфликтно да се впишат в системите на териториално устройственото планиране. Така например туризма в Общината разчита освен на природните дадености и културни събития, също и на множеството забележителни обекти на културното наследство. Това понякога води до спешно „усвояване на средства“ и създаване на атракции за сметка на унищожените културни ценности.

7.9 УПРАВЛЕНИЕ НА КИН

Ролята на местното самоуправление произтича от отговорността за опазване на културните ценности, за което държавата е гарантирала пред света, с подписването на множество международни спогодби и провеждане на законодателна политика за защитаване на културното наследство.

От компетентността на Общинския съвет е :

- да приема стратегия за опазване на културното наследство
- да предоставя концесии върху културни ценности
- да създаде общински фонд "Култура"
- да взима решения за финансиране на обекти КЦ
- да одобрява планове за опазване на културни ценности
- да взима решения за участие на Общината в дружества за съвместна дейност, общински фондации и сдружения за осъществяване на културни дейности

От компетентността на кмета на общината е :

- да възлага разработването на общински програмни документи
- да възлага дейности по издирване, изучаване, опазване и популяризиране на културните ценности
- да предложи създаването на обществен съвет за закрила на културното наследство
- да предприеме действия при настъпила опасност от увреждане на обект – културна ценност
- да възлага разработването на планове за опазване на културни ценности
- да възлага подготовката и изпълнението на проекти за опазване и ползване на културното наследство
- да приема правилници за устройството на общински музеи;
- да предприема действия по Закона за културното наследство, при наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване.

Роля на населението за опазване и използване на културната ценност, се потвърждава от международната практика. Ефективна система е тази, която успее да постави собственика и стопанина на културната ценност в центъра на процеса на опазване. Това неминуемо води до нуждата от публична подкрепа за преодоляване на трудностите по опазване и съхранение на КЦ. Обикновено тази подкрепа се споделя между местните и централни власти и се изразява в данъчни облекчения,

субсидии, привилегии, помощ за специализирани дейности по опазване, партньорство и т.н.

Участие на бизнеса се осигурява с публично – частните партньорства, възможностите за концесии и др. В тази посока е важно да се постигне баланс между стимули и ограничители за опазване на КЦ, като социализацията и валоризацията на обектите не трябва да е за сметка на историческата автентичност. Мотивацията за партньорите и привлекателността на КЦ, трябва да се стимулира с общата стратегия за развитие на културното наследство на община Карнобат.

Мониторингът е изключително важна функция в системата за управление, тъй като чрез него се проследява текущото изпълнение и отражението на намесата в КЦ. Според българското законодателството, той се осъществява на две нива:

- **Централен мониторинг**, който се изпълнява от одобряващия орган – Министерския съвет (МС), респективно Министерството на културата (МК), въз основа на периодични доклади на общинския орган на управление, доклади на комисии и органи на Министерството на културата.
- **Оперативен местен мониторинг**, осъществяван от общинския орган на управление върху състоянието на ценността и буферната зона. Общинският орган е задължен незабавно да уведомява компетентните държавни органи за всички констатирани нередности, чието отстраняване е извън неговите правомощия.

Форми на финасиране

Съществуват три типа финансово облекчаване:

- **субсидии**

Отпускането на финансови помощи под формата на обществени субсидии трябва да е съобразено с естеството на действието. Предимство може да се дава за поддръжка или реставрация на определена КЦ, но може да зависи и от други фактори: напр. такъв, който може да стане рентабилен. Приходите на ползвателите също трябва да бъдат взимани предвид. По-специално по отношение на социално–битовите условия, политиката за субсидии трябва да бъде формирана така, че да привилегирова запазването на старата архитектура.

- **кредитиране**

Трябва да бъдат взети мерки за обезпечаване и намаляване на риска с цел насърчаване на кредитните институции във финансиране на стари постройки, именно чрез комбинацията от ипотечен кредит и държавна/обществена субсидия, използване на съответни форми за осигуряване, отпускане на обществена гаранция (в частност, от страна на местните власти), която да позволи ограничаването на риска. За да изпълнят ангажимента си към програмите за експониране на наследството, властите

могат да участват в смесени структури, обединявайки редица партньори около програми за рехабилитация.

- **фискална система**

Необходимо е да се вземат мерки, не за благоприятстване на инвестирането в ново строителство, а в реставрацията на старото, за да се насърчи на данъчно ниво поддръжката или реставрацията на старините. Могат да се предвидят различни облекчителни форми, най-вече по отношение на данък "приход" или данък "печалба", ДДС при продажба на продукти или услуги (включително работи по поддръжка и реставрация), данък наследство или поземлените данъци.

7.10 НАСОКИ ЗА ОЦЕНКА НА КУЛТУРНО ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО

Политики за оценка

Съгласно чл. 5 от НАРЕДБА № Н-12 от 21 ноември 2012 г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния регистър на недвижимите културни ценности, идентифицирането на обектите на недвижимото културно наследство включва:

1. Издирване – локализиране и установяване на основната видова принадлежност на обекта чрез обхождане и оглед на място или изследване на архивни и материални свидетелства;

2. Изучаване – интердисциплинен научно-изследователски процес, обхващащ проучване на място, разкриване на научната и културната характеристика на обекта и специализирано документиране;

3. Предварителна оценка – изразяваща се в установяване на научната и културната стойност и обществена значимост на обекта, неговата автентичност и степен на съхраненост, взаимодействие със средата и с обществото.

Издирването, изучаването и предварителната оценка представляват отделни етапи на идентифицирането на недвижим обект като недвижима културна ценност с оглед неговото деклариране.

Издирването и изучаването на недвижими културни ценности, с изключение на археологическите, се извършва от НИИИИ, от научни организации, висши училища, музеи, физически и юридически лица по:

- ежегодни териториални програми, утвърдени от министъра на културата,
- предложения на общинските органи, областните управители, физически и юридически лица

Член II на Конвенцията от Гренада формулира специално изискване за идентифициране на ценностите за опазване, на което страните–членки трябва да отговарят : “...Всяка държава се ангажира да следи инвентаризацията и в случай на заплаха, застрашаваща съответните ценности, да изготви в най-кратки срокове необходимата документация...”. Според обяснителния доклад това разпореждане полага основите на принципа за научно изследване на елементите на архитектурното наследство и за изготвяне на документация като подготвителен етап за законодателната работа.

Политики за опазване

Понятието “Интегрална консервация”, е изявено най-напред в резолюции, приети през 60-те години, по повод на необходимостта от осъществяване на връзка между опазването на наследството и благоустройството на териториите. Това е една от най-важните стъпки от развитието на европейската политика в областта на архитектурното наследство. Тази идея е затвърдена от европейската Харта за архитектурно наследство, от Декларацията от Амстердам, последица от Конгреса върху европейското архитектурно наследство, както и от Резолюция 76 (28) на Комитета на министрите.

“Интегралната консервация” - т.е. осъществяването на връзка между опазването на наследството и благоустройството на териториите, трябва да бъде главна цел на урбанистичните и благоустройствени планове

Целите на “Интегралната консервация” са две:

- консервация на паметниците, архитектурните ансамбли и обектите чрез постановленията за опазване, мерките за материална консервация на изграждащите ги елементи, операциите по реставрация и експониране ;
- интегрирането на тези ценности в съвременния социален живот посредством осъществяване на програми за ревитализация и рехабилитация, включително и чрез адаптиране на сгради за социални цели и за нуждите на съвременното, което е съобразено с техните достойнства, пази елементите, представляващи културен интерес и съответства на средата, в която те се вписват.

Трите принципа за интегрална консервация представляват:

- интегралната консервация на недвижимото културно наследство е една от основните съставни части на териториалното благоустройство и на урбанизма. В това отношение е удачно да се изработят някои глобални политики, които да служат за основа на една по-хуманна политика за благоустройство на териториите и урбанизъм ;
- интегралната консервация на недвижимото културно наследство на дадена страна засяга на първо място нейните граждани. Наложително е да се поддържа равновесие между човека и неговото традиционно обкръжение и да се опазват от

разрушение ценностите, наследени от миналото, върху които до голяма степен се градят качествата на околната среда ;

- обществените власти, както на национално, така и на регионално и местно ниво, поемат върху себе си изключителна отговорност за интегралната консервация на архитектурното наследство. Те трябва да се намесват пряко в действията за подкрепа, а именно да отделят фондове за реставрационни проекти, за съживяване и рехабилитация, да насърчават частната инициатива, да взимат специфични мерки за осигуряване на обучението на квалифицирани практики, като приобщават новите конструкции към старата архитектура и да упражняват повишена бдителност в секторите, в които автентичният характер на архитектурното наследство рискува да пострада от негативния ефект на твърде многото обществени и частни строителни работи⁴.

Политики за използване

Връзката между икономика, общество и територия, може да се разглежда като сложен процес, който е в състояние да генерира растеж и развитие. Конкуренцията в съвременното общество не е толкова икономическа, колкото между регионалните системи, включително техните материални и нематериални елементи. Развитието на тези елементи е необходимо условие за растеж на самата система и способността и за привличане на външни ресурси. Привлекателността на една територия се определя от способността и да предложи нови стойности на изграждащите я елементи. В тази посока културното наследство играе двупосочна роля – като процес на опазване на културното наследство и като платформа за разпространение на познание.

Ползите от запазване на историческото наследство могат да се обобщят като:

A. Икономически

- съхраняването на наследството, насърчава културния туризъм
- съхраняването на наследството, увеличава стойността на имотите, особено в исторически квартали и местности
- съхраняването на наследството, създава работни места – усилията за опазване на наследството изискват квалифицирана работна ръка, дизайн и промоциране на обектите. Активните и текущи действия по опазване историческите сгради и местности гарантират работните места за години напред.

B. Социални

- насърчава се силно чувството за принадлежност към определено място – чрез опазването на наследството, общината може да насърчава изграждането и

---

⁴ Източник- „European cultural heritage (Volume II): a review of policies and practice“ – превод Служба за културно наследство - дирекция на културата и културното и природно наследство

запазването на местна идентичност на хората въз основа на добро познаване на тяхната история;

- на историческите места са склонни да се събират хора от всички възрасти, те често стават центрове за важни събития за общността – тържества, фестивали, празници;
- възстановяването на исторически места и планирането на управлението на наследството дава възможност за извършване на повече обществени услуги.

Негативни фактори

- Недостатъчно финансиране от страна на държавата на специализираните дейности;
- липса на преференции за собствениците при извършването на консервационно – реставрационни дейности и др.
- неизяснена собственост на голяма част от археологическите недвижими ценности (по смисъла на Конституцията на РБ и на ЗКН) са публична държавна собственост. Една част от тях попадат и върху имоти, които по смисъла на законите за собствеността, приети след 1990 г. са частна собственост. Макар и разписана в ЗКН, процедурата по договорните и отчуждителни действия при тези случаи е все още трудноизпълнима.
- По отношение на сградите – архитектурни ценности към проблема с упражняването на конституционното право на собственост от отделните собственици (частни лица, общини, държава) се прибавя невъзможността на обществото като цяло да ползва националните културни ценности - друго конституционно право.
- Все още строителството, особено в защитени територии на недвижимото културно наследство не е съобразено с изискванията на законодателството в областта на опазването.

7.11 НАСОКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА КИН

Юридическа защита

НАЦИОНАЛНА НОРМАТИВНА РАМКА, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Закон за собствеността, Закон за културното наследство, Наредба за обхвата, структурата и методологията за изработване на плановете за опазване и управление на единичните или груповите недвижими културни ценности, приета с ПМС №45 от 25.02.2011г., обн. ДВ, бр.19 от 8.03.2011г.; Наредба №Н-2 от 6.04.2011г. за създаване, поддържане и предоставяне на информацията от автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България“, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.32 от 19.04.2011г.; Наредба №Н-3 от 3.12.2009г. за реда за извършване

на идентификация и за водене Регистъра на движими културни ценности, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.101 от 18.12.2009г.; Наредба №Н-4 от 11.12.2009г. за реда за водене на Регистъра на експерти по чл. 96, ал. 3 от ЗКН, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.2 от 8.01.2010г.; Наредба №Н-6 от 11.12.2009г. за формиране и управление на музейните фондове, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.2 от 8.01.2010г.; Наредба №Н-00-0001 от 14.02.1011г. за извършване на теренни археологически проучвания, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.18 от 01.03.2011г.; Наредба №Н-00-0005 от 8.06.2010г. за условията и реда за възпроизвеждане на културни ценности в копия, реплики и предмети с търговско предназначение, издадена от министъра на културата, обн., ДВ, бр.46 от 18.06.2010г., изм. Бр.58 от 30.07.2010г.;

МЕЖДУНАРОДНИ ДОКУМЕНТИ

От съществено значение сред тях са Документът от Нара за Автентичността (1994); Хартата за историческите градове на ИКОМОС (Вашингтон, 1987), Венецианска харта на ИКОМОС (1964), както и Рамковата конвенция за стойностите на културното наследство в обществото на Съвета на Европа (Фаро, 2005).

Обобщено, действащото към 2000 г. законодателство на ЕС разглежда поотделно двата основни компонента на общоевропейското наследство – природния (Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания) и културния (Европейската културна конвенция). Отделни актове уреждат опазването на археологическото (Европейска конвенция за опазване на археологическото наследство) и на архитектурното наследство на Европа (Конвенция за защита на архитектурното наследство на Европа). През 2001 г. се създава цялостна рамка за интегриране и надграждане на съществуващите актове за опазване на природното и културното наследство на Европейско ниво – с тази цел е разработена Европейската конвенция за ландшафта , която демонстрира, че природните и културните компоненти на ландшафта могат да бъдат опазвани и без обявяването им за паметници.

Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство ООН – Париж 16 ноември 1972 г.- регламентира създаването на фонд за опазване на световното природно и културно наследство от изключително световно наследство

Дейности по проучване

Проучванията на НКЦ се правят по отношение на описание, автентичност, степени на намеса. На базата на горното изучаване се извлича т.нар. културно-историческа стойност на културната ценност. Това е предложението за получаване на статут и категория. Проучванията завършват с

- *предложение за бъдеща функция, социализация или експониране*

- *какви степени на намеса се допускат в НКЦ*

Насоки в консервационната политика

теренна консервация - временни аварийно-спасителни и превантивни защитни мерки до завършване на проучвателния процес;

консервация; - преследва запазване на оригиналната културна ценност. Прилага се предимно към археологически културни ценности. Дейностите целят тяхната защита, ако са експонирани на открито.

- *Експониране „In situ“* - означава представяне на археологическия НКЦ на мястото на което е разкрит и проучен. Съществуването му в неговия исторически контекст. Това е най-правилния и добър начин за експониране на археология.

- *Консервацията* на паметника включва и опазването на неговата околна среда. Ако исторически формиралата се среда все още съществува, то тя трябва да бъде запазена, като се забрани всякакво ново строителство, разрушаване или преустройство, които могат да променят съотношенията между обемите и цветовете.

реставрация;- реставрацията е дейност, която трябва да се предприема в изключителни случаи. Само тогава, когато има сигурност за технологията, оригинален материал и има данни от предишни намеси. Прилага се най-често за художествени НКЦ – стенописи от всякакъв вид. Масовият метод при тяхното опазване е почистване, укрепване, ретуш.

реконструкция е допустима единствено за такива загубени архитектурно-строителни недвижими културни ценности, за които има съхранени достоверни данни за автентичното им състояние и историческа еволюция и с чието възстановяване би се възстановил интегритетът на градоустройствената среда;

адаптация/експониране

- *Частична адаптация* /за НКЦ с категория „национално“ и „местно значение“/. Включва изграждане в плановата схема на НКЦ на помещения за създаване на съвременни условия на обитаване – санитарни възли, кухненски боксове и др.

- *Пълна адаптация* /за НКЦ от категория „в ансамбъл“ и в редки случаи от „местно значение“/. Прилага се, когато планована схема е силно нарушена.

Необходимо е съобразяване на специализираните намеси с изискванията за съхраняване на автентичността и целостта на културните ценности в рамките на процеса на тяхното опазване.

Популяризиране

Предлага се популяризирането да бъде ориентирано към следните целеви групи:

- местното население - да се стимулира диалогът между населението и публичните власти. Необходимо е да се представи на населението достъпна информация за културните ценности на територията на Община Карнобат, за методите и предписанията за тяхното опазване, както и за различните възможности за участие в процесите на опазване и управление на КЦ (програми, проекти и др.).
- посетителите на Община Карнобат (туристи и екскурзианти) – чрез маркетингова стратегия да се промоцират чрез публикации, сувенири, мултимедия, изложби богатството на културни пластове в община Карнобат
- международни организации, институции, научни общности. - специализирани знания за ценността сред различни научни общности (публикуване на резултати от археологически проучвания)

8. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКА БАЗА НА ОБЩИНА КАРНОБАТ

8.1 ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Обща характеристика

За икономическата активност в община Карнобат може да се съди по броя на регистрираните фирми. За 2011 година техния брой е бил 855. За последните две отчетни години⁵ броят на тези нефинансови единици се е изменил както следва:

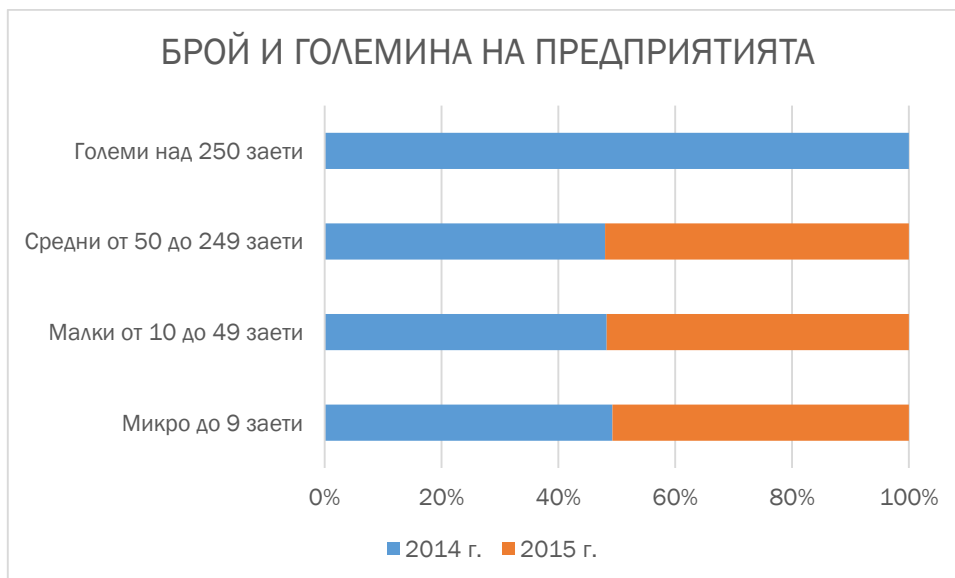
Предприятия по брой заети	2014 г.	2015 г.
Общ брой	894	923
Микро до 9 заети	821	846
Малки от 10 до 49 заети	57	61
Средни от 50 до 249 заети	12	13
Големи над 250 заети	4	*

* конфиденциална информация

Обликът на общинската икономика дават микропредприятията и малките предприятия, които заедно представляват 98.2% от всички регистрирани предприятия.

Голяма част от фирмите и всички от последните три групи развиват дейност в град Карнобат.

⁵ Отчетни данни на отдел "Статистически изследвания – Бургас" към ТСБ Югоизток

Предприемаческата активност в община Карнобат (38,3 регистрирани предприятия на 1 000 жители през 2015 г.) е под средните показатели за страната (50 предприятия на 1 000 жители).

В динамиката на предприятията в общината измененията се дължат основно на структурните промени и икономическата криза .

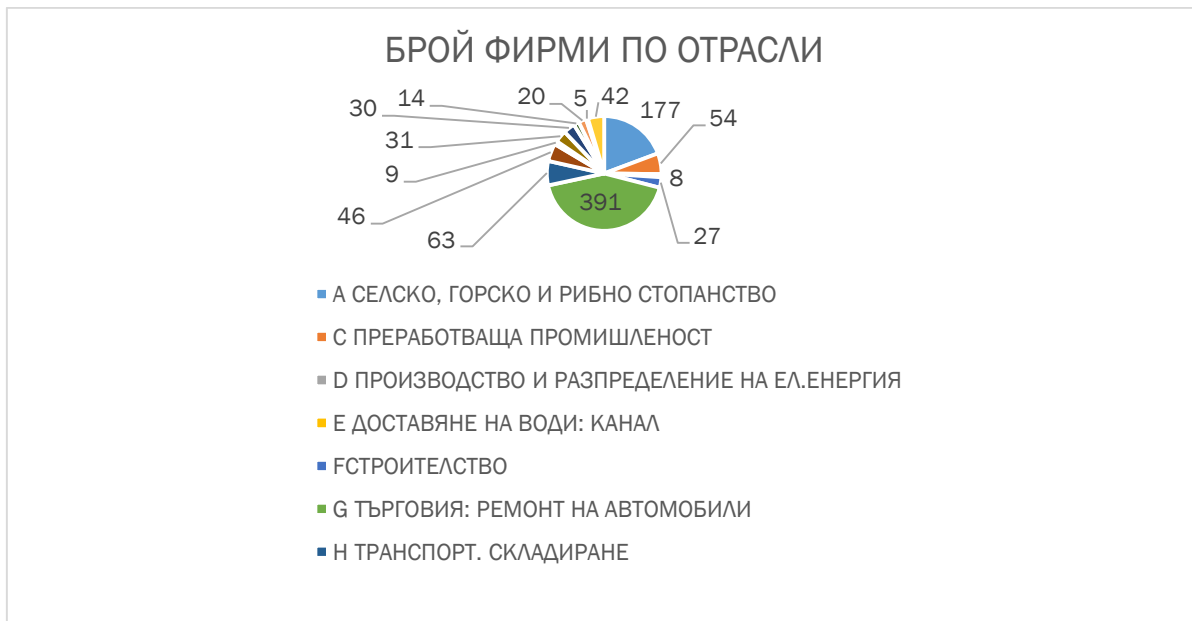
Основните икономически показатели на стопанските субекти в общината за последните две отчетни години⁶ са както следва:

⁶ Данните са по НКИД 2008, форма А21

Икономически дейности (A21) 2014г.	Предприятия	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица ²	Разходи за възнаграждения	ДМА
	Брой										
Общо:	894	532 001	680 129	582 078	644 404	39 332	5 184	7 830	6 855	48 609	272 416
A) селско, горско и рибно стопанство	179	75 316	149 939	94 882	130 651	18 889	1 608	900	749	8 150	115 145
C) преработваща промишленост	54	332 590	306 330	276 072	303 929	5 775	1 561	4 369	4 331	27 209	79 824
D) производство, разпределение и доставяне на води; канал	7	814	863	806	1 380	45	508	6	2	13	3 402
F) строителство	30	40 936	42 263	40 762	37 805	4 161	150	241	222	2016	4 874
G) търговия; ремонт на автомобили	367	17 541	107 422	103 741	103 424	4 449	819	898	55	4 238	25 035
H) транспорт, складиране	64	43 224	46 238	40 656	43 972	2 127	28	411	371	2 651	17 495
I) хотелиерство и ресторантьорство	46	1 913	2 971	2 763	2 978	102	113	170	135	574	2 653
J) създаване и разпространение на печат	10	540	615	556	344	249		19	7	34	388
I) операции с недвижими имоти	33	10 233	13 612	12 204	11 642	1 954	234	165	155	756	9916
M) професионални дейности	33	2 503	3 048	3 042	2 723	309	13	364	74	1 231	274
N) административни и спомагателни дейности P) образование	11	1 998	1 999	1 973	1 422	648	141	77	71	283	12 198
Q) хуманно здравеопазване R) култура, спорт и развлечения	17	3 505	3 629	3 431	3 142	445		144	124	1 325	851
S) други дейности	34	313	316	310	228	92	9	43	12	41	109

Икономически дейности (A21) 2015г.	Предпри- тия Брой	Произведе на продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица ²	Разходи за възнаграждения	ДМА	Оборот
ОБЩИНА КАРНОБАТ ОБЩО:	923	8 082	7 356	554 185	753 895	665 116	712 233	41 722	3 867	57 282	304 671	670 918
A СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПА	177	1 023	885	100 644	165 511	113 305	145 024	19 553	1 354	8 460	141 272	113 962
B ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	54	4 708	4 673	335 242	352 470	329 377	345 603	7 177	393	34 684	84 295	333 340
D ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ	8			930	972	930	1 301	42			2 977	
E ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ: КАНАЛ								-				137
F СТРОИТЕЛСТВО	27	241	220	40 895	41 452	41 101	37 817	3 325	48	2 691	5 909	41 101
G ТЪРГОВИЯ: РЕМОТ НА АВТОМОБИЛИ	391	954	627	22 018	131 383	126 759	123 926	7 581	1 028	4 169	30 659	126 821
H ТРАНСПОРТ. СКЛАДИРАНЕ	63	390	347	42 436	48 141	40 889	45 793	2 320	80	2 837	17 756	41 636
I ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТИ	46	137	107	1 801	2 481	2 372	2 418	134	60	491	2 585	2 372
J СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ПЕЧАТ	9	20	9	592	845	838	624	228		46	379	838
L ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	31	52	37	833	900	704	839	240	80	275	4 884	705
M ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТ	30	213		2 446	2 952	2 532	2 590	350	21		321	2 901
N АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМ.ДЕЙНОСТИ	14	112	104	1 814	2 013	1 783	2 000	173	187	430	12315	1 783
P ОБРАЗОВАНИЕ		7	4					13		19		107
Q ХУМАНИТАРНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	20	156	135	3 721	3 841	3 641	3 492	417		1 525	850	3 641
R КУЛТУРА. СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	5	12	7	293	300	298	169	101		47		298
S ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	42	45	9	345	364	346	314	68		44	219	

Произведената продукция на зает в общината за 2015 г. е 58 290 лв., което е под средното за страната.

Инвестициите са особено важни за устойчивото общинско икономическо развитие, тъй като в тяхната основа стоят финансови средства, които се влагат за по-продължителен период от време. На базата на направените инвестиции се очаква нарастване на доходите след определен срок от време. Инвестиционната дейност представлява самото влягане на средствата и осъществяването на практически действия за нарастване на доходите, капитала или друг полезен икономически ефект.

Към 2015 г. размерът на ДМА в общината е 304 671 хил. лв., който бележи увеличение с 1,3 пункта спрямо 2014 година.

За фирмите, функциониращи в пазарни условия, инвестирането е важно условие за повишаване на тяхната конкурентоспособност и за развитието им. В най-общия смисъл инвестирането е процес на влягане на парични средства за набавяне на ресурси с цел реализиране на стратегията на фирмата.

От анализът на данните става ясно, че водеща роля в общинската икономика има вторичния сектор/ преработваща промишленост и строителство/ с 52,38%, следван от третичния сектор и първичния такъв/селско стопанство/ с 22%. Тази картина се различава в положителен смисъл от показателите на повечето общини от такъв ранг.

8.2 ПЪРВИЧЕН СЕКТОР

Първичният сектор (селско, горско и рибно стопанство) е традиционен за общината и интензификацията на растениевъдството води до добрите икономически показатели достигнати от сектора.

Селското стопанство е представено от растениевъдството и животновъдството.

Основен ресурс за развитие на селското стопанство и на неговия основен подотрасъл – растениевъдство, е земеделската земя. В баланса на територията на общината, земеделските земи са 670157дка., което е 83,1% от общата територия на общината. Обработваемите земи са 517000 дка. или 77%.

Разпределението на обработваемата земя по площи и култури е дадена в следващата таблица:

Община	Обработваема земя		Зърнени култури	Техн. култури	Фуражни култури	Ягоди, зеленчуци	Лозя и тр.
	Площ- дка.	Бр.стоп-ва	дка.	дка.	дка.	дка.	дка.
Карнобат	517000	450	275000	190300	14500	5150	24500

От данните се вижда, че основно площите са заети от зърнени и технически култури. Тази тенденция с малки изменения в пропорциите е валидна от 2010 година до момента. В растениевъдния баланс фигурират зеленчуковите и трайни насаждения. За отбелязване е нарастването на териториите заети от лозови насаждения. Като сравнително нова култура са бадемовите насаждения.

ЖИВОТНОВЪДСТВОТО

Подотрасълът има допълваща функция. Неговото развитие през последните години/ 2014 и 2015 / е представено в следващите таблици:

Община 2014	Говеда и биволи		Крави и биволици		Овце		Кози		Свине		Птици	Пчелни семейства
	Обекти	Животни	Обекти	Животни	Обекти	Животни	Обекти	Животни	Обекти	Животни		
Карнобат	209	3618	209	2725	303	26207	197	1049	2	29078	16750	14311

Община 2015	Говеда и биволи		Крави и биволици		Овце		Кози		Свине		Птици	Пчелни семейства
	Обекти	Животни	Обекти	Животни	Обекти	Животни	Обекти	Животни	Обекти	Животни		
Карнобат	193	3897	193	3009	257	28862	85	784	2	32665	45000	16301

Общо можем да отчетем добри резултати в развитието на сектора. В една по дълга ретроспекция/ национално преброяване на стопанствата 2010 МЗХ/ се вижда, че имаме леко увеличение на отглежданите говеда, крави, овце и свине. По- осезателно увеличение на броя на отглежданите птици и ръст и пчелни семейства.

Към момента на територията на общината са налични 20 броя кравеферми, окачествени с отговарящо краве мляко по населени места както следва: Венец- 2 бр, Деветинци --1, Детелина - 1, Драгово - 1, Добриново - 1,

Искра - 1, Екзарх Антимово - 1, Козаре - 1, Карнобат - 7, Глумче - 1, Сан Стефано - 2 и Смолник - 1 бр.

На територията на общ. Карнобат е регистрирано млекопреработвателно предприятие, намиращо се в с. Сигмен, собственост на фирма „Сигмен Милк“ ЕООД.

Важна роля в развитието на земеделието в региона играе Института по земеделие/ Карнобат/ към Селскостопанската академия.

Горскостопанската дейност е подчинена на ДГС Карнобат. Общо горски територии на територията на общ. Карнобат (включително залесени земеделски територии) са 10 150.4 ха, от които:

- държавна собственост - 341.6 ха;
- общинска собственост - 7893.4 ха;
- временно общински по чл.19 - 70.4 ха;
- частна собственост - 1714.5 ха;
- собственост на юридически лица - 130.5 ха.

От дървесните видове, срещащи се в общината преобладава цер - 43%, космат дъб - 26% и благун - 7%. От иглолистните видове се срещат черен бор - 5% и бял бор - 1%.

От едрият дивеч се срещат видовете от разред Чифтокопитни на клас Бозайници:

- Благороден елен (*Cervus Elaphus L.*);
- Сърна (*Capreolus capreolus L.*);
- Дива свиня (*Sus scrofa L.*).

Заетият персонал от община Карнобат в стопанството се равнява на 19 души.

8.3 ВТОРИЧЕН СЕКТОР

Вторичният сектор включва добивна и преработваща промишленост, строителство, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

В общината секторът е представен от 89 производствени единици с 10543 заети⁷.

---

⁷ Има конфиденциални данни, които изкривяват резултатите.

Предприятията, които дават облика на сектора са:

- “СИС Индустрийс” - Компанията “СИС Индустрийс” край Карнобат произвежда и бутилира над 40 вида високо алкохолни напитки. В основата на цялата продукция е чистият зърнен спирт, произвеждан от рафинерия “ВИНС” ;
- “Винпром Карнобат” Разположен в плодородната Карнобатска котловина, десетилетия наред "Винпром Карнобат" създава вина и ракии, разнасящи славата на България по четирите краища на света.
- "СЕ Борднетце-България" ЕООД/ завод Карнобат/ е доставчик на компоненти за международната автомобилна индустрия. То произвежда кабелни комплекти за различни автомобилни платформи. Едни от най-големите ни клиенти са Фолксваген, Ауди, Порше и Шкода.
- “КАМТ” АД“ - Основната дейност на фирма “Карнобат агромашины и техника” е производство на почвообработващи машини и двигателни мостове за каропроизводството. В момента около 15-20% от продукцията се изнася.
- “Карина” АД - Фирма “Карина” АД е основана през 1962 г. на базата на малки работилници за производство на шивашки изделия в Карнобат. Фирмата е специализирана в изработването на мъжки ризи и дамски блузи.
- Конфекционна фабрика “Маркела” - е специализирана в производството на мъжки ризи и дамски блузи.
- „Текстил“ ЕООД - Производство на вълнени губери, китеници и одеала с материали на клиента.
- ВМК Монтажи - Производство на метални конструкции колони, ферми, греди, халета, мачти.
- „Монтажи“ ЕАД клон Карнобат - Базата е оборудвана с технологични машини и съоръжения за производство на леки и средно тежки метални конструкции;
- „Металопак“ АД - Началото му е поставено през 1961 година, като предметът на дейност е производството на студено-пресови изделия и метален амбалаж.
- „Скорпион – 97“ АД - производство на опаковъчни материали / велпапе/.
- ЕТ „ЛАЗУР И Д К ДИЧО КУНЕВ“ - занимава се с производство на висококачествено дамско и мъжко облекло
- „САЛЕКС ГРУП“ ООД - Производствено-технологичната дейност на включва следните цикли на преработка на солта: миене, центрофугиране, сушене, мелене, йодиране, сепариране и пакетаж.

- „Карнобат Плод“ АД - Производител на плодове, зеленчукови и месозеленчукови консерви.
- „Вита Фрут“ ЕООД - Дружеството „Вита Фрут“ ЕООД е с основна дейност преработка на плодове чрез сушене.
- „Топаз мел“ – производство на брашно;

8.4 ТРЕТИЧЕН СЕКТОР

Третичният сектор, според Националната класификация на икономическите дейности (НКИД) включва отрасли от обслужващата сфера (услуги). В последните 15 години той се изявява като най-адаптивен в съвременните условия.

Неговото развитие е свързано с подобряване на позициите му в икономическия комплекс, което се потвърждава от анализирания икономически показатели. В този сектор са включени отрасли, свързани с т.нар. публични („бюджетни“) услуги и отрасли с обслужващ характер, които се развиват на пазарен принцип.

В сектора към 31.12.2015 г. са заети 11 679 души, а дялът му в показателя „нетни приходи от продажби“ в общинската икономика е 13,8%.

9. УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ

Устройството на територията на община е разработена въз основа на резултатите от анализа на съществуващото състояние на средата и на всички нейни компоненти , както и на основните функционални системи – „Труд“, „Обитаване“ и „Отдых“. Тя се съобразява с демографската прогноза и с изводите за намаляващото население на общината като цяло и съставните населени места. Използвани са и данни от анкетиране на кметове и кметски наместници по населени места, както са проведени и работни срещи с актива на Общината за тяхното обсъждане и допълване.

Освен това устройството на територията на община Карнобат е съобразено с действащата нормативна уредба в страната, с принципите за регионално и пространствено планиране от важни Европейски документи и с постановките на всички разработени и приети до момента национални програмни и стратегически документи, които определят рамката на устройството на територията на община .

Основните фактори, въз основа на които се изгражда модела за пространствено развитие и устройство на територията са следните:

- Разположението на общината и обвързването ѝ с полицентричния модел на урбанистично развитие в страната, както и връзките ѝ със съседните общини;
- Опазване, съхраняване и валоризация на територията, като се отчита фактът, че общината е с утвърден земеделски производител и основния капитал са земеделските територии;
- Наличието на защитени територии и зони по Натура 2000, които са както стимулатор за развитието, така и ограничител за някои видове дейности, които биха нарушили околната среда и биха застрашили биологичното разнообразие в общината;
- Необходимостта от доизграждане на мрежите и съоръженията на комуникационно-транспортната и инженерно-техническата инфраструктура, което ще подобри достъпността, мобилността и инвестиционната атрактивност на общината;
- Съхраняване на недвижимите културни ценности с цел привличане на туристопоток и осигуряване на нови работни места в обслужващата сфера.

Концепция за устройство на територията

Тя се базира на определяне на най-адекватните режими за устройство на различните видове територии, които да допринесат до повишаване на качеството на средата и на живот в общината.

Като отчита демографските характеристики и състоянието на система „Обитаване“ ОУПО предлага незначително увеличаване на урбанизираните територии, в повечето случаи изключени от регулация застроени терени. Такъв случай има единствено в с. Кликач.

Нови строителни граници има в гр.Карнобат, включване на съществуващ производствен терен в северната производствена зона. Има незначително увеличение на селищната територия на с. Екзарх Антимово с терен на съществуваща животновъдна ферма и производствен терен.

В землището на гр.Карнобат се обособяват три вилни зони в бивши земи по параграф 4.

По отношение на терените за производство – стопански дворове и ферми в и извън регулационните черти на населените места, проектът предвижда запазване на функциите им.

Устройствената концепция за урбанизираните територии с НКН предвижда да се фиксират границите на имотите, за които ще се прилагат режими на охранителни зони.

Извън урбанизираните територии с ОУП на община Карнобат се предвижда аналогично идентифициране на зоните наситени с НКН и определяне на охранителните им зони, в които се допускат само дейности, съвместими с принципите на интегрираната консервация. Връзката между обектите на НКН ще се осъществява по предвидените за целта маршрути, обвързано с мрежата от локални и регионални културно-туристически маршрути и с националните и европейските мрежи на културните коридори.

Дейностите, свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването на културните ценности и адекватната грижа за тях.

Аналогична грижа следва да се полага и за природните ценности и ландшафта. Предварителният проект за ОУПО предлага в рамките на урбанизираните територии да се повиши процентът на обществените озеленени пространства и да се подобри тяхното качество чрез подмяна на растителността, където това е необходимо, обзавеждане на пространствата и озеленяване на поречията на реките.

Най-голям проблем и съответно мерки за предотвратяване на загубите на естествен ландшафт в проектът се отнежда на рекултивацията на засегнатите от сметища и кариери територии.

По отношение на язовирите на територията на общината, освен мерки за поддържане в изправност и безопасност на съществуващите такива.

Транспортната инфраструктура е с определящо значение за пространственото развитие на всяка териториална общност, формирайки урбанизационните оси на развитие.

Проектът предлага:

- Прекатегоризация на път III 795 във второкласен;
- Изграждане на северен и източен обход на гр. Карнобат;
- Изграждане на нови пътни връзки – общински, с цел подобряване свързаността на населените места от Общината: с.Житосвят-Черково; с.Екзарх Антимово-Крушево-Хаджиите- Драгово; Хаджиите-Вратица; гр.Карнобат до BGS 2065; с. Церковски-Железник и с.Сан Стефано-Смолник. Всички предложени трасета са по съществуващи селскостопански пътища.

10. ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА

Транспортната инфраструктура в община Карнобат е представена от пътната и железопътната мрежи преминаващи през територията ѝ. Пътната мрежа се състои от републикански пътища 123,3 km и общински пътища с обща дължина в рамките на общината от 150,2 km. Железопътната инфраструктура е представена от: VIII главна жп линия и III-A, с дължина на територията на общината 34,7 km.

Обвързаност и транспортно обслужване

Община Карнобат и нейният център заемат главно място в транспортно - комуникационната система на региона и страната. През територията на общината преминава международен транспортен коридор №8, кръстосват се пътищата за Източна и Западна България, както и единствената ж.п. връзка между южните и северните части на Източна България. Местоположението на Общината и всички транспортни коридори минаващи през нея ѝ предимство пред останалите Общини от региона, като Община Карнобат е директно включена в националната и международната транспортна система. Населените места от общината са с пряк и лесен достъп до основните пътни артерии. Това дават възможност за добро развитие на Община Карнобат и привличане на инвеститори.

Развитието на транспортната система вътре в границите на общината има значителен ефект върху пространствената и социално-икономическата активност. Колкото по-добре са развити транспортните връзки между населените места в селищната структура на общината, толкова повече се усилва взаимодействието между тях и те започват да функционират единно формирайки пространствен полицентричен модел. Добре развитата транспортна мрежа в общината и изградените бързи връзки с градовете центрове на растеж в региона дават възможност за намаляване на разходите за транспорт на икономическите субекти, което от своя страна води до възможността за увеличаване на разходите/инвестициите за технологично обновление, повишаване на условията и заплащането на работната сила, както и увеличаване на производството. Това са фактори, които осигуряват конкурентното предимство на икономиката в общината. От тази гледна точка е необходимо подобряване на връзката север-юг в общината и обвързване на периферната южна част на общината. В развитието на изостаналите селски и периферни територии е необходимо да се реализират вътрешните за района ресурси, като екологично земеделие, туризъм основан на природно и културно наследство, традиционни занаяти, народните традиции и културните обичаи.

Отстоянието на общината от столицата е 299 km. Разстоянието до областния център Бургас е 43 km. Най-близкото летище се намира в Бургас на 45 km от общинския център гр. Карнобат.

В общината има осигурен автобусен транспорт за превоз на пътници. Автобусните линии от Общинската транспортна схема осигуряват връзки между отделните селища в общината, както и със съседните общини. Подържат се и две градски линии. Линиите от Областната транспортна схема осигуряват връзка на общинския с областния и други административни центрове в страната. Основния превозвач, осъществяващ транспортни услуги на територията на общината е „М- Бус“ ЕООД.

Транспортното обслужване се допълва от железопътния транспорт. Обемът на пътническите превози, осъществявани от железопътната инфраструктура, се поема от 2 гари и 3 спирки. От съществено значение за общината са товарните жп превози.

Класификация на пътната мрежа

Дължина на пътната мрежа в общината е 273,5 km, като 45% от състава ѝ са републикански пътища. Средната гъстота на пътната мрежа (339.27 km/1000 km²) е по-ниска от тази на страната (368,41 km/1000 km²).

Републиканската пътна мрежа (РПМ)⁸ е представена от участъците на магистрален път А-1, път първи клас I-6/E 773/, път втори клас II-73 и югозападен обход на гр.Карнобат и три третокласни пътища/ III -705, III-795, III-5391/ с обща дължина на територията на общината 123,29 km. Гъстотата на републиканската пътна мрежа (152.94 km/1000 km²) е по-ниска от средната за страната (176,3 km/1000 km²).

Таблица Обезпеченост на община Карнобат с републикански пътища

№	Път №	Вид на пътя	Наименование на пътя	Дълж /км/	от/км/	до /км/
1	А-1	Магистрала	АМ "Тракия"	27,070	308,107	335,177
2		Пътна връзка	пътни връзки ПВ"Карнобат" км 323+807	1,635		
3	II кл	II-клас	Югозападен обход гр.Карнобат	9,550	0,000	9,550
4	1-6/E-773/	1-клас	гр.ОПУ Ямбол-Карнобат-Бургас	30,323	428,200	458,523
5	II-73	IIклас	гр.ОПУ Шумсн-Лозарево-(Карнобат-Бургас)	10,970	79,500	90,470
6	III-705	IIIклас	Бероново-Сунгурларе-Мъдрино-(Лозарево-Карнобат)	1,800	21,900	23,700
7	111-795	III клас	(Болярово-Средец)-Драка-Малина-Житосвят-Драганци- Карнобат	18,057	28,871	46,928
		II клас	дублиране с югозападен обход на гр.Карнобат - 2.224 км		46,928	49,152
	III-795	III клас		5,585	49,152	54,737
8	III-5391	III-клас	Трояново-Аспарухово-Крушево-Детелина-(Драганци-Карнобат)	18,300	2,800	21,100

⁸ Данните са АПИ- ОПУ и ИПМ

Таблица: община Карнобат - габарити на републикански пътища

№ по ред	Път№	Вид на пътя	Наименование на пътя	Габарити
1	A-1	Магистрала	АМ "Тракия"	2x(2x3.75+3)
2		Пътна връзка	пътни връзки ПВ"Карнобат" км 323+807	
3	II кл	II-клас	Югозападен обход гр.Карнобат	7,00/9,00
4	1-6/E-773/	1-клас	гр.ОПУ Ямбол-Карнобат-Бургас	7.50/12,00
				9.50/16,00
				7.50/12,00
				10.50/16.50
				7.50/12,00
				2x3.75+3.50/14.50
5	11-73	II-клас	гр. ОПУ Шумен-Лозарево-(Карнобат-Бургас)	7,00/9,00
6	III-705	III-клас	Бероново-Сунгурларе-Мъдрино-(Лозарево-Карнобат)	7,00/10,00
7	III-795	III-клас	(Болярово-Средец)-Драка-Малина-Житосвят-Драганци- Карнобат	7,00/9,00
				10.50/12.50
				7,00/9,00
				10.50/12.50
				7,00/9,00
				10.50/12.50
				7,00/9,00
		II-клас	дублиране с югозападен обход на гр. Карнобат - 2.224 км	7,00/9,00
				7,00/9,00
			10.50/12.50	
8	III-5391	III-клас	Трояново-Аспарухово-Крушево-Детелина-(Драганци- Карнобат)	6,00/8,00
				8,00/10,00
				7,00/9,00

Таблица:община Карнобат състояние на настилната на републиканските пътища

N по ред	Клас, N и наименование на пътя		Добро			Средно			Лошо			
			от км	до км	Дълж / км/	от км	до км	Дълж / км/	от км	до км	Дълж / км/	
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	А-1	АМ "Тракия"	308,107	335,177	27,070							
2		пътни връзки ПВ"Карнобат" 323+807 ек			1,635							
3	11 кл	Югозападен обход гр.Карнобат	0,000	9,550	9,550							
4	1-6 Е-773 Е-871	гр.ОПУ Ямбол-Карнобат-Бургас	428,200	431,000	2,800							
						431,000	433,500	2,500				
			433,500	435,800	2,300							
						435,800	445,900	10,100				
										445,900	449,500	3,600
										449,500	453,600	4,100
5	11-73	гр. ОПУ Шумси-Лозарево-(Карнобат-Бургас)	79,500	90,470	10,970							
6	III-705	Бероново-Сунгурларе-Мъдрино-(Лозарево- Карнобат)	21,900	23,700	1,800							
7	III-795	(Болярново-Средец)-Драка-Малина-Житосвят- Драганци-Карнобат дублиране с югозападен обход на гр.Карнобат от 46.928 до 49.152							28,871	32,000	3,129	
						32,000	46,928	14,928				
8	1П-5391	Трояново-Аспарухово-Крушево-Детелина-(Драганци-Карнобат)							49,152	54,737	5,585	
									2,800	3,000	0,200	
									3,000	6,000	3,000	
						6,000	13,000	7,000				
								13,00	21,100	8,100		
Общо по класове:			61,048			34,528			27,714			
Всичко за общината:			123,290									

Средноденонощната годишна интензивност на автомобилното движение през 2015 и прогноза до 2035 година е дадено в следващата таблица:

Година	Номер на пътя	Вид на преброятелния пункт (Главен, Допълнителен или Автоматичен)	Номер на преброятелния пункт	Местоположение на преброятелния пункт (км)	Начало на преброятелния участък (от км)	Край на преброятелния участък (до км)	Леки автомобили	Автобуси	Леки товарни автомобили	Средни товарни автомобили	Тежки товарни автомобили	Товарни автомобили с ремарке и влекачи с полуприцепи	Общ брой товарни автомобили	Общ брой превозни средства	Единици леки автомобили	Оразмерителни автомобили на Денонощие
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2015	A-1	Д	53	335.100	323.800	350.990	11231	181	1301	334	352	959	2946	14358	19014	2039
2020							12354	195	1431	367	378	1055	3231	15780	20886	2234
2025							13898	215	1610	413	416	1187	3626	17739	23468	2504
2030							15983	242	1852	475	468	1365	4160	20385	26956	2869
2035							18780	278	2176	558	538	1604	4876	23934	31633	3358
2015	6	Д	64	430.000	424.600	431.900	2550	113	454	191	46	806	1497	4160	7036	1492
2020							2678	119	477	201	48	846	1572	4369	7389	1566
2025							2879	128	513	216	52	909	1690	4697	7943	1683
2030							3167	141	564	238	57	1000	1859	5167	8738	1852
2035							3563	159	635	268	64	1125	2092	5814	9832	2083
2015	6	Г	42	432.300	431.900	440.200	2792	123	545	404	50	803	1802	4717	7908	1508
2020							2932	129	572	424	53	843	1892	4953	8303	1583
2025							3152	139	615	456	57	906	2034	5325	8927	1702
2030							3467	153	677	502	63	997	2239	5859	9823	1873
2035							3900	172	762	565	71	1122	2520	6592	11053	2108
2015	6	Д	65	441.900	440.200	447.200	3127	121	447	331	27	686	1491	4739	7441	1284
2020							3283	127	469	348	28	720	1565	4975	7811	1347
2025							3529	137	504	374	30	774	1682	5348	8397	1448
2030							3882	151	554	411	33	851	1849	5882	9234	1593
2035							4367	170	623	462	37	957	2079	6616	10386	1791

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
2015	6	д	70	453.000	447.200	454.000	4279	115	781	450	56	622	1909	6303	9318	1202
2020							4493	121	820	473	59	653	2005	6619	9785	1262
2025							4830	130	882	508	63	702	2155	7115	10518	1356
2030							5313	143	970	559	69	772	2370	7826	11569	1491
2035							5977	161	1091	629	78	869	2667	8805	13017	1679
2015	6	д	71	456.200	454.000	458.500	3677	81	669	305	145	413	1532	5290	7563	885
2020							3861	85	702	320	152	434	1608	5554	7941	929
2025							4151	91	755	344	163	467	1729	5971	8537	999
2030							4566	400	831	378	179	514	1902	6568	9391	1099
2035							5137	113	935	425	201	578	2139	7389	10565	1236
2015	73	д	1572	81.350	78.100	85.000	2398	51	398	171	48	668	1285	3734	6098	1222
2020							2638	54	438	188	53	735	1414	4106	6704	1343
2025							2968	58	493	212	60	827	1592	4618	7538	1510
2030							3413	64	567	244	69	951	1831	5308	8662	1735
2035							3925	70	652	281	79	1094	2106	6101	9953	1994
2015	73	д	1573	86.600	85.000	87.500	2603	99	352	210	53	661	1276	3978	6394	1242
2020							2863	104	387	231	58	727	1403	4370	7020	1363
2025							3221	112	435	260	65	818	1578	4911	78.84	1531
2030							3704	123	500	299	75	941	1815	5642	9053	1758
2035							4260	135	575	344	86	1082	2087	6482	10395	2017
2015	795	д	1580	43.500	39.800	44.700	590	13	100	20	14	20	154	757	961	51
2020							649	14	105	21	15	22	163	826	1043	56
2025							714	15	113	23	16	24	176	905	1140	60
2030							803	17	124	25	18	26	193	1013	1271	66
2035							903	19	140	28	20	29	217	1139	1428	74
2015	795	д	1579	46.100	44.700	50.600	608	15	100	21	13	25	159	782	1001	57
2020							669	16	105	22	14	27	168	853	1086	61
2025							736	17	113	24	15	29	181	934	1184	66
2030							828	19	124	26	17	32	199	1046	1322	73
2035							932	21	140	29	19	36	224	1177	1487	82
2015	795	д	1560	52.000	50.600	54.700	1539	26	332	87	54	63	536	2101	2771	165
2020							1693	27	349	91	58	68	566	2286	2995	176
2025							1862	29	375	98	62	73	608	2499	3260	189
2030							2095	32	413	108	68	80	669	2796	3633	208
2035							2357	36	465	122	77	90	754	3147	4090	234
2015	5391	д	2354	6.400	5.700	21.100	231	9	75	2	24	25	126	366	543	59
2020							254	9	83	2	25	26	136	399	588	61
2025							279	10	91	2	27	28	148	437	642	66
2030							314	11	102	2	30	31	165	490	718	73
2035							353	12	115	2	34	35	186	551	808	82

Общинската пътна мрежа допълва транспортното обслужване в общината, осигурявайки пътни връзки между пътища от РПМ и достъп до някои от населените места. Общата ѝ дължина е 150,2 км.

Таблица Общински пътища на територията на община Карнобат

Път №	Наименование	Дължина (km)
BGS1002	/I-6 Карнобат-Айтос/-Черноград-гран.община / Айтос-Карнобат-Айтос/	6,0
BGS1004	/I-6/ Айтос-Карагеоргиево-Тополица –гран.община	8,0
BGS1060	/III-5391/ Аспарухово-Сърнево-Черково-Екзарх Антимово-Смолник	20,8
BGS1064	/I-6, Венец-Карнобат/-Крумовоградище-Железник-Сан Стефано-Добриново-Житосвят/III-795	29,3
BGS1265	III-7306/Сунгурларе-Грозден-Лозица-гран.община(Сухгурларе-Карнобат)-Огнен –Искра-/I-6/	13,5
BGS2061	/I-6 Карнобат-Айтос/-Глумче-Зимен-гран.община(Карнобат-Айтос)-/BGS1002/	10,0
BGS2063	/I-6, Лозенец-Карнобат/-Венец-ж.п.гара Церковски-Церковски-Крумово градище-/BGS1064/	11,8
BGS2065	/I-6 Карнобат-Айтос/-/ - Соколово - Хаджиите	9,0
BGS2068	/II-73 Лозарево – Карнобат/ - Невестино	3,5
BGS2069	/II-73 Лозарево – Карнобат/ - Сигмен - Раклица	1,3
BGS2070	/BGS1064, Крумово градище-Сан Стефано/ Железник - Деветак/	6,7
BGS2269	/II-73 Лозарево-Климаш-Костен-гран.община(Сунгурларе-Карнобат)-Раклица BGS2069	2,5
BGS3066	/BGS2065,Соколово-Хаджи/ - Козаре	2,2
BGS3066	/BGS2065,Соколово-Хаджи/ - Драгово	3,0
BGS3071	/I-6 Карнобат-Айтос/-м.Погребите - /BGS2065/	6,7
BGS3072	/BGS2065,Соколово-Хаджи/- х.Орловец	1,0
BGS3073	/BGS2063/ ж.п.гара Церковски-Деветинци-Деветак//BGS2070/	4,9
ОБЩО		150,2

Източник: Общинска администрация Карнобат

Състояние на пътната мрежа

Състоянието на републиканската пътна мрежа на територията на общината е добро. Преобладаващото състояние на третокласните пътища е задоволително. Изключение прави път III-504, който е в много лошо състояние.

По-голямата част от настилките на общинската пътна мрежа са в лошо техническо състояние и се нуждаят от основен ремонт. Добро е състоянието на пътища VTR1235 и VTR1292(само в участъка от моста при р. Янтра до път I-5 – 2,4 km асфалтиран), на които е извършен основен ремонт. Общинския път VTR1292 в участъка на територията на общината от граница на общ. до моста при р. Янтра е без асфалтова настилка и към момента е неизползваем поради много лошото състояние в което се намира.

Улична мрежа

По голямата част от уличната мрежа в града и селата е изградена преди повече от 20 години и експлоатационният срок на износващият пласт асфалтобетон е отдавна изтекъл. Уличната мрежа е амортизирана и се нуждае от неотложен текущ ремонт. Затрудняване на движението се получава поради паркирането в активните платна на уличната мрежа, което е породено от липсата на достатъчно паркоместа. В голяма част от селата селищната пътна мрежа не е изградена изцяло, като във всяко е в различен етап на завършеност.

Таблица: Списък на населените места, улиците по които преминават пътищата от РПМ

№	Населено място	Булевард / Улица	Път№	от км	до км	Дължина
1	с. Венец	улица без име	1-6 Е-773 Е-871	431,315	432,556	1,241
2	гр. Карнобат	ул. "Москва"	1-6 Е-773 Е-871	445,556	448,421	2,865
3	с. Мъдрино	улица без име	III-705	22,623	23,130	0,507
4	с. Житосвят	улица без име	II-795	31,191	32,625	1,434
5	с. Екзарх Антимово	ул. "Първи май"	III-795	38,824	40,728	1,904
6	с. Драганци	улица без име	III-795	44,369	45,058	0,689
7	гр. Карнобат	ул. "Екзарх Антим I"	III-795	53,091	54,737	1,646
8	с. Аспарухово	улица без име	III-5391	5,137	6,417	1,280
9	с. Крушево	улица без име	II-5391	10,364	11,232	0,868
10	с. Детелина	улица без име	III-5391	13,066	14,156	1,090
					Общо:	13,524

Железопътна мрежа

От страна на железопътни връзки общината е изключително добре обезпечена и играе ролята на основен железопътен център в страната. На територията на община Карнобат преминават две основни железопътни линии от националната железопътна мрежа. 8-ма жп линия Пловдив - Бургас, която е двойна и електрифицирана (Пловдив - Карнобат - Айтос - Бургас . 3-та А главна жп линия - Карнобат - Варна фериботна, която води началото си от гара Карнобат. Това е и единствената ж.п. връзка между южните и северните части на Източна България. Общата дължина на железния път е 34 730м - двойна железопътна линия или 69 460 м. обща дължина, включваща в себе си както следва:

На територията на община Карнобат се намират две гари - Церковски и Карнобат. Дължината на коловозите и връзките между коловози и стрелки в същите е 31 509,80м и 134 бр. железопътни стрелки, които са разпределени както следва:

- Гара Церковски - 3 991м. коловози, 194.83 м. връзки между коловози и стрелки и 16 бр. железопътни стрелки.
- Гара Карнобат - 22 838м. коловози. 4 485.97м. връзки между коловози и стрелки и 118 бр. железопътни стрелки.

Освен двете гари има още само две малки ж.п. спирки - Кликач и Глумче. На тези спирки спират само пътнически влакове.

Като цяло железопътната мрежа в общината е на добро техническо ниво. Заедно с благоприятното разположение на ж.п. гара Карнобат, прави железопътния транспорт основен и изключително важен за община Карнобат.

11. ИНЖЕНЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА

11.1 Водоснабдяване и канализация

11.1.1.Водоснабдяване

Състояние

Преобладаващият релеф в област Бургас е с надморска височина до 200 м. Представен е главно от Бургаската низина, Карнобатското и Айтоското поле. Около 1/3 от територията е заета от хълмисти възвишения, които са удобни за отглеждане на лозя и овошки. Съчетанието на разчленената брегова линия с низинно-хълмистия терен улеснява изграждането на селищната мрежа и обслужващата техническа инфраструктура в обособената територия.

Населението на Община Карнобат е 24 177 жители по данни на НСИ за 2015г. В това число се включват 1 град и 30 села. Тридесет и пет населени места от общините Сунгурларе, Карнобат и Айтос се намират в поречието на р. Мочурица, ляв приток на оттичащата се към Бяло море р. Тунджа. Тази част на обособената територия се управлява от Източнобеломорската басейнова дирекция с център Пловдив (ИББД). Община Карнобат се обслужва от ВиК ЕАД – Бургас единственото населено място, необхванато от услугата „централизирано водоснабдяване”, е с.Сан Стефано -116 жители. Обособената територия на ВиК ЕАД, Бургас включва изцяло област Бургас и общините: Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Сунгурларе и Царево.

На територията на община Карнобат има 37бр. каптажа, НР 39бр. черпателни резервоара 7бр. с общ обем 12 430м³, тръбни и шахтови кладенци 12бр., ПС-та 22бр с обща инсталирана мощност 402 kW. Извън експлоатация са 3бр. каптажа, тръбни и шахтови кладенци 1бр, ПС 1бр.

По водоснабдителната мрежата има голям процент загуби, средно около 67%, водеща по процент на вътрешни загуби по разпределителните мрежи е община Карнобат (75%). Подаденото годишно водно количество за 2011г е 4 010 534м³/г, а инкасираното 1 022 325м³/г. Състоянието на водопроводната мрежа за общината е изключително остаряла, 81% от нея се състои от етернитови тръби, които са амортизирани и от там се обуславят големият процент загуби.

В област Бургас има изградени 3 язовира и 1 речно водохващане за питейно водоснабдяване. Това са язовирите „Камчия“, „Ясна поляна“, „Ново Паничарево“ и речното водохващане на р.Зелениковска.

Най-голям е язовир „Камчия“, който е изграден на р.Луда Камчия, недалеч от с.Камчия, община Сунгурларе. От дъното на кулата със стоманен водопровод водата се транспортира до левия бряг на р.Луда Камчия в района на енергогасителя, след което се отвежда до намиращата се на около 2 км от язовирна стена едноименна двустъпална пречиствателна станция с капацитет 5,50 м³/с. След пречистването, водите се транспортират в източна посока по безнапорната деривация и дюкери с обща дължина около 26 км, до главната разпределителна шахта южно от с.Китка. Преди нея, в землището на с.Камчия, до 750 л/с питейна вода се насочват помпажно в южна посока за общините Сунгурларе, Карнобат, Айтос, Камено, Бургас от Бургаска област и община Котел от област Сливен. Останалата част от община Карнобат се водоснабдява от местни водоизточници.

Водоснабдяването в община Карнобат може да се раздели на 3 групи, водоснабдявани населени места само от деривация „Камчия“ (ВС Камчия), водоснабдявани населени места, смесено от деривация „Камчия“ (ВС Камчия) и от местни водоизточници, водоснабдявани населени места само от местни водоизточници.

В първата група, която се водоснабдява само от деривация „Камчия“, влизат- с.Зимен, с.Глумче и с.Кликач и с.Драгово.

Във втората група, която се водоснабдява смесено, от деривация „Камчия“ и от местни водоизточници, влизат- гр.Карнобат, с.Невестино, с.Соколово, с.Хаджиите, с.Козаре и с.Сигмен

В третата група, която се водоснабдява само от местни водоизточници, влизат – с.Раклица, с.Мъдрино, с.Огнен, с.Искра, с.Венец, с.Крумово градище, с.Церковски, с.Деветинци, с.Деветак, с.Железник, с.Драганци, с.Детелина, с.Крушово, с.Аспарухово, с.Екзарх Антимово, с.Смолник, с.Добринов, с.Черково, с. Житосвят и с.Сърнево

Общата дължина на довеждащата водопроводна мрежа за община Карнобат е 115.94 км, 73.51 км етернит (АЦ), 20.18 км стоманени тръби (Ст.), 20.92 км PEHD, 1.33 км PVC. В процентно отношение материалите на тръбите са 63.40% (АЦ), 17.14% (Ст.), 18.04% PEHD и 1,15% PVC. Диаметрите на външната водоснабдителна мрежа варират от 80 мм до 530 мм. Вътрешната разпределителна мрежа за общината е 257 174 км. В процентно отношение материалите на тръбите за община Карнобат са 81% (АЦ), 11% (Ст.), 8% PEHD и 5% PVC.

Подобряване на водоснабдяването

Изградените водоснабдителни групи са в състояние да задоволяват потреблението на включените в тях селища. Честите аварии по мрежите вътре в населените места, както и по външната водопроводна мрежа, налагат източване на огромни водни количества при отстраняване на аварията. Това налага спешни мерки по обновяване на мрежите. Предимно аварийни, през последните години са проведени ремонти на участъци от външни водопроводи и по уличните водопроводни мрежи в селата.

Създадена е инвестиционна програма за водоснабдителната система на община Карнобат, която е разделена на краткосрочна, средносрочна и дългосрочна.

В краткосрочен план в периода 2014-2020 година (като се приема, че резултат от мерките ще има след 2016 г.) са предвидени за рехабилитация следните водопроводи и съоръжения по мрежата:

- с. Деветак, изграждане на съоръжение за дезинфекция на НР на с. Деветак
- гр. Карнобат, РРМ на вътрешна водопроводна мрежа 25000 м, ф90-110, и 600бр. СВО
- с. Крумово градище, изграждане на съоръжение НР
- с. Сан Стефано, Детайлни хидрогеоложки проучвания в землището на с. Сан Стефано. Изграждане на водовземно съоръжение, ПС и довеждащ водопровод до 2000 м, рехабилитация на съществуващ резервоар.
- Магистрален водопровод "ПС "Хан Крум" - Карнобат - Айтос - НХК": подмяна на отклонение за селата Кликач, Соколово, Драгово и др. с много аварии.

В средносрочен план в периода 2021-2028 година са предвидени за рехабилитация следните водопроводи и съоръжения по мрежата:

- с. Венец, РР на водопроводна мрежа ф90, до L=8900 м
- с. Детелина, РР на водопроводна мрежа ф90, с дължина до L=4930 м

- с. Драгово, Инсталиране на съоръжение за дезинфекция при р-ра (50м³)
- с. Екзарх Антимово; Изграждане на нов резервоар - 200 м³; РР на 300 м външен водопровод ф90 от съществуващ р-р; Инсталиране на съоръжение за дезинфекция
- с. Искра, РР на външен водопровод ф110, с дължина до L=320 м; Инсталиране на съоръжение за дезинфекция
- с. Кликач; РР водопроводна мрежа ф90, с дължина до L=6830 м
- с. Крумово градище; РР на вътрешна водопроводна мрежа ф90, до L=10000 м
- с. Невестино; РР на външен водопровод ф100, до 2000 м, до резервоара на с. Невестино
- с. Смолник; РР на съществуващ резервоар с обем 120м³; Инсталиране на съоръжение за дезинфекция; РР външен водопровод ф90, с дължина до L= 630 м; РР водопроводна мрежа ф90, с дължина до L=6900 м
- с. Черково; РР водопроводна мрежа ф90, с дължина до L=8200 м

В дългосрочен план в периода 2029-2038 година са предвидени за рехабилитация следните водопроводи и съоръжения по мрежата:

- с. Драганци; Рехабилитация на съществуващ резервоар с обем 75 м³; РР на външен водопровод ф90, с дължина до L=200 м
- с. Драгово; РР на водопроводна мрежа ф90-110, до L=1640 м
- с. Екзарх Антимово; РР на водопроводна мрежа ф90-110, до L=13660 м
- с. Невестино; РР на водопроводна мрежа ф90-110, до L=8010 м
- с. Огнен; РР на водопроводна мрежа ф90-110, с дължина до L=9740 м
- с. Хаджиите; Инсталиране на съоръжение за дезинфекция в резервоар; РР на външен водопровод ф90, с дължина до L=300 м
- с. Церковски; Инсталиране на съоръжение за дезинфекция; РР външен водопровод ф140, с дължина до L=2100 м

11.1.2. Канализация

Състояние

В населените места на община Карнобат има малък процент на изграденост на канализационната мрежа, което обуславя и липсата на пречиствателни съоръжения. В гр. Карнобат има изградена на 90% канализационна мрежа, една КПС и предстои изграждането на още едно, както и на ПСОВ. Отпадъчните води на гр. Карнобат се заустват в р. Мочурица. Диаметрите варират от 200мм до 900мм, както и един бетонов колектор с яйцевидна форма 70/105см, но те са крайно недостатъчни, тъй като има чести наводнения в града.

Единствено в две от населените места има изградени ПСОВ:

- ЛПСОВ на цех за алкохол в с. Венец, община Карнобат – „СИС Индустрийс“ ООД
- ЛПСОВ на спиртоварна фабрика край с. Церковски, община Карнобат – „ВИН.С. Индустрийс“ ООД

Програма за развитие

В краткосрочен план се предвижда изграждане на ПСОВ на гр. Карнобат както и на довеждащи колектори към нея.

В средносрочен план в периода 2021-2028 година са предвидени за изграждане следните канализационни мрежи и съоръжения;

- с. Екзарх Антимово; Изграждане на канализация и ЛПСОВ
- с. Кликач; Изграждане на канализация и ЛПСОВ

Като дългосрочен план в община Карнобат могат да се предложат за инвестиране и изграждане на канализационни мрежи за битови отпадъчни води и на пречиствателни станции за най-големите населени места и обединяването на по-малките в една пречиствателна станция.

11.2 ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ

Обща част

Проектът е предназначен:

- да определи възможностите за техническа реализация на градоустройственото решение;
- да послужи за определяне на техническите мерки по осигуряване на функциите и режима на потребителите;
- да послужи при съставяне на задание към следващите фази и етапи на проектиране.

Проектът е разработен в изпълнение техническо задание за проектиране както и спазването на следните нормативни документи:

- Наредба 3 за устройство на електрическите уредби и електропроводни-те линии;
- Наредба за противопожарни строително-технически норми ;
- Наредба 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти
- Норми и правила за подземните и надземни инженерни мрежи;
- Наредба 8 за обхвата и съдържанието на устройствените планове

В Плановото задание са визирани три варианта на прогноза, без да се препоръчва, такъв за разработване на ОУП. Тези варианти са както следва:

Анализът на демографските характеристики на община Карнобат показва, че за периода, за който се разработва ОУПО, най-сериозните проблеми ще бъдат свързани с намаляването и застаряването на населението и обезлюдяването на голяма част от селата, което ще окаже влияние върху цялостното развитие на общината.

Прогноза

В съответствие с изискванията на нормативната уредба по ТСУ (Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените планове на МРРБ, обн. ДВ бр. 57/2001 г., посл. изм. ДВ бр. 22/2014 г.), се предлага три вариантна времева (за периода 2020-2035 г.). Плановото задание за изготвяне на ОУПО е препоръчало времеви хоризонт и прогноза за общия брой на населението.

При разработването на отделните варианти на демографската прогноза се отчитат както досегашните тенденции в демографското ретроспективно развитие, така и очакваното въздействие на различни по своя характер фактори. В този смисъл са и различията в числовите величини на отделните варианти на демографската прогноза за община Карнобат. Разработените варианти на демографската прогноза са два :

- **песимистичен**, базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на социално-икономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси;
- **тенденциален/реалистичен/**, при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Карнобат;

По мнение на проектантския екип вариант, „оптимистичен“ вариант, при сложилите се демографски процеси не трябва да се възприема и разработва.

При прогнозите за демографското развитие на община Карнобат се използват класическите демографски методи за прогнозиране. В основата им се залагат повъзрастовите вероятности за доживяване, очакваните коефициенти на раждаемост, смъртност, плодовитост, емиграция и имиграция и пр. Тези чисто демографски методи на прогнозиране се съпоставят с очакваните въздействия и фактори с подчертан социално-икономически характер.

Важна особеност на демографската прогноза за община Карнобат (и по двата варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни

предвиждания за числовите величини на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детеродна възраст), брачноста, броя на живородени момичета и др. Причината за това е, че в прогнозния период (до 2020 - 2035 г.) няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени.

Друга важна особеност на демографската прогноза за община Карнобат за срока на действие на ОУПО е, че и по двата варианта, като важни ориентири, се отчитат тенденциите, заложили в демографската прогноза на страната и на областта, разработена от НСИ. Тези тенденции са негативни и показват, че броят на населението дори и при оптимистичните варианти ще намалява.

Прилаганият метод за разработване на демографската прогноза на община Карнобат и особено по тенденциалния вариант, се базира на предвижданията за очакваното бъдещо развитие на естествения и на механичния прираст на населението. Те са с хипотезен характер и отчитат сегашната динамика на отрицателен, макар и не така значим, естествен и механичен прираст и очакваните тенденции в раждаемостта, смъртността, а така също и предвижданията за фертилността на жените, заселванията и изселванията. Тези демографски процеси се отчитат и при песимистичния вариант на прогнозата.

Параметри на демографската прогноза за броя на населението по възприетите варианти

По отделните варианти на демографската прогноза, като основни изходни параметри на хипотезата за демографското развитие средно за общината се възприемат следните стойности на:

Репродуктивни очаквания за среден брой деца в семейството

- Песимистичен вариант – 1,4 - 1,6;
- Тенденциален вариант - 1,7 - 1,8;
- Обща раждаемост
- Песимистичен вариант – 5,0 – 6,0‰
- Тенденциален вариант – 6,3 - 6,5‰ ;

Задържане на общата смъртност на населението – и по двата варианта в диапазона - 13,2 – 13,3‰

Запазване и леко увеличаване на средната продължителност на живота – и по двата варианта около 73 -75 години.

По отношение на механичния прираст се приема хипотезата, че благодарение на съхранения си природен потенциал, благоприятната

екологична обстановка в общината, на развитието на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс, общината ще бъде привлекателно място за живеене. Това ще води до ограничаване на изселванията и до нарастване на заселванията. В този смисъл, в демографската прогноза не се отдава голямо значение на влиянието на механичния прираст.

Тенденцията във всички населени места от общината броят на населението да намалява се запазва за последните 30 години. Процесът на обезлюдяване, характерен за цялата страна, засяга Община Карнобат почти със същите темпове, които са характерни за преобладаващата част от общините в страната.

Представа за териториалното проявление на динамиката в броя на населението на община Карнобат за периода 1985-2015 г. по населени места дават данните от следващата таблица:

	Ръст 2015/1985 %
Община Карнобат	-30,73
с. Аспарухово	-56,74
с. Венец	-47,56
с. Глумче	-55,19
с. Деветак	-70,64
с. Деветинци	-77,77
с. Детелина	-8,81
с Добриново	-69,66
с Драганци	-58,58
С. Драгово	-19,15
с. Екзарх Антимово	-26,17
с. Железник	-73,6
с. Житосвят	-64,42
с. Зимен	-54,17
с. Искра	-57,10
гр. Карнобат	-21,81
с. Кликач	6,32
с. Козаре	-48,75
с. Крумово градище	-59,97
с. Крушово	-72,12
с. Мъдрино	-65,35
с. Невестино	-44,27
с. Раклица	-70,75
с. Сан-Стефано	-71,06
с. Сигмен	-61,36
с. Смолник	0
с. Соколово	-61,43
с. Сърнево	-78,65
с. Хаджиите	-29,18

	Ръст 2015/1985 %
с. Церковски	-56,71
с. Черково	-58,67
с. Огнен	-57,07

Отражение върху броя на населението оказва неговото естествено и механично движение. Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото

Прогноза за броя на населението на община Карнобат за периода 2015-2035 г. (по варианти)

Прогнозен хоризонт по години	Варианти на прогнозата (брой)	
	I вариант (при хипотеза за конвергентност) Тенденциален/реалистичен/	II вариант (при хипотеза за относително забавяне) Песимистичен
2015 г. – състояние	24117	24117
2020 г. – прогноза	23100	22950
2025 г. – прогноза	22700	21500
2030 г. – прогноза	21300	20000
2035 г. – прогноза	20000	18300

Независимо от намаляване на населението на общината, предложението на авторският колектив е инженерните мрежи да се разработват на база прогнозно население 23 000.

Отчитайки, затвърдилите се трайни тенденции в развитието на демографските процеси на Община Карнобат, авторският колектив предлага, всички системи, които се параметрират на демографска основа да приемат прогнозна цифра от 23000 души. На база това предложение е разработена и перспективата в развитието на системата на електроснабдяване на Общината в разработваната перспектива. Може да се приеме, че планирането и изграждането на една електроснабдителна система на една жилищна система е функция от броя жители населяващи я. По подобен начин може да се разсъждава и за комуналното и промишленото развитие на системата.

Анализирани са най-важните проблеми на жилищната система на Община Карнобат.

Като анализа, оценките и перспективите са за електроснабдяване на бита и промишлеността на Община Карнобат. Анализът визира аспекти, които най-

често нямат пряк териториален адрес. Но има отношение към електроизградеността. За отправна точка служат ключовите характеристики на жилищната система. Като към жилищната система се приобщава и комунално обслужващата сфера.

Какви са основните отправни точки:

- Общо взето съществува жилищна задоволеност, в рамките на европейските стандарти.
- Някои жилища се нуждаят от подмяна или ремонт, защото са от началото и първата половина на миналия век.
- Общо взето териториалното разпределение на производствените мощности и количествата им ще се запази през прогнозния период.
- Общият устройствен план има хоризонт 2035 година и в този хоризонт ще се анализира и електроснабдителното решение.

Специална част

Проектът предвижда развитие на система “Електроснабдяване” към 2035 год. Проектът дава основните тенденции в развитието на електроснабдяването на община Карнобат, като изложението ще бъде разделено на две:

- преносна мрежа (електропроводи ВН, подстанции ВН/СрН)
- разпределителна мрежа (електропроводи СрН, трафопостове СрН/НН)

Като и в двата случая изложението ще бъде в следната последователност:

- анализ изградеността на мрежата
- анализ товарите (пресмятане изчислителния върхов товар)
- проектно решение за бъдещо развитие на мрежата

Преносна мрежа

Проекта разглежда енергийната система отнесена към напрежение 110 кV и подстанции 110/20 кV на град Карнобат и електроснабдяване на Община Карнобат, като част от цялостната енергийна система на страната и разглеждането и изолирано от нея би довело до неточни заключения.

Основен източник на захранване на град Карнобат и Община Карнобат е от ТЕЦ „Марица Изток-2” с един електропровод с диспечерско наименование „Камчия“ 220 кV до откритата разпределителна уредба - ОРУ 220 кV на подстанцията ”Карнобат”. Електрозахранването е на „сляпо“ с електропроводно отклонение 220 кV с дължина 3.705 км и проводник АСО 500. След трансформация 220/110 кV с един автотрансформатор 200 МВА се захранва

уредба 110 кВ. Уредбата е с двойна секционирана шинна система с инсталирани два трансформатора 110/20 кV с единична мощност на всеки по 25 MVA. От този основен опорен пункт излизат електропроводи 110 кV до няколко други съседни подстанции. Така всяка подстанция е резервирана на страна високо напрежение

Отделно, различните подстанции могат да се резервират и поемат товари помежду си и чрез разпределителната мрежа средно напрежение, собственост на ЕВН "България Електроразпределение".

Град Карнобат и Община Карнобат се електроснабдява от една подстанция разположена в град Карнобат.

За резервиране на захранването на града и Общината се разчита и на пренос на мощности от Ямбол през Стралджа и през Бургас от други райони. По този начин се изразява неделимостта на преносната електрическа система на град Карнобат и Община Карнобат като част от цялостната електроенергийна система на страната. В таблица 2 са дадени всички електропроводи 110 кV от подстанция Карнобат.

Съществуващи електропроводи - характеристики

Наименование	От подстанция	До подстанция	Състояние
„Камчия“ 220кV	ТЕЦ „Марица Изток-2“	Подстанция „Варна“	Добро
"Локомотив" 110 кV	Подстанция „Карнобат“	Тягова Подстанция	Добро
"БДЖ" 110 кV	Подстанция „Карнобат“	Тягова Подстанция	Добро
"Палаузово" 110 кV	Подстанция „Стралджа“	Подстанция „Карнобат“	Добро
"Айтос" 110 кV	Подстанция „Айтос“	Подстанция „Карнобат“	Добро
"Свобода" 110 кV	Подстанция „Камено“	Подстанция „Карнобат“	Добро
"Горово" 110 кV	Подстанция „Сунгурларе“	Подстанция „Карнобат“	Добро

Както се вижда от таблицата всички електропроводи са нови и в добро техническо състояние. С добри преносни възможности и висока механическа устойчивост.

На територията на град Карнобат и Община Карнобат има 29 броя източници за производство на ел. енергия от възобновяеми енергийни източници с обща инсталирана производствена мощност 6.1 MVA. Тази инсталирана

производствена мощност допълнително подобрява електроенергийния баланс на Общината.

Източниците на ел. енергия за задоволяване потребностите на град Карно-бат и Община Карнобат е една трансформаторна подстанция 220/110/20 кВ.Тя е собственост на ЕСО ЕАД.

Подстанцията е построена 1978 година.Върховия товар на подстанцията е както следва: 2015 година – 14 мВА;2016 година -14 мВа.В Таблица 3 е процентното използване инсталираната трансформаторна мощност в подстанцията за последните две години.

В северната част на града, е Тягова подстанция.Тя е собственост на железопътна инфраструктура и няма пряко отношение към електрозахранването на града.

Подстанции 110 kV собственост на ЕСО ЕАД

Наименование	Изграденост ОРУ	Инсталирана мощност - %	Процентно използване инст.трансф. мощност 2015/2016	Необходимост от разширение	Захранвани
п/ст "Карнобат"	Дв.ШС с	2x25 MVA	2015г 2016 г 50.0% 50.0%	Не	гр. Карнобат-пром.зона села на Община Карнобат

Среден коефициент на използваемост на инсталираната трансформаторна мощност в подстанциите е: 50%.

Общата инсталирана трансформаторна мощност в подстанцията електроснаб-дяваща град Карнобат и Община Карнобат е : 50 MVA.От тази мощност е извадена подстанция „Тягова”,тъй като тя не е включена в електроснабдяване на града.Това е мощността,която може да се разчита и в края на прогнозния период.

Забележка:изчисляване на натоварването е спрямо единия от двата транс-форматора,тъй като подстанциите работят нормално с един трансформатор.Това показва,че има още по един трансформатор в резерв.

Прогнозите за развитие на електропреносната мрежа и изграждането на нови подстанции 110/20 kV се обосновава на развитието на жилищните райони и промишлените зони.Като се има прогнозата за демографското и икономическото развитие на град Карнобат и Община Карнобат за прогнозния период се вижда,че не се налага разширение на преносната мрежа/подстанция и електро-проводи високо напрежение/,осигуряваща електрозахранването на града.

Разпределителна мрежа средно напрежение

Електропроводи средно напрежение

Електроснабдителната мрежа 20 kV кабелна в града и смесена –20 kV кабелна и въздушна в извънградската зона. В град Карнобат и Община Карнобат има в експлоатация следните основни електроразпределителни съоръжения средно напрежение:

- електропроводи 20 kV – 359 километра
- електропроводи 20 kV – 9 броя (с диспечерски наименования: „Маркели“, „Чавдар“, „Соколово“, „Черноград“, „Сигмен“, „Вир“, „Теменуга“, „Долина“, „Искра“
- сечение на електропроводите 95 мм²; 70 мм²; 50 мм²; 35 мм²
- кабелни електропроводи 20 kV – 14 броя (с диспечерски наименования:
  - „Заимов“, „Детски Ясли“, „Мерджанов“, „Москва“, „Фреза“, „Нефтобаза“, „Мазут“,
  - „Житница“, „ЖП Гара“, „Мотриса“, „Столетов“, „Център“, „Михалев“, „Гагарин“.
- тип на кабела САХЕКТ‘САХЕмТ
- сечение на кабелите 185 мм²

Трансформаторни постове СрН/НН - общ брой – 243 броя

Трансформаторните постове в голямата си част са построени до 1980 година. Оборудването им е морално и физически остаряло и това е причина за по-голяма аварийност и влошено качество на електроснабдяване. Електропроводите средно напрежение са изградени със стоманорешетъчни и стоманобетонени стълбове. Основното трасе на електропроводите средно напрежение/“гръбнака“ на електропровода /е изпълнено основно със стоманоалуминиев проводник със сечение 95 мм², а отклоненията от него за свързване с трафопостове е изпълнено основно със стомано алуминиев проводник със сечение 50 мм². На отделни места има и изпълнение с АС 35 мм².

Електроразпределителната мрежа ниско напрежение в град Карнобат е смесе-на: кабелна и въздушна.

Мрежите за улично осветление са физически и морално остарели. В резултат на това се наблюдава влошаване на качеството на осветлението и несъответствието му с нормативните документи. Обслужването на уличното осветление, което е общинска собственост, е възложено на фирма. Не се предвижда изграждане на система за автоматизирано управление на осветлението. Не се предвижда и подмяна традиционните осветителни

тела/живачни и натриеви/ с LED осветителни тела. Съществува техническа възможност за това но няма финансова такава.

В последните години е актуален въпроса с инвестиции в изграждане на инсталации за производство на ел. енергия от ВЕИ. Поради спецификата на технологичния процес на ВЕИ с фотоволтаици се дава възможност за монтаж на фотоволтаичните панели във вече построени или новостроящи се сгради. Това са фотоволтаични системи монтирани в облицовката и фасадите на сградите и стандартното монтиране на фотоволтаичните панели на покривите на сградите. След съответната конструктивна оценка носимостта на покривната конструкция. Сградите общинска собственост, основно сгради на училища и детски градини, са изключително удобни за монтаж на фотоволтаични инсталации за производство на ел. енергия. Особено на покривите на тези сгради. Това е една възможност, по която може да се работи в перспектива.

Прогнозен анализ

При анализирането на територията на град Карнобат и Община Карнобат комунално-битови и производствени товари за промишлени и селскостопански потребители водещо е становището за песимистичната прогноза за развитие на Общината. И прогнозата за 23000 жители в края на прогнозния период.

Като се съобрази средните товари на подстанцията зимен и летен период може да се изчисли и съотношението трансформаторна мощност в трафопостове към трансформаторна мощност в подстанцията. Данните еднозначно показват, че инсталираните трансформаторни мощности в подстанция Карнобат и трансформаторните постове в селищата на Община Карнобат многократно превишават реалното потребление. Особено понастоящем, но това още по-ясно ще бъде изразено и в прогнозния период с хоризонт 2035 година, когато се налага негативната тенденция на демографско развитие. Анализът е направен при население на Общината към 2015 година на 24117 жители и при негативната прогноза за 18300 жители към 2035 година. И препоръката за разработка при разчет 23000 жители.

Електроснабдително решение

Необходимата трансформаторна мощност общо за град Карнобат и Община Карнобат в края на прогнозния период - 2035 г. се изчислява при следните предположения:

- приема се брой на жителите 23000 жители
- приема се, че в града има жилищна задоволеност и няма да има изразено ново строителство, а единствено рехабилитация на съществуващо

- изградените производствени и комунални мощности няма да увеличат капацитета си и товарите или ако има такова то ще е незначително 10-15%.

- Няма перспектива и визия за развитие туризъм и корортни центрове

Анализа на инсталираните трансформаторни мощности в подстанции и трафопостове и изчислителния товар в перспектива показва използваемост на инсталираните мощности както следва:

- използване на инсталираните трансформаторни мощности в подстанции - 50% при работа с един трансформатор и 28% при два трансформатора
- използване на инсталираните трансформаторни мощности в трафопостове – 36.53%

При това състояние на нещата проекта дава следното решение:

1. В съществуващата подстанция на града има достатъчно инсталирана трансформаторна мощност за да се поеме бъдещо увеличаване електрически те товари в града,ако има такива

2. Електропровода 220 кВ захранващ подстанцията на града от ТЕЦ „Марица Изток-2” е в добро техническо състояние с добри преносни възможности.Независимо от това,по информация от ЕСО ЕАД предстои рехабилитация на същия.Рехабилитацията предвижда подмяна стълбовнатта линия и проводника заедно с изолацията.Това ще повиши механическата им устойчивост и преносните възможности.

3. Всички електропроводи 110 кВ излизащи от подстанция Карнобат и осъществяващи връзки със съседни подстанции и участие в схемата на републиканската електроенергийна система гарантират определена сигурност и непрекъсваемост на електрозахранването.

4. Независимо от това проектанта предлага да се извърше експертна оценка на тяхното физическо състояние и преносно възможности и при необходимост да се предвиди рехабилитацията им.

5. В изграждането на разпределителната мрежа средно напрежение не се предвиждат съществени промени.И тук има достатъчно инсталирана трансформаторна мощност.Нови трафопостове ще се изградят само при необходимост в конкретни случаи при ново строителство,отдалечени обекти.Може да се приеме оптимална схема да се използват БКТП с инсталирана трансформаторна мощност до 1x800 кВА за комунално-битови нужди, с което ще се задоволят нуждите на консуматорите към края на прогнозния период.

6. Разпределителните електропроводи средно напрежение ще бъде на ниво 20 kV и ще бъде полагана както следва:

- преимуществено въздушна за електрозахранване на трафопостовите в селата на Общината. С проводник алуминий-стомана; със сечение 95 мм² по основното трасе/“гръбнака“/ и 50 мм² за всички отклонения
- смесена – въздушна и кабелна ж град Карнобат. Като кабелите ще бъдат положени преимуществено в земята. При ново строителство да се предвижда изграждането на технически инженерни съоръжения/колектори и кабелни канали/за полагане на кабелни електропроводи средно и ниско напрежение и в перспектива.

Разпределителна мрежа СН ще бъде 20 kV и ще бъде изпълнена с кабели тип САХЕКТ 185 мм² или NA2XS(F)2Y, положени преимуществено в изкоп в земята. При необходимост/според случая и трасето/изграждане на канална тръба на мрежа.

7. Проектанта препоръчва да се използва основните акценти в инвестиционната и ремонтна програма на Електроразпределение Юг в модернизацията разпределителната мрежа:

- а/ изграждане нови кабелни линии и подмяна кабелни линии ниско напрежение с изтичащ срок на експлоатация – 35 броя / 4.5 км
- б/ изграждане нови кабелни линии и подмяна кабелни линии средно напрежение с изтичащ срок на експлоатация – 19 броя / 5.5 км
- в/ изграждане нови трансформаторни постове и/или възлови станции, подмяна съществуващи с изтичащ срок на експлоатация – 57 броя
- г/ подмяна въздушни електропроводи НН с кабелни – 20 броя / 6.0 км
- д/ подмяна въздушни електропроводи средно напрежение с кабелни – 8 броя / 21 км

8. Уличното осветление е Общинска собственост. Но като елемент от инфраструктурата и предвид социални елемент в използването му, то носи определени разходи. Необходимо е, при наличие на финансиране да се предвиди модернизация:

- Да се търсят по енергийно ефективни осветителни тела /ЛЕД /.
- Да се подобри организация на експлоатацията чрез инвентаризация на съществуващото осветление; подобряване контрола върху дейността на обслужващата фирма; комуникацията по аварийността с населените места
- Да се помисли за дистанционно управление – мрежово или друга форма на управление.

12. ЛАНДШАФТ И ОЗЕЛЕНЯВАНЕ

12.1 ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ

Зелените площи са едни от основните градоустройствени и разнообразяващи фактори на урбанизираната градска среда.

12.1.1. Елементи, формиращи зелената система на общината и населените места

Основната макроструктурна рамка, формираща зелената система на общината, обхваща следните видове територии: горски фонд, селскостопански фонд и населени места, основно с техните озеленени пространства.

Зелената система на селата се изгражда от малките селки градини и озелени пространства, основно в училища, читалища и частни дворове с растителност най-често от овощни дървесни видове. В малките населени места е трудно да се говори за система от зелени площи. Зелената система в тях се допълва от разположените в близост горски територии с различно предназначение.

12.1.2. Зелени площи на територията на гр. Карнобат и другите населени места на територията на Общината

Зелената система е неразделна част от плановото им решение и обемно-пространствено изграждане. Тя въздейства пряко за подобряване на условията за обитаване и труд и ограничава негативните санитарно-хигиенни фактори – шум, замърсена атмосфера, електромагнитни и радиационни излъчвания, подобрява температурния баланс, микроклимата и други.

Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, защитни насаждения и разсадници. В ОУПО Карнобат са предвидени специални терени за озеленяване, граничещи със селищната регулация на с. Драганци, с. Глумче и с. Сърнево.

Като цяло зелените площи на територията на Община Карнобат, вкл. линейното озеленяване по комуникационните транспортни артерии са в незадоволителна степен на създаване.

12.1.3. Проблеми и причини за подобряване състоянието на зелените площи

Основният проблем за подобряване състоянието на зелените площи в града и населените места е липсата на достатъчно средства за поддържането на озеленените площи

12.1.4. Препоръки:

- Поддържане и обогатяване на зелената система. Увеличаване на зелените площи в слабо озеленените райони;
- Своевременно почистване на площите с отстранени дървета на пределна възраст и подготовка за ново засаждане.

12.1.5. Изводи:

- Основание за увеличаване на зелените площи са фактите, че върху дървета, храсти и треви се утаява до 72% от въздушната прах и до 60% от серния двуокис;
- Необходимостта от увеличаване на уличните дървета се мотивира и с наблюденията, че над зелените насаждения се образуват низходящи въздушни течения, утаяващи праха.
- Зелените площи предотвратяват разсейването на замърсители от промишлени дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали /от транспорта и промишлеността/ в почвата и околната среда. Във връзка с това благоприятно въздействие върху околната среда би трябвало да има допълнително транспортно озеленяване /създаване на нови зелени пояси около пътните артерии/, поддържане и изграждане на нови паркове и градини в населените места.
- С увеличаване броя на дърветата би се увеличила относителната влажност на въздуха.

12.2 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

12.2.1. В териториалния обхват на Община Карнобат към РИОСВ гр. Бургас има 1 защитена територия – **Природна забележителност „Находище на урумово лале”** (в м. Лалкото до с. Венец, община Карнобат) с площ: 37.9 хектара. Документ за обявяване: Заповед № 521 от 20.05.1985 г. на Комитета за опазване на природната среда при Министерски съвет, ДВ, бр. 45/1985 г.

Режим на дейности:

- 1) Забраняват се всякакви дейности, които водят до повреждане или унищожаване на дърветата;
- 2) Забранява се късането или изкореняването на растенията;
- 3) Забранява се влизането, лагеруването, преминаването и паркирането на моторни превозни средства;
- 4) Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се поврежда или изменя както естествения облик на местността, така и на водния и режим;
- 5) Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни;
- 6) Забранява се паша на домашни животни и коситба;
- 7) Забранява се всякакво строителство.

В границите на природната забележителност „Урумово лале” Община Карнобат няма собственост.

12.2.2. На територията на Община Карнобат е регистрирано едно вековно дърво: Бряст/Дъб с код в регистъра: 493.

Вид: дъб (*Quercus spp.*); бряст (*Ulmus spp.*).

Намира се на територията на с. Мъдрино, Община Карнобат. Попада на територията на РИОСВ-Бургас и ДГС Карнобат.

Документи за обявяване: Заповед No.1762 от 28.06.1972 г., бр. 59/1972 на Държавен вестник

Характеристики на вековното дърво:

Дъб : Години към датата на обявяване: 300 Реална възраст: 343 Височина (m): 15 Периметър (m): 3.9 Диаметър (m): –

Бряст : Години към датата на обявяване: 300 Реална възраст: 343 Височина (m): 15 Периметър (m): 3.9 Диаметър (m): –

12.2.3. Стралджанското блато е разположено между Стралджа и селата Атолово, Лозенец, Венец, и Деветинци. В миналото площта му е била 120 кв. м, а дълбочината 4-4,5 м, като краищата му постепенно ставали по-плитки. Дължината му /в посока запад-изток/ достигала 14-15 км, а ширината му /в посока север-юг/ - 9-10 км. В началото на ХХ век голяма част от блатото била съвсем непроходима, почти цялото било обрасло с буйна тръстика, висока 4-5 м, като само от изток, откъм селата Венец и Деветинци било по-обитаемо. Според сведенията тогава е било място за гнездене на пеликани, но поради

преследването от местното население и избиването на вида, днес той се среща като гнездящ само на територията на резервата Сребърна край Силистра.

През 20-те години на миналия век блатото е отводнено с цел оземляване на бежанците от Беломорска Тракия и за борба с маларията. Прокопани са канали, голяма част от които понастоящем са запълнени. Днес са се запазили само две водни огледала, получени от разработка на кариера за глина. Затлачването на каналите създава предпоставки за частично възстановяване на блатото. На територията на блатото могат да се видят обикновена блатна костенурка, жълтоуха и сива водна змия, ливаден гуцер, зелен гуцер, пъстър смок. Орнитофауната на територията на блатото е представена от нощна чапла, голяма бяла чапла, ливаден и тръстиков блатар, късопръст ястреб, обикновен мишелов, орел-змияр, яребица, зеленожка, голям воден бик, папуняк, и др. Голяма част от видовете са включени в Червената книга на България като редки или защитени от изчезване видове, включени са в списъците по конвенцията за видове, обект на трафик. Висшата фауна – бозайниците са представени от обикновена къртица, малка мишка, невестулка, язовец, лисица и др. Днес бившето Стралджанско блато изпълнява следните екологични функции: миграционна станция за водолюбивите птици, водозадържаща функция (частично), поддържане на биоразнообразието, като показва възможности за възстановяване на естествените и екологични функции.

12.3 Защитени зони по НАТУРА 2000

На територията на Община Карнобат попадат части от **четири Natura 2000 зони**, обявени по Директивата за птиците и по Директивата за местообитанията: —

12.3.1. Защитена зона „Река Мочурица” BG000196

Тип К: Код на зоната BG 0000196

Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците.

Защитена зона „Река Мочурица” е одобрена от Националния съвет по биологично разнообразие: 21.11.2006 г. Одобрена е с Решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. публикувано в ДВ, брой 21 от 09.03.2007 г. Документацията за зоната е внесена в Европейската Комисия: март 2007., одобрена с Решение от 12.12.2008 г.

С Решение № 802/2007 на МС, ДВ, бр. 14/2008 г. са направени допълнения и изменения засягащи територията на защитената зона с включване на още 17

977.2 дка и 2 нови местообитания – 1340 Континентални солени ливади и 1530 Панонски солени степи и солени блата. Новите граници на зоната с направените допълнения са публикувани в ДВ, бр. 96/2010 г. Тези граници са одобрени и приети с Решение на Европейската комисия от 16 ноември 2012 година за приемане на шести актуализиран списък на териториите от значение за Общността в Континенталния биогеографски район (нотифицирано под номер С(2012) 8135).

Местоположение на защитената зона „Река Мочурица” BG0000196

Защитена зона „Река Мочурица” BG0000196 по Директива 92/43ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна обхваща долината покрай течението на едноименната река, нейни притоци и хълмистата област на изток между с. Крумово градище и Карнобат. Площта на защитената зона е 87 028.30 дка, и тя е разположена на Е 26 0 38' 32" – географска дължина и на N 42 0 38' 24" – географска ширина.

12.3.2. Защитена зона „Екокоридор Камчия - Емине” с код BG0000393

Защитена зона „Екокоридор Камчия - Емине” с код BG0000393 е Тип К - Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците 33 „Камчийска планина” с код BG0002044

Дървесната растителност в границите на защитената зона съставя сумарно 74% от покритието на мястото. Основните местообитания са горските представени от източен бук, зимен и източен дъб, в по малка степен благун, цер, космат дъб и др. В подлеса участват мъждрян (*Fraxinus ornus* L.), глог (*Crataegus monogyna* Jacq.), шипка (*Rosa canina* L.), драка (*Paliurus spinachristi* Mill) и др.

Панонските гори от източен и зимен дъб са най-добре представените местообитания, добре запазена структура и функция, като съставят 13.1% от горското покритие в мястото. В някои негови участъци тези гори са упражнявани нерегламентирани действия, довели до тяхното разпокъсване, деградация и дори до подмяна о вторични гори с преобладаване на източен габър.

Тревните съобщества са ксеротермни производни с доминиране на белизма (*Dichanthium ischaemum* (L.) Roberty), луковична ливадина (*Poa bulbosa* L.), садина (*Chrysopogon gryllus*), полска детелина (*Trifolium campestre* Schr.), обикновена млечка (*Euphorbia cyparissias* L.) и др. Горите от сребърна липа и полуестествените сухи тревни.

12.3.3. Защитена зона „Стралджа” BG0000205

Тип К: Код на зоната BG 0000205

Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците. Защитена зона „Стралджа” е одобрена от Националния съвет по биологично разнообразие: 21.11.2006 г. Одобрена с Решение на Министерски съвет: № 122 от 02 март 2007 г. публикувано в ДВ брой 21 от 09.03.2007 г. Документацията за зоната е внесена в Европейската Комисия: март 2007., одобрена с Решение от 12.12.2008 г. Местоположение на защитената зона „Стралджа” BG0000205

12.3.4. Защитена зона „Комплекс Стралджа” с код BG0002028

Защитена зона „Комплекс Стралджа” с код BG0002028 е Тип J - Защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията. Обявена е със Заповед № РД-550 от 05.09.2008 г. на Министъра на околната среда и водите, ДВ, бр. 8/2008 г.

Комплексът Стралджа включва язовир “Церковски” с площ около 180 ха и намиращите се в съседство влажни ливади и заблатени места, остатъци от източната част на бившето Стралджанско блато (най-голямото някога блато във вътрешността на България). Намира се на 1-2 км южно от шосето Бургас - София в участъка южно от село Венец. Самият язовир представлява открита водна площ, в източната си част обрасла частично с водолюбива растителност с преобладаване на папур /*Typha spp.*/. Заобиколен е от ниско възвишение на север (234,6 м.надм.в.) и от равнинни обработваеми площи от юг (около 150 м.надм.в.). Западно от язовира се простират по-ниско разположени терени, заети от влажни ливади, мочурливи места със система от отводнителни канали, а при дъждовна пролет - и малки блатни водоеми с временен характер. Влажните ливади са обрасли с мезофилна тревна растителност с преобладаване на острица /*Carex spp.*/, ливадна ливадина /*Poa pratensis*/, броеничеста ливадина /*Poa sylvicola*/, пасищен райграс /*Lolium perenne*/ и др. (Бондев, 1991). Ивици предимно от топола /*Populus spp.*/, бяла акация /*Robinia pseudoacacia*/ и някои други културни видове оформят единствените участъци с дървесна растителност в района.

13. ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУПО КАРНОБАТ

ЧАСТ ПЪРВА: ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящите правила и нормативи са разработени на основание чл. 23, ал. 2, т. 15, буква з от Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените планове (Обн. ДВ бр. 57/2001 г.)

РАЗДЕЛ I. ОБЩИ ПРЕДПИСАНИЯ

Чл. 1. Предмет и цел на правилата и нормите

(1) Правилата и нормите за прилагане на ОУП на Община Карнобат са неразделна част от плана.

(2) С прилагането на правилата и нормативите ще се задоволят постепенно следните изисквания:

- Създаване на здравословни условия на обитаване, труд и отдих;
- Задоволяване жилищните нужди на населението;
- Планово усвояване на природни среди за нуждите на зимния и летен отдих и туризъм;
- Задоволяване рекреационните нужди на населението на общината и района;
- Запазване екологичното равновесие и биологичното разнообразие на природния комплекс;
- Запазване, обновяване и развитие на съществуващите населени места, оформяне на облика и хинтерланда им;
- Икономично използване на теренните ресурси;
- Опазване на културно-историческото наследство.

(3) Участници в устройствения процес по прилагане на ОУП на Община Карнобат са:

- Общински органи на управление;
- Органи на експертиза;
- Органи на контрол;
- Физически и юридически лица.

Правомощията и инициативите по прилагане на ОУП на Община Карнобат са законово определени и всички последващи действия се съобразяват с това.

ЧАСТ ВТОРА: ЗОНИРАНЕ И УСТРОЙСТВЕНИ РЕЖИМИ НА ТЕРИТОРИЯТА

РАЗДЕЛ I. ЗОНИРАНЕ, РЕЖИМИ

Чл. 2. (1) С одобряването на ОУП на Община Карнобат и правилата и нормите към него, предлаганото зонирание, като характер на застрояване и нормите към съответните устройствени зони, стават задължителни по отношение прилагането му.

(2) При възлагане и изработка на общи и подробни устройствени планове за отделни населени места на общината, трябва, в изготвеното за случая задание за проектиране, залегналите правила и норми на застрояване да отговарят на тези, предвидени в ОУПО.

Чл. 3. Устройствовите зони с определен режим на ползване и застрояване в зависимост от специфичното си предназначение биват:

(1) Универсална жилищна зона - Ж, включваща следните разновидности със съответните норми:

Разновидност на жилищната устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %
Жм	до 60	до 1.2	мин. 40
Жс	до 70	до 2,0	мин.30

(2) Производствени територии – П

Разновидност на устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Озеленена площ Позел. в %
Пп	50 - 80	1.0 – 2.0	20 - 40

Забележка: С тези показатели се устройва и логистично-складовата зона Плс.

(3) Територии за рекреационни дейности – Ов

Разновидност на устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Озеленена площ Позел. в %
Ов	40	0.8	50

(4) Територии на стопанства и животновъдни ферми – Жф те се устройват съгласно НАРЕДБА № 19 ОТ 25 ОКТОМВРИ 2012 Г. ЗА СТРОИТЕЛСТВО В ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ БЕЗ ПРОМЯНА НА ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО ИМ

Чл. 4. Териториите с общо предназначение биват горски и земеделски територии, територии за водни площи и течения, за транспорт и комуникации и техническа инфраструктура.

(1) Горските територии са възстановените по плана за гороразделяне поземлени имоти, държавна, общинска и частна собственост.

(2) Земеделските територии са териториите съгласно КВС.

(3) Територии за транспорт и комуникации са част от съществуващите пътища от републиканско, общинско и местно значение и се оразмеряват съгласно Закон за устройство на територията, Закон за пътищата, Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на различните видове територии, Наредба № 1 за проектиране на пътищата и Наредба № 2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

(4) Водни площи са съществуващите водни течения и площи.

(5) Територии за техническа инфраструктура са групирани имоти и части от тях за разполагане на линейните и площни обекти на системите за водоснабдяване и канализация, електроснабдяване, газоснабдяването за сметосъбиране.

(6) Териториите с общо предназначение се параметрират с подробни устройствени планове, разработени за тях. Последните се изготвят на базата на планово задание и се съобразяват с предвижданията на ОУПО.

(7) Смяната на земеделските земи за неземеделски нужди се допуска в земи от шеста до десета категория без такива, представляващи трайни насаждения.

Чл. 5. Терени с обекти на културно-историческото наследство се устройват съобразно изискванията и определенията от Закона за културното наследство (Обн. ДВ бр. 19/2009 г.).

Чл. 6. Допустимите и недопустимите дейности за всички устройствени зони се подчиняват на Закона за устройство на територията (обн. ДВ бр. 1/2001 г.) и наредбите на МРРБ, МК и МЗ.

РАЗДЕЛ II. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 7. Общината може да придобива имоти – собственост на физически и юридически лица, за устройствени нужди, породени с ОУП на Община Карнобат при наличие на ОУП или подробен устройствен план, разработен в съответствие с ОУП на Община Карнобат.

1. Придобиването на имоти става в съответствие с чл. 205 от ЗУТ.

Чл. 8. Комуникационно-транспортната и инженерните мрежи в извънселищната територия се проектират и изпълняват след наличието на одобрени идейни и работни проекти и техните разчети, съобразени с предписанията на ОУП на Община Карнобат.

Чл. 9. Общият устройствен план на Община Карнобат може да бъде изменен само в случаите, предвидени в чл.134 ал. 1 от ЗУТ.

РАЗДЕЛ III. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 10. Настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУП на Община Карнобат не отменят действащите общи нормативни актове в областта на устройството на територията и други такива, свързани с тази материя.